

ŠTÁTNA OCHRANA PRÍRODY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VÝROČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2013

Banská Bystrica, apríl 2014

Obsah

1. Identifikácia organizácie	3
2. Poslanie a strednodobý výhľad organizácie	4
2. 1. Poslanie a hlavné úlohy organizácie	4
2. 2. Predpokladaný vývoj organizácie a rozvoj aktivít	7
2. 2. 1. Základný a aplikovaný výskum a tvorba predpisov	7
2. 2. 2. Ochrana a praktická starostlivosť o osobitne chránené časti prírody a krajiny	8
2. 2. 3. Dokumentácia a informačné systémy	9
2. 2. 4. Environmentálna výchova	10
2. 2. 5. Edičná činnosť	11
2. 2. 6. Spolupráca s domácimi inštitúciami a organizáciami	11
2. 2. 7. Medzinárodná spolupráca	12
3. Činnosť organizácie v roku 2013	13
3. 1. Základný a aplikovaný výskum a tvorba predpisov	13
3. 2. Budovanie sústavy Natura 2000	21
3. 3. Ochrana a praktická starostlivosť o osobitne chránené časti prírody a krajiny a jaskyne	23
3. 4. Prevádzka a rozvoj prístupných jaskýň	31
3. 5. Tvorba koncepcií, programov a metodík	34
3. 6. Príprava odborných podkladov pre orgány štátnej správy	35
3. 7. Monitoring a informačné systémy	36
3. 8. Zvyšovanie úrovne informovanosti a environmentálneho povedomia verejnosti	37
3. 9. Edičná činnosť	42
3. 10. Spolupráca s domácimi inštitúciami a organizáciami	43
3. 11. Medzinárodná spolupráca	44
3. 12. Projektová činnosť	53
4. Rozpočet a náklady organizácie	65
5. Personálne otázky	75
6. Ciele a prehľad ich plnenia	76
7. Hodnotenie a analýza vývoja organizácie v danom roku	77
8. Hlavné skupiny užívateľov výstupov organizácie	77

Prílohy:

Č. 1. Organizačná schéma Štátnej ochrany prírody a krajiny
Č. 2. Adresár ŠOP SR
Č. 3. Vyhodnotenie plnenia plánu hlavných úloh ŠOP SR za rok 2013

1. IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE

Názov organizácie:	Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
Sídlo organizácie:	Banská Bystrica, Tajovského 28/B
Rezort / zriaďovateľ:	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Kontakt:	tel.: + 421 48 472 20 26, fax: + 421 48 472 20 36
Forma hospodárenia:	príspevková organizácia
Riaditeľ:	Ing. Milan Boroš

Členovia vedenia:

Ing. Milan Boroš, riaditeľ ŠOP SR
RNDr. Ján Zuskin, riaditeľ sekcie Správy slovenských jaskýň
Mgr. Michal Adamec, riaditeľ sekcie ochrany prírody a krajiny
Mgr. Svetlana Ivanová, riaditeľka sekcie pre medzinárodnú spoluprácu a EÚ
Ing. Iveta Danišová, riaditeľ sekcie pre ekonomiku
Mgr. Michal Kalaš, riaditeľ Regionálneho centra ochrany prírody vo Varíne, riaditeľ Správy Národného parku Malá Fatra
RNDr. Ľuboš Čillag, riaditeľ Regionálneho centra ochrany prírody v Banskej Bystrici, riaditeľ Správy Národného parku Nízke Tatry
Ing. Vladimíra Fabriciusová, riaditeľka Regionálneho centra ochrany prírody vo Zvolene, riaditeľka Správy Chránenej krajinej oblasti Poľana
Mgr. Peter Puchala, PhD., riaditeľ Regionálneho centra ochrany prírody v Modre, riaditeľ Správy Chránenej krajinej oblasti Malé Karpaty
RNDr. Dušan Karaska, riaditeľ Regionálneho centra ochrany prírody v Námestove, riaditeľ Správy Chránenej krajinej oblasti Horná Orava
Ing. Radimír Siklienka, PhD., riaditeľ Regionálneho centra ochrany prírody v Nitre, riaditeľ Správy Chránenej krajinej oblasti Ponitrie
Ing. Tomáš Dražil, PhD., riaditeľ Regionálneho centra ochrany prírody v Spiš. Novej Vsi, riaditeľ Správy Národného parku Slovenský raj
Ing. Pavol Majko, riaditeľ Regionálneho centra ochrany prírody v Tatr. Štrbe, riaditeľ Správy Tatranského národného parku
Ing. Miroslav Bural, riaditeľ Regionálneho centra ochrany prírody v Stakčine a Správy Národného parku Poloniny
Ing. Beáta Forintová, riaditeľka Regionálneho centra ochrany prírody v Prešove
Ing. Ján Cibul'a, riaditeľ Regionálneho centra ochrany prírody v Bratislave, riaditeľ Správy Chránenej krajinej oblasti Dunajské luhy
Ing. Vladimír Klíč, PhD., riaditeľ Správy Pieninského národného parku
Ing. Ján Kilík, riaditeľ Správy Národného parku Slovenský kras
Mgr. Peter Vantara, riaditeľ Správy Národného parku Veľká Fatra
Mgr. Karol Pepich, riaditeľ Správy Chránenej krajinej oblasti Strážovské vrchy
RNDr. Katarína Gaálová, riaditeľka Správy Chránenej krajinej oblasti Cerová vrchovina
Ing. Ladislav Rovňák, riaditeľ Správy Chránenej krajinej oblasti Vihorlat
Mgr. Andrea Šimková, riaditeľka Správy Chránenej krajinej oblasti Latorica
Ing. Dušan Valachovič, riaditeľ Správy Chránenej krajinej oblasti Záhorie

Ing. Ján Korňan, riaditeľ Správy Chránenej krajinej oblasti Kysuce
Ing. Drahomír Stano, riaditeľ Správy Chránenej krajinej oblasti Biele Karpaty
RNDr. Dušan Trcka, riaditeľ Správy Chránenej krajinej oblasti Štiavnické vrchy
Ing. Juraj Platko, riaditeľ Správy Chránenej krajinej oblasti Východné Karpaty

Foto: F. Szalay

2. POSLANIE A STREDNODOBÝ VÝHLAD ORGANIZÁCIE

2. 1. POSLANIE A HLAVNÉ ÚLOHY ORGANIZÁCIE

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky (ďalej len „ŠOP SR“) bola zriadená rozhodnutím ministra životného prostredia Slovenskej republiky z 25. decembra 1995 číslo 23/1995-4.1. o zlúčení správ národných parkov do jednej rozpočtovej organizácie v znení rozhodnutia z 27. 12. 1997 č. 20/1997-4.1 a rozhodnutia č. 26/2000-4 z 15. júna 2000, ktorým sa názov organizácie „Správa národných parkov Slovenskej republiky“ zmenil na „Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky“. Na základe rozhodnutia ministra životného prostredia Slovenskej republiky z 5. decembra 2007 č. 74/2007 – 1.8. bola so Štátnou ochranou prírody SR s účinnosťou od 1. januára 2008 zlúčená Správa slovenských jaskýň.

Predmet činnosti organizácie podrobnejšie upravuje zriaďovacia listina ŠOP SR vydaná rozhodnutím ministra životného prostredia z 5. decembra 2007 č. 75/2007 – 1.8. a Štatút ŠOP SR vydaný rozhodnutím ministra životného prostredia z 5. decembra 2007 č. 76/2007 – 1.8.

ŠOP SR je odborná organizácia ochrany prírody v priamom riadení Ministerstva životného prostredia SR s celoslovenskou pôsobnosťou, zameraná na zabezpečovanie odbornej činnosti pre výkon štátnej ochrany prírody a krajiny podľa ustanovení zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len „zákon“) a na plnenie úloh na úseku ochrany druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi (tzv. CITES).

Organizačne sa člení na 11 regionálnych centier ochrany prírody, ktoré sa ďalej členia na 9 správ národných parkov a 14 správ chránených krajinných oblastí. Riaditeľstvo sídli v Banskej Bystrici a sekcia Správa slovenských jaskýň sídli v Liptovskom Mikuláši. Územná pôsobnosť organizačných útvarov bola určená rozhodnutím ministra životného prostredia SR z 5. decembra 2007 č. 77/2007 – 1.8. a bola stanovená na princípe územnej pôsobnosti národných parkov, chránených krajinných oblastí a k nim príľahlých okresov.

Príloha č. 1. Organizačná schéma ŠOP SR.

K základným činnostiam ŠOP SR patrí zabezpečovanie všeobecnej a osobitnej územnej ochrany prírody a krajiny, druchovej ochrany živočíchov, rastlín, nerastov a skamenelín, ochrany drevín a praktickej starostlivosti o osobitne chránené časti prírody a krajiny, tvorba dokumentácie ochrany prírody. Plní tiež úlohy v oblasti výchovy, vzdelávania, propagácie, edičnej činnosti a na úseku medzinárodnej spolupráce.

Riaditeľstvo Štátnej ochrany prírody v Banskej Bystrici v súčinnosti s ostatnými organizačnými jednotkami ŠOP SR

- vypracúva návrhy stratégií, koncepcií, programových zámerov a opatrení na zabezpečenie ochrany prírody a krajiny, dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja a územného systému ekologickej stability,
- spracúva odborné podklady pre návrhy právnych predpisov,
- koordinuje a metodicky riadi výkon ochrany prírody a krajiny,
- vypracúva odborné podklady pre výkon štátnej správy ochrany prírody MŽP SR,
- plní medzinárodné záväzky v oblasti ochrany prírody a krajiny, vykonáva funkciu vedeckého orgánu CITES,
- plní funkciu koordinátora pre sústavu Natura 2000,

Správa slovenských jaskýň (SSJ)

- zabezpečuje správu jaskýň ako vlastníctva Slovenskej republiky,
- vykonáva prevádzku prístupných jaskýň, buduje a zabezpečuje údržbu vstupných areálov a technickej infraštruktúry na povrchu i v podzemí prístupných jaskýň,
- podieľa sa na metodickom usmerňovaní starostlivosti o krasovú krajinu,
- vykonáva a koordinuje výskum, monitoring a dokumentáciu jaskýň, najmä s cieľom tvorby praktických aplikácií pre potreby ochrany prírody,
- vykonáva a zabezpečuje súbor opatrení na ochranu a prezentáciu slovenskej časti lokality svetového prírodného dedičstva Jaskyne Slovenského a Aggteleckého krasu,
- spravuje dve jaskynné lokality (Domica, jaskyne Demänovskej doliny) zaradené do ramsarského zoznamu medzinárodne významných mokradí,
- rieši úlohy týkajúce sa ochrany krasu a jaskýň, ktoré si vyžadujú cezhraničnú spoluprácu (jaskyne Slovenského a Aggteleckého krasu, krasové a pseudokrasové územia na hranici s Poľskou republikou), zúčastňuje sa rokovaní a plní uznesenia prijímané spoločnými pracovnými skupinami vytvorenými príslušnými ministerstvami susediacich štátov,
- na celosvetovej úrovni zastupuje slovenské jaskyniarstvo v Medzinárodnej asociácii prístupných jaskýň (ISCA), v spolupráci so Slovenskou speleologickou spoločnosťou aj v Medzinárodnej speleologickej únii (UIS) a Speleologickej federácii Európskej únie (FSEU),
- v spolupráci so zdravotníckymi zariadeniami zabezpečuje pre verejnosť speleoterapiu a ozdravovacie speleoklimatické pobyty v jaskyniach,
- plní úlohy týkajúce sa environmentálnej výchovy a vzdelávania verejnosti.

Regionálne centrá ochrany prírody (RCOP) plnia najmä tieto úlohy:

- koordinujú plnenie úloh podľa schváleného plánu hlavných úloh a pokynov riaditeľstva ŠOP SR,
- pripravujú podklady pre strategické a koncepčné materiály a rozpracúvajú ich na územnú pôsobnosť regionálneho centra,
- vydávajú stanoviská a podklady pre rozhodovaciu činnosť orgánov ochrany prírody a krajiny, ak predmet žiadosti presahuje územnú pôsobnosť jedného organizačného útvaru v jeho územnej pôsobnosti,
- zisťujú vplyvy zásahov do ekosystémov, ich zložiek a prvkov (EIA) vrátane posudzovania činností podľa § 28 zákona č. 543/2002 Z. z., vykonávaných v navrhovaných chránených vtáčích územiach, územiach európskeho významu alebo na územiach patriacich do európskej sústavy chránených území,
- predkladajú návrhy projektov na činnosti financované z rozpočtových a mimorozpočtových zdrojov,
- koordinujú, posudzujú a predkladajú dokumentáciu ochrany prírody a krajiny vyhotovenú organizačnými útvarmi v ich územnej pôsobnosti a posudzujú takúto dokumentáciu vyhotovenú inými odborne spôsobilými osobami,
- koordinujú výchovnú, vzdelávaciu a edičnú činnosť organizačných útvarov a komunikáciu s vlastníkmi (správcami, nájomcami) pozemkov a orgánmi štátnej správy a samosprávy,
- koordinujú úlohy organizačných útvarov súvisiace s budovaním a ochranou území súvislej európskej sústavy chránených území,
- vykonávajú kontrolu činnosti a plnenia povinností vyplývajúcich z vnútroorganizačných predpisov nimi riadených organizačných útvarov.

Správy chránených krajinných oblastí (S CHKO) a správy národných parkov (S NP)

- pripravujú odborné podklady pre vymedzenie funkcií a kategórií ochrany území, pre ich únosné zaťaženie a navrhujú zásady ich využívania vo vzťahu k činnostiam jednotlivých odvetví, posudzujú dôsledky zásahov do ekosystémov, ich zložiek a prvkov a navrhujú spôsob ich ochrany,
- zabezpečujú realizáciu asanačných, rekultivačných a rekonštrukčných zásahov s cieľom optimalizovať stav chránených území a realizujú ďalšie preventívne alebo nápravné opatrenia v územnej a druhovej ochrane,
- určujú vzácnosť, zriedkavosť a ohrozenosť druhov a zabezpečujú ochranu druhov chránených podľa medzinárodných dohovorov,
- vypracúvajú dokumentáciu ochrany prírody a krajiny podľa § 54 zákona, podieľajú sa na realizácii projektov zameraných na ochranu biodiverzity a ekologickej optimalizácie priestorového usporiadania a funkčného využitia krajiny,
- vypracúvajú odborné podklady pre výkon štátnej správy krajských a obvodných úradov životného prostredia vo veciach ochrany prírody a krajiny, odborné stanoviská pre výnimky zo zákazov ustanovených zákonom, pre vydávanie súhlasov, záväzných posudkov a vyjadrení orgánov ochrany prírody a krajiny, vedú regionálne zoznamy osobitne chránených častí prírody a krajiny podľa § 51 zákona, príslušné databázy a poskytujú informácie,
- označujú chránené časti prírody a krajiny a vypracúvajú podklady pre vyhlasovanie ich ochrany.

Organizačné jednotky ŠOP SR

- zabezpečujú environmentálnu výchovu a vzdelávanie so zameraním na ochranu prírody a krajiny, poskytujú služby návštevníkom chránených území,
- budujú náučné chodníky, prevádzkujú informačné strediská a iné zariadenia ochrany prírody a krajiny vo svojej správe vrátane rehabilitačných staníc, chovných staníc a záchytných centier.

Základným dokumentom ochrany prírody je Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku (schválená uznesením vlády č. 231, ktorú následne odsúhlasila Národná rada Slovenskej republiky v júni 1997). Program na jej plnenie je premietnutý do Akčného plánu pre implementáciu Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku (uzn. vlády SR č. 515/1998 zo dňa 4.8.1998), ktorý je v konkrétnych úlohách zapracovaný do plánu hlavných úloh ŠOP SR. Strategické úlohy organizácie do roku 2015 obsahuje STRATÉGIA ROZVOJA Štátnej ochrany prírody SR s výhľadom do roku 2013 (schválená uzn. OPM č. 194/2005 z 15.12.2005), koncepčným materiálom ochrany prírody a krajiny je KONCEPCIA OCHRANY PRÍRODY A KRAJINY (schválená uzn. vlády SR č. 471 z 24.5. 2006).

2. 2. PREDPOKLADANÝ VÝVOJ ORGANIZÁCIE A ROZVOJ AKTIVÍT

Hlavným faktorom ovplyvňujúcim ďalšie smerovanie štátnej ochrany prírody je **implementácia princípov legislatívy ochrany prírody EÚ** do systému ochrany prírody na Slovensku pri udržaní národných špecifik. Popri implementácii právnych predpisov ide predovšetkým o budovanie osobitnej sústavy chránených území **Natura 2000**, optimalizáciu územnej ochrany prostredníctvom zonácie chránených území, uplatnenie systému ochrany biotopov s prednostným zapojením vlastníkov a užívateľov pozemkov do manažmentu chránených území.

2. 2. 1. ZÁKLADNÝ A APLIKOVANÝ VÝSKUM A TVORBA PREDPISOV

Ťažisko odbornej činnosti ŠOP SR v súčasnom období spočíva v spracovaní podkladov pre budovanie ekologickej siete Natura 2000 na Slovensku. Z právneho hľadiska ide o implementáciu Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Smernica o vtákoch) a Smernice Rady č. 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Smernica o biotopoch).

Príprava podkladov zahŕňa: mapovanie biotopov (nelesné a lesné biotopy), inventarizáciu európsky významných druhov živočíchov a rastlín, analýzu pozemkov pre spracovávateľský návrh:

- Chránené vtáčie územia (Special Protection Areas – SPAs)
- Územia európskeho významu (Special Areas of Conservation – SACs)

Program budovania sústavy chránených území Natura 2000 obsahuje viacero strategických cieľov:

1. Implementácia smernice o vtákoch a smernice o biotopoch do národnej legislatívy.
2. Inštitucionálne a technické zabezpečenie budovania sústavy Natura 2000.
3. Zabezpečenie odborných podkladov pre vyčlenenie území sústavy Natura 2000.
4. Informovanie verejnosti o budovaní sústavy Natura 2000.

5. Doplnenie národného zoznamu území európskeho významu a zabezpečenie zákonnej ochrany území Natura 2000.
6. Zabezpečenie starostlivosti o územia Natura 2000.
7. Zabezpečenie dlhodobého monitoringu stavu biotopov a druhov.

Ďalšie úlohy na tomto úseku činnosti organizácie sú orientované na výskum a prieskum zastúpenia biotopov v chránených územiach a zhodnotenie ich stavu prostredníctvom inventarizačných výskumov a aplikovaného výskumu alebo ich realizáciou v spolupráci s výskumnou a vedeckou základňou SR. V rámci druhovej ochrany sa vykonáva výskum populácií ohrozených a chránených druhov živočíchov a rastlín a celoslovenský výskum vybraných druhov alebo ich skupín, ako aj výskum pre potreby spracovania programov záchranu o chránené druhy.

Stanovené **priority výskumu**:

- **Rastliny**: druhy európskeho významu, kriticky ohrozené druhy, vstavačovité, vybrané invázne druhy rastlín, druhy z prílohy I Bernského dohovoru.
- **Živočíchy**: druhy európskeho významu (najmä druhy, výskum ktorých požaduje Komisia), veľké šelmy, kriticky ohrozené druhy.
- **Biotopy** európskeho a národného významu.
- **Vodopády**: hodnotné, spĺňajúce kritériá na ochranu prírodnej pamiatky.
- **Významné a perspektívne stromy**.
- Výskum vybraných **ohrozených rašelinísk**.
- Výskum **mokradí**, najmä ramsarských lokalít medzinárodného významu.
- Výskum **jaskýň** zaradených do zoznamu svetového prírodného dedičstva.
- **Jaskyne** vyhlásené za národné prírodné pamiatky, **jaskyne** ohrozené antropogénnou činnosťou.

2. 2. 2. OCHRANA A PRAKTICKÁ STAROSTLIVOSŤ O OSOBITNE CHRÁNENÉ ČASTI PRÍRODY A KRAJINY

V rámci **ochrany biodiverzity** je potrebné dosiahnuť udržanie vybraných biotopov a druhov v priaznivom stave z hľadiska ich zachovania a ochranu ohrozených, endemických, zriedkavých a zraniteľných voľne žijúcich druhov fauny a flóry (prioritné druhy) v rámci každého štátu a zároveň v Európe ako celku.

Základným nástrojom na ochranu biodiverzity je **tvorba ekologických sietí** – siete chránených vtáčích území (Special Protection Areas – SPAs) a území európskeho významu (Special Areas of Conservation – SACs), ktoré tvoria sústavu území Natura 2000, ako aj národnej sústavy chránených území.

Základnými cieľmi sú:

- **Legislatívne zabezpečiť** sústavu chránených území tak, aby reprezentatívne pokrývala všetky typy biotopov a tvorila súčasť európskej sústavy chránených území.
- **Zabezpečiť dôslednú ochranu** reprezentatívnych území, ktoré sú predpokladom na zachovanie typických foriem živej a neživej prírody.
- **Vytvoriť podmienky** na udržanie prirodzenej životaschopnosti populácie druhov v prírodnom prostredí.
- Realizovať **programy záchranu kriticky ohrozených druhov**.

- Posilniť **manažment chránených území** prostredníctvom programov starostlivosti, ktoré budú spracúvané pre všetky územia, a zapojiť verejnosť do ich prípravy a realizácie.
- Zohľadňovať prírodné hodnoty, **ekologickú únosnosť a zraniteľnosť územia** pri posudzovaní navrhovaných ekonomických aktivít v chránených územiach.
- Realizovať **praktickú starostlivosť** o biotopy, ktoré sú v ohrození vymiznutia v rámci Slovenska, alebo sú charakteristickými príkladmi biogeografických regiónov Európy.
- Zabezpečovať permanentnú **kontrolu stavu chránených území a ich označovanie**.
- Zabezpečiť prevádzku **rehabilitačných a chovných staníc živočíchov**.
- Zabezpečiť **kontrolu a následné odstraňovanie a potláčanie výskytu inváznych druhov rastlín** v chránených územiach.

2. 2. 3. DOKUMENTÁCIA A INFORMAČNÉ SYSTÉMY

Spracovanie dokumentácie ochrany prírody a krajiny. Obsah dokumentácie upravujú ustanovenia §§ 20 – 26 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Priority v spracovaní dokumentácie ochrany prírody:

- v nadväznosti na novelu zákona prepracovať a doplniť metodické podklady pre jednotlivé druhy dokumentácie,
- priebežne spracovávať dokumentáciu v súlade s novými predpismi, najmä dokumenty starostlivosti o osobitne chránené časti prírody a krajiny a územia medzinárodného významu,
- spracovať dokumenty osobitne chránených častí prírody a krajiny, prioritne programy starostlivosti a zónovanie veľkoplošných chránených území a programy starostlivosti o územia európskeho významu.

Pri budovaní **informačného systému ŠOP SR** základnými cieľmi sú:

- splnenie požiadaviek zákona č.211/2000 Z.z. **o slobodnom prístupe k informáciám**,
- splnenie požiadaviek Štátneho informačného systému ŽP podľa Konceptie ŠIS MŽP SR,
- splnenie požiadaviek vyplývajúcich zo Štatútu ŠOP SR,
- splnenie povinnosti vyplývajúcej ŠOP SR zo Smernice 2007/2/ES pre INSPIRE a jej národnej implementácie v podobe zákona č. 3/2010 Z. z. **o národnej infraštruktúre pre priestorové informácie (zákon o NIPI)**.

V rámci dosiahnutia základných cieľov sa zabezpečuje plnenie týchto rámcových úloh:

- zber dát do **informačného systému taxónov a biotopov**,
- prepojenie databázy s **GIS**,
- napĺňanie **databázy chránených a významných stromov**,
- napĺňanie **databázy inváznych druhov rastlín**,
- prevádzka a aktualizácia internetovej stránky www.sopsr.sk a intranetovej stránky,
- priebežné **zvyšovanie vedomostí a schopností** odborných pracovníkov ŠOP SR v oblasti použitia informačných technológií,
- priebežné **zvyšovanie úrovne technického vybavenia** pracovísk z hľadiska informačných technológií.

Foto: M. Jasik

2. 2. 4 ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

Popri rozvíjaní tradičných metód v environmentálnej výchove realizovanej ŠOP SR bude potrebné:

- vytvárať nové formy výchovy a vplyvania na verejnosť diferencovane podľa cieľových skupín,
- pokračovať v tradičných formách prednášok, besied, premietaní videofilmov, tematických výstavách a odborných exkurziách, organizovaní táborov ochrany prírody a špecializovaných táborov,
- dotvorením siete náučných chodníkov (NCH), náučných lokalít (NL) vrátane prístupných jaskýň, informačných stredísk ochrany prírody (ISOP) a stredísk environmentálnej výchovy (SEV) celoplošne posilniť účinnosť týchto foriem environmentálnej výchovy.

Sieť NCH a NL v chránených územiach treba priebežne prehodnocovať nielen z hľadiska obsahu a využívania, ale aj účelnosti vynakladania prostriedkov pri ich obnove pri zvyšujúcom sa trende ich poškodzovania alebo opakovaného ničenia v niektorých lokalitách.

2. 2. 5. EDIČNÁ ČINNOSŤ

V edičnej činnosti zabezpečiť vydávanie vlastných periodických a neperiodických edičných titulov - z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov sú vydávané iba v elektronickej podobe. Okrem dlhoročne vydávaných periodických odborných a náučných

publikácií realizovať vydávanie populárnych titulov, plagátov, samolepiek a ďalších tlačovín, zameraných najmä na propagáciu konkrétnych chránených území a druhov.

Vydávanie periodických titulov:

- metodický spravodajca Chránené územia Slovenska (štvrtročník pre odborníkov v OP),
- Aragonit (dve čísla ročne, pre jaskyniarsku a širšiu verejnosť), Slovenský kras (dve čísla ročne, pre odbornú verejnosť v spolupráci so Slovenským múzeom ochrany prírody a jaskyniarstva).

Vydávanie publikácií a príspevky do médií:

- zostavovanie a vydávanie monografií, príležitostných zborníkov referátov z konferencií, seminárov a z regionálnych výskumov, ako aj z organizovaných táborov ochrancov prírody,
- prezentácia činnosti ŠOP SR v dennej tlači,
- príprava a vydávanie náučných materiálov (pohľadnice, skladačky, letáky, plagáty, samolepky, leporelá a pod.),
- organizovanie tlačových konferencií.

2. 2. 6. SPOLUPRÁCA S DOMÁCIAMI INŠTITÚCIAMI A ORGANIZÁCIAMI

Rozvoj aktivít v oblastiach:

- Rozširovanie foriem spolupráce so štátnymi i neštátnymi subjektmi. Sú to najmä Národné lesnícke centrum vo Zvolene, Lesy SR, š.p., Štátne lesy TANAPu, Slovenský rybársky zväz – Rada Žilina, Slovenská ornitologická spoločnosť / BirdLife Slovensko, Spoločnosť pre ochranu netopierov, Slovenská poľovnícka komora, FSC Slovensko, Slovenská speleologická spoločnosť, knižnice, osvetové zariadenia, vedecké a školské inštitúcie.
- Spolupráca s mimovládnyimi organizáciami najmä v oblasti organizovania táborov ochrancov prírody a táborov mladých ochrancov prírody, spolupráca pri starostlivosti o chránené územia a chránené druhy, spoločné vydávanie edičných titulov, spolupráca na tvorbe dokumentácie ochrany prírody a krajiny a na riešení projektov.
- Rozvíjanie spoločných aktivít s **vedeckými a školskými inštitúciami** najmä v oblasti výskumnej činnosti, tvorbe informačných systémov ochrany prírody, napr. Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Žilinská Univerzita v Žiline, pracoviská a ústavy Slovenskej akadémie vied.
- Rozvoj spolupráce s **prírodovednými múzeami**, najmä v budovaní databáz a získavaní informácií o zbierkových fondoch pre potreby overovania poznatkov o chránených územiach regiónu alebo o výskyte chránených druhov, výstavy a ďalšie výchovné podujatia.
-

2. 2. 7. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

V oblasti ochrany prírody je SR viazaná týmito **medzinárodnými dohovormi**:

Názov	miesto a rok prijatia	v SR účinné od roku
Dohovor o mokradiach majúcich medzinárodný význam predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva	Ramsar, 1971	1990
Dohovor o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva	Paríž, 1972	1991
Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín	Washington, 1973	1992
Dohovor o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov	Bonn, 1979	1995
Dohoda o ochrane populácií európskych netopierov (v rámci Bonnskej konvencie)	Londýn, 1991	1998
Dohoda o ochrane africko-euroázijských sťahovavých vodných vtákov (v rámci Bonnskej konvencie)	Haag, 1995	2001
Memorandum o zjednotení pri ochrane a starostlivosti o stredoeurópsku populáciu dropa fúzatého (<i>Otis tarda</i>) (v rámci Bonnskej konvencie)	Marchegg, 2000	2001
Dohovor o ochrane európskych voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť	Bern, 1979	1996
Dohovor o biologickej diverzite	Rio de Janeiro, 1992	1994
Rámcový dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát	Kyjev, 2003	2006

Ďalšími dôležitými dokumentmi sú Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (smernica o vtákoch) a Smernica Rady č. 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (smernica o biotopoch), ktoré boli implementované do legislatívy ochrany prírody a krajiny.

ŠOP SR je členom IUCN (Svetová únia ochrany prírody) a EUROPARCu, čo sú popredné medzinárodné organizácie.

Na úseku činností týkajúcich sa jaskýň ŠOP SR zabezpečuje zastupovanie Slovenskej republiky v **Medzinárodnej asociácii sprístupnených jaskýň (ISCA)** a v spolupráci so Slovenskou speleologickou spoločnosťou aj v **Medzinárodnej speleologickej únii (UIS)** a **Speleologickej federácii Európskej únie (FSUE)**.

Základným cieľom v tejto oblasti je **priebežné plnenie všetkých medzinárodných záväzkov** vyplývajúcich z dohovorov, ktorých signatárom je aj Slovenská republika.

3. ČINNOSŤ ORGANIZÁCIE V ROKU 2013

3. 1. ZÁKLADNÝ A APLIKOVANÝ VÝSKUM A TVORBA PREDPISOV

Mapovanie výskytu invázných druhov:

V roku 2013 bolo spolu zmapovaných 68 lokalít v chránených územiach alebo ich ochranných pásmach na výmere 1252,25 ha a 62 lokalít v území s prvým stupňom ochrany na výmere 743,4 ha. Údaje boli uložené do dokumentácie ochrany prírody jednotlivých pracovísk a do Informačného systému taxónov a biotopov.

Na území CHKO Biele Karpaty samapovalo v PP Malejov (*Aster* sp), PR Kobela (*Apera spica-venti*, *Atriplex sagittata*, *Bromus sterilis*, *Bryonia alba*, *Cardaria draba*, *Cichorium intybus*, *Melilotus albus*, *Melilotus officinalis*, *Tanacetum vulgare*, *Bunias orientalis*, *Helianthus tuberosus*, *Impatiens parviflora*, *Robinia pseudoacacia*, *Stenactis annua*), PR Turecký vrch (*Fallopia japonica*, *Helianthus tuberosus*) výskyt invázných druhov rastlín nebol zistený v územiach: CHA Pavúkovo jarok. Mimo chránených území sa v pôsobnosti CHKO Biele Karpaty mapovalo na lokalitách: Chocholanská dolina (*Impatiens glandulifera*), Nová Bošáca - Predpoloma (*Fallopia japonica*), Malejov (*Fallopia japonica*).

RCOP Bratislava mapovalo v PP Devínska lesostep (*Fallopia*, *Helianthus tuberosus*, *Solidago*, *Ambrosia artemisiifolia*, *Impatiens glandulifera*), PR Slovanský ostrov (*Fallopia*, *Solidago*, *Ambrosia artemisiifolia*, *Impatiens glandulifera*).

Na území CHKO Cerová vrchovina bolo mapovanie uskutočnené v PR Gemerský Jablonec (*Asclepias syriaca*), k. ú. Drňa (*Asclepias syriaca*).

V CHKO Dunajské luhy boli zmapované UEV 0092 Dolnovážske luhy (*Fraxinus americana*, *Solidago gigantea*, *Negundo aceroides*, *Aristolochia clematitis*, *Stenactis annua*, *Aster novi-belgii*), UEV 0077 Dunajské trstiny (*Solidago gigantea*, *Calamagrostis epigeios*, *Aster novi-belgii*, *Aster lanceolatus*), UEV 0071 Abov (*Conyza canadensis*, *Ambrosia artemisiifolia*, *Calamagrostis epigeios*, *Iva xanthifolia*, *Stenactis annua*), SKUEV 0067 Čenkov (*Ailanthus altissima*). Mimo chránených území sa v pôsobnosti CHKO Dunajské luhy mapovalo na lokalitách: Sesíleš (*Asclepias syriaca*), Čenkov (*Ailanthus altissima*).

V CHKO Kysuce boli invázne druhy rastlín mapované v okolí Rieky Kysuca, úsek Dunajov, Kys.Lieskovec, Ochodnica (*Amorpha fruticosa*, *Fallopia japonica*, *Heracleum mantegazzianum*, *Impatiens glandulifera*, *Solidago canadensis*).

Na území CHKO Latorica boli zmapované: PR Raškovský luh (*Stenactis annua*), CHA Bešiansky polder-okraj (*Fallopia japonica*, *Stenactis annua*), RL Alúvium Tisy (*Amorpha fruticosa*), lúka pri PR Raškovský luh (*Asclepias syriaca*), výskyt inváznych druhov rastlín nebol zaznamenaný na lokalite NPR Bačkovká dolina – SV hranica.

Mapovanie výskytu inváznych druhov rastlín v CHKO Malé Karpaty pokračovalo v NPR Roštún (*Robinia pseudoacacia*, *Larix decidua*). Mimo chránených území mapované nepôvodné invázne druhy rastlín na lokalitách: Nad Svätojurskou gaštanícou (*Fallopia japonica*), Kubička (*Fallopia japonica*), Čachtice pri toku Jablonka (*Helianthus tuberosus*, *Solidago gigantea*), Pri Medvedej skale (*Fallopia japonica*), Starý lom pri Limbašskej vyvieracke (*Fallopia japonica*), Panská dolina (*Ambrosia artemisisolia*).

V NP Malá Fatra boli vymapované lokality NPR Kľak (*Impatiens parviflora*, *Solidago canadensis*) NPR Šramková (*Artemisia vulgaris*, *Tripleurospermum inodorum*, *Chenopodium viride*, *Ambrosia artemisiifolia*, *Matricaria discoidea*, *Stenactis annua*), PP Hričovské rífy (*Fallopia japonica*, *Juglans regia*). Mimo CHÚ boli zmapované lokality Višňové, Višňovská dolina (*Fallopia japonica*, *Solidago canadensis*, *S. gigantea*, *Aster lanceolatus*), Turie, Čistiny (*Fallopia japonica*), Turie, ústie Turskej doliny (*Fallopia japonica*, *Aster lanceolatus*), Turie, Rajčianka (*Negundo aceroides*, *Aster lanceolatus*), Lietavská Závadka (*Heracleum mantegazzianum*), Babkov (*Fallopia japonica*, *Aster lanceolatus*), Lietava (*Fallopia japonica*, *Partenocissus quinquefolia*), Stránske (*Fallopia japonica*, *Helianthus tuberosus*, *Solidago canadensis*).

Na území NAPANT sa mapovalo v OP NAPANT boli vymapované 3 lokality - Ráztocka, Nemecká, Brusno (*Fallopia japonica*), na lokalitách CHA Kopec, CHA Demänovská slatina vrátane ochranného pásma nebol zaznamenaný výskyt inváznych druhov rastlín. Mimo CHÚ na lokalitách: Telgárt (*Fallopia japonica*), Mýto pod Ďumbierom (*Fallopia japonica*).

V PIENAP-e sa mapovalo vo vlastnom území NP a jeho ochrannom pásme (*Fallopia japonica*, *Heracleum mantegazzianum*, *Impatiens glandulifera*), CHA Plavečské štrkoviská (*Echinocystis lobata*, *Helianthus tuberosus*), mimo CHÚ na lokalitách: rieka Poprad - Plaveč (*Echinocystis lobata*).

V NP Poloniny prebiehalo mapovanie v PR Borsučiny, nebol zistený výskyt inváznych druhov rastlín.

V CHKO Poľana boli mapované: CHA Podlavické výmole (*Pteridium aquilinum*), PR Habáňovo (*Minulus guttatus*), CHA Horná Chrapková, CHA Hrochotská Bukovina – v týchto chránených územiach nebol výskyt inváznych druhov rastlín potvrdený. Mimo chránených území lokality: dolina Kamenistého potoka (*Solidago canadensis*, *Fallopia sp.*).

V CHKO Ponitrie boli mapované PR Šípka vrátane ochranného pásma (*Stenactis annua*, *Robinia pseudoacacia*, *Impatiens parviflora*, *Solidago canadensis*), CHA Huntácka dolina vrátane ochranného pásma (*Stenactis annua*, *Impatiens parviflora*, *Tanacetum vulgare*, *Calamagrostis epigejos*), PP Kobylince vrátane ochranného pásma (*Robinia pseudoacacia*, *Calamagrostis epigejos*, *Tanacetum vulgare*). Mimo chránených území bolo mapovanie nepôvodných inváznych druhov rastlín vykonané na lokalitách: k.ú. Solčany (*Heracleum mantegazzianum*), Bojná (*Solidago canadensis*, *Fallopia japonica*).

V NP Slovenský kras prebiehalo mapovanie v CHVÚ Slovenský kras (*Solidago canadensis*, *Fallopia japonica*, *Impatiens glandulosa*, *Helianthus tuberosus*), OP NP Slovenský kras (*Solidago canadensis*) mimo NP v k.ú.: Plešivec, Slavec, Brzotín, Betliar, Rožňava, Jovice, Krás. Dlhá Lúka, Gemerská Hôrka, Bohúňovo, Čoltovo, Bretka, Tiba, Nadabula, Lipovník (*Solidago canadensis*, *Fallopia japonica*, *Impatiens glandulifera*, *Helianthus tuberosus*).

NP Slovenský raj mapoval v NPR Sivá Brada (*Solidago sp.*).

V CHKO Štiavnické vrchy mapovali PR Kamenný jarok (*Fallopia japonica*, *Impatiens parviflora*), PP Žakýlske pleso (*Impatiens parviflora*). Mimo CHKO v k.ú. Dolná Ves (*Fallopia japonica*).

V CHKO Strážovské vrchy NPR Súľovské skaly a okolie (*Impatiens glandulifera*, *Impatiens parviflora*, *Fallopia japonica*, *Stenactis annua*, *Aster lanceolatus*).

V TANAP-e sa mapovanie invázných druhov rastlín realizovalo na ploche 5 ha (*Heracleum mantegazzianum*). Mimo CHÚ sa realizovalo mapovanie na lokalitách: k. ú. Ružomberok, Stankovany, Okoličné, Ľubochňa (*Fallopia japonica*), k. ú. Švošov (*Solidago* sp).

V NP Veľká Fatra sa mapovanie realizovalo na lokalitách CHA Revúca (*Solidago canadensis*, *Impatiens noli-tangere*), CHA Revúca – pod Bukovinkou (*Heracleum mantegazzianum*), CHA Revúca – Konopiská (*Heracleum mantegazzianum*), NP Ľubochňianska dolina Krivá (*Fallopia japonica*), na lokalitách NPR Veľká Skalná, PP Vlčia skala nebol potvrdený výskyt invázných druhov rastlín. V ochrannom pásme NP prebiehalo mapovanie na lokalitách: Vyšné Matejkovo (*Fallopia japonica*), Dolina Bystrô (*Fallopia japonica*). Mimo územia NP sa realizovalo mapovanie na lokalitách Bodorová (*Fallopia japonica*), Vrútky – KB (*Solidago canadensis*), okolie CHA Revúca (*Solidago canadensis*, *Stenactis annua*, *Heracleum mantegazzianum*, *Helianthemum tuberosum*), Sútok Oravy a Váhu (*Fallopia japonica*).

V CHKO Vihorlat bolo mapovanie realizované v PR Baba pod Vihorlatom, PP Sninský kameň, PR Ďurova mláka, PP Čierny potok. Na lokalitách nebol potvrdený výskyt invázných druhov rastlín. Mimo chránených území bolo mapovanie vykonané na lokalitách - Vyšná Rybnica (*Fallopia japonica*) k.ú. Priekopa, k.ú. Tibava – Ričky (*Fallopia japonica*), k.ú. Horňa – Sobranecké kúpele (*Solidago canadensis*).

Na území CHKO Východné Karpaty sa mapovalo v NPR Humenský Sokol (*Parthenocissus quinquefolia*) a v NPR Komárnická jedlina, kde výskyt invázných druhov rastlín nebol potvrdený.

Na území CHKO Záhorie bolo mapovanie vykonané v k.ú. Holíč (*Helianthus tuberosus*).

Mapovanie výskytu druhov národného významu:

V roku 2013 pokračovala úloha overovania historických údajov a mapovanie výskytu druhov rastlín národného významu. Podarilo sa získať čiastkové údaje – či už negatívne pri overovaní historických údajov, alebo pozitívne vymapovaním výskytu – o 55 druhoch rastlín národného významu na 75 lokalitách. Údaje sú uložené v databáze ISTB.

Spracovanie návrhov ochranných pásiem ohrozených jaskýň – prerokovával sa projekt ochranného pásma Kysackej jaskyne a riešili sa strety záujmov s obcou Kysak, vyhlásenie ochranného pásma sa predpokladá v roku 2014.

Odborná spolupráca pri vyhlasovaní verejnosti voľne prístupných jaskýň – Jaskyňa v Tupej skale, Závrt pod cestou, Portálová jaskyňa, Lučivianska jaskyňa a Zrútená jaskyňa (doplnenie dokumentácie), riešenie úlohy komplikujú nevysporiadané majetkovo-právne a vlastnícke vzťahy v okolí niektorých jaskýň (Malá pivnica a Veľká pivnica pri Krásnohorskom Podhradí).

Geologický a geomorfologický výskum jaskýň – ukončila sa inventarizácia jaskýň s výskytom fosílií. Doplňujúci paleontologický výskum vo Važeckej jaskyni sa realizoval v spolupráci s Prírodovedeckou fakultou UK v Bratislave a Paleontologickým inštitútom Viedenskej univerzity v Rakúsku. V spolupráci s Geologickým ústavom SAV v Bratislave sa spracovávajú analýzy vzoriek hornín a sedimentov na potvrdenie hydrotermálneho pôvodu jaskýň pri

Sklených Tepliciach v CHKO Štiavniclé vrchy. Spracovala sa dokumentácia jaskýň odkrytých ťažbou v magnezitovom ložisku pri Jelšave (Revúcka vrchovina), analýzy fluidných inklúzií a stabilných izotopov z výplní poukázali hydrotermálny pôvod týchto jaskýň. Zabezpečilo sa 3D terestrické skenovanie podzemných priestorov jaskyne Dúpnica (v spolupráci s Fakultou BERG TU v Košiciach). S cieľom ďalšieho výskumu hydrotermálnych jaskýň sa pripravil bilaterálny slovensko-maďarský projekt, ktorý sa zadal na Agentúru na podporu výskumu a vývoja (APVV). V roku 2013 sa priebežne vykonávalo monitorovanie recentných tektonických pohybov v Bystrianskej jaskyni a Ochtinskej aragonitovej jaskyni (v spolupráci so ŠGÚDŠ, Bratislava – regionálne centrum Košice a Ústavom štruktúry a mechaniky hornín AV ČR v Prahe). Geologický a geomorfologický výskum NPP Zápoľná sa začal realizovať v rámci projektu ŠF EÚ "Vypracovanie programov starostlivosti o vybrané jaskyne" schváleného v auguste 2013.

Biospeleologický inventarizačný výskum jaskýň – výskum a monitoring fauny bezstavovcov v Demänovských jaskyniach a Jasovskej jaskyni je súčasťou schváleného projektu ŠF EÚ "Vypracovanie programov starostlivosti o vybrané jaskyne". V rámci projektu INTERREG HUSK/1101/2.2.1/0180 sa spolu s externými pracovníkmi z Prírodovedeckej fakulty UPJŠ v Košiciach vykonal terénny výskum s cieľom podrobného zmapovania mikrohabitatov jaskýň Domica a Milada na Slovensku a jaskýň Baradla a Vass Imre v Maďarsku. Hydrobiologický výskum jaskyne Šarkania diera sa zrealizoval v júli 2013. Nové poznatky o jaskynnej faune na Slovensku sa prezentovali na 10. medzinárodnej konferencii „Stretnutie prírodovedcov“ pri Partizánskej Ľupči v Nízkych Tatrách.

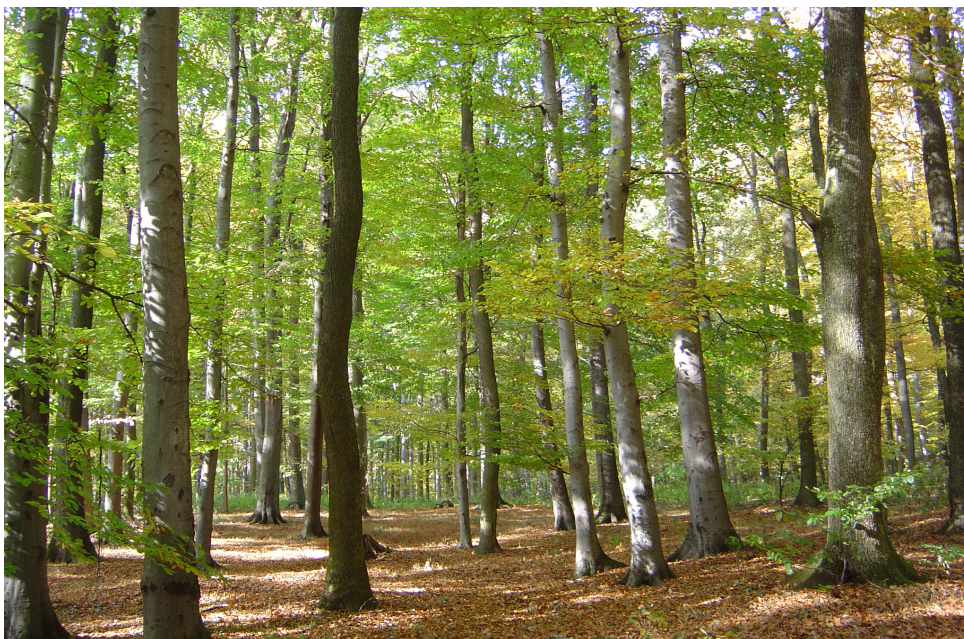
Hydrologický a hydrogeochemický výskum jaskýň pre potreby ich ochrany (lokality svetového prírodného dedičstva a ramsarské lokality) – v jaskyni Domica, Gombaseckej jaskyni, Drienovskej jaskyni, Krásnohorskej jaskyni a Demänovskej jaskyni slobody pokračovalo dlhodobé monitorovanie vybraných fyzikálno-chemických parametrov vôd prostredníctvom nainštalovaných stacionárnych monitorovacích zariadení. Oprava porúch niektorých monitorovacích zariadeniach i podrobnejšie chemické analýzy sa nerealizovali z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. V jaskyni Skalístý potok sa kontinuálne sledujú prietoky podzemného toku v jaskyni. V rámci hydrologického monitoringu ramsarskej lokality Jaskyne Demänovskej doliny sa priebežne zaznamenávali prietoky povrchových a podzemných vodných tokov (pred ponormi a v jaskynnom systéme), ako aj kolísanie hladiny podzemných vôd vo vrtoch na Lúčkach v ochrannom pásme Demänovských jaskýň. V rámci projektu HUSK Interreg sa začali prípravné práce na plánovanej realizácii stopovacích skúšok vo vodozbernej oblasti jaskýň Milada a Vass Imre. V Demänovskej jaskyni slobody (časti Hlinená chodba a Prízemie) sa začali mapovať a dokumentovať akumulácie fluviaálnych sedimentov, ktoré odrážajú vývoj a dynamiku podzemných riečisk a tvoria osobitné biotopy vodnej fauny – lokalita zaradená do ramsarského zoznamu medzinárodne významných mokradí.

Klimatologický výskum jaskýň pre potreby ich ochrany a prevádzky (s dôrazom na lokality svetového prírodného dedičstva) – v Dobšinskej ľadovej jaskyni a Demänovskej ľadovej jaskyni pokračoval dlhodobý mikroklimatický monitoring v rámci integrovaného monitorovacieho systému (nedostatočné financovanie servisu a údržby systému, ktorý pracuje od roku 2007). V Dobšinskej ľadovej jaskyni sa uskutočnili dva krátkodobé doplnujúce mikroklimatické výskumy vo vstupnom priestore do jaskyne počas dlhodobých mrazivých dní a extrémne teplých, zamerané na sledovanie stability šikmého svahu. V jaskyni Domica a v Gombaseckej jaskyni pokračoval dlhodobý mikroklimatický monitoring v rámci integrovaného monitorovacieho systému (chýbajú financie na servis a údržbu systému). V spolupráci s Jagielonskou univerzitou v Krakove sa zabezpečilo datovanie kostí netopierov zo spodných

častí ľadového monolitu v Dobšinskej ľadovej jaskyni. Ďalšie pokračovanie monitoringu v Dobšinskej ľadovej jaskyni sa zahrnulo do návrhu projektov financovaných zo ŠF EÚ, ktoré boli schválené v auguste 2013.

Geoekologické mapovanie jaskýň s tvorbou geografického informačného systému, diverzita a stabilita jaskynných geosystémov – geoekologické mapovanie jaskýň (NPP Demänovské jaskyne, Demänovská jaskyňa mieru) je zahrnuté v projekte ŠF EÚ "Vypracovanie programov starostlivosti o vybrané jaskyne", ktorý bol schválený v auguste 2013. Začali sa terénne práce (mapovanie a dokumentácia geoekologických jednotiek a negatívnych antropogénnych zásahov pozdĺž trasy pripravovanej na sprístupnenie). S cieľom detailnejšieho rozpracovania spôsobu hodnotenia geoekologickej stability a zraniteľnosti jaskýň sa pripravil bilaterálny slovensko-bulharský projekt, ktorý sa zadal na Agentúru na podporu výskumu a vývoja (APVV).

Organizovanie 9. vedeckej konferencie „Výskum, využívanie a ochrana jaskýň“ – konala sa v dňoch 23. – 26. 9. 2013 (hotel Bobrovník, Liptovská Sielnica), hlavný odborný program tvorilo 30 referátov a 5 posterov, ktoré sa týkali geológie a geomorfológie (13 referátov a 2 posterov); hydrológie a hydrochémie (5 referátov), speleoklimatológie a prirodzenej radiácie v jaskyniach (3 referáty a 3 posterov), biospeleológie a mikrobiológie (6 referátov), geoekológie (1 referát), ako aj histórie a archeológie (2 referáty). Rozšírené abstrakty referátov a posterových prezentácií sú publikované v časopise Aragonit 18/1. Súčasťou programu boli dve exkurzie - centrálna časť Liptovskej kotliny, Prosiecka dolina, travertínové útvary v Bešeňovej, na Lúčkach a v Liptovských Sliačoch. Na konferencii bolo prítomných 54 účastníkov, z toho 19 zo zahraničia – z Českej republiky, Poľska, Maďarska, Tadžikistanu, Gruzínska a Austrálie.

Prehľad chránených území národnej sústavy k 31. 12. 2013

Národné parky

Názov	Výmera (v ha)	Výmera ochranného pásma (v ha)	Rok vyhlásenia, aktualizácie
NP Malá Fatra	22 630,0000	23 262,0000	1967 ako CHKO, 1988
NP Muránska planina	20 317,8021	21 697,9644	1977 ako CHKO, 1997
NP Nízke Tatry	72 842,0000	110 162,0000	1978, 1997
Pieninský NP	3 749,6226	22 444,1676	1967, 1997
NP Poloniny	29 805,0514	10 973,2893	1997
NP Slovenský kras	34 611,0832	11 741,5677	1973 ako CHKO, 2002
NP Slovenský raj	19 763,0000	13 011,0000	1964 ako CHKO, 1988
Tatranský NP	73 800,0000	30 703,0000	1948, 1987, 2003
NP Veľká Fatra	40 371,3433	26 132,5817	1974 ako CHKO, 2002
Spolu 9 NP	317 889,9026	270 127,5707	

Chránené krajinné oblasti

Názov	Výmera (v ha)	Rok vyhlásenia, aktualizácie
Biele Karpaty	44 568,0000	1979, 1989, 2003
Cerová vrchovina	16 771,2273	1989, 2001
Dunajské luhy	12 284,4609	1998
Horná Orava	58 738,0000	1979, 2003
Kysuce	65 462,0000	1984
Latorica	23 198,4602	1990, 2004
Malé Karpaty	64 610,1202	1976, 2001
Poľana	20 360,4804	1981, 2001
Ponitrie	37 665,4100	1985
Strážovské vrchy	30 979,0000	1989
Štiavnické vrchy	77 630,0000	1979
Vihorlat	17 485,2428	1973, 1999
Východné Karpaty	25 307,1072	1977, 2001
Záhorie	27 522,0000	1988
Spolu 14 CHKO	522 581,5090	

Výmera 9 NP (6,48 % rozlohy SR), **ochranných pásiem NP** (5,51 % rozlohy SR) a **14 CHKO** (10,66 % rozlohy SR) tvorí spolu **22,65 % (1 110 599 ha)** z územia SR (4 903 400 ha).

Prehľad chránených území v Slovenskej republike (stav k 31.12. 2013)

Katégoria	Počet	Výmera chráneného územia (ha)	Výmera ochranného pásma (ha)	% z rozlohy SR (aj s OP)
Chránené krajinné oblasti	14	522 582	-	10,66
Národné parky	9	317 890	270 128	11,99
Spolu CHKO + NP - počet	23	-	-	-
Spolu CHKO + NP – rozloha	1 110 599 ha	840 471	270 128	22,65

Kategória	Počet	Výmera chráneného územia (ha)	Výmera ochranného pásma (ha)	% z rozlohy SR (aj s OP)
Chránené krajinné prvky	1	3	-	0,00
Chránené areály	172	11 023	2 425	0,27
Prírodné rezervácie (vrátane 2 súkromných)	392	14 246	301	0,30
Národné prírodné rezervácie	219	84 189	2 239	1,76
Prírodné pamiatky (bez jaskýň a vodopádov)	218	1 586	207	0,04
Prírodné pamiatky – verejnosti voľne prístupné jaskyne	41	0	31	0,00
Prírodné pamiatky – ostatné vyhlásené jaskyne	7	0	261	0,01
Prírodné pamiatky – prírodné vodopády	0	0	0	0,00
Národné prírodné pamiatky (bez jaskýň a vodopádov)	11	59	27	0,00
Národné prírodné pamiatky – jaskyne	44	0	3 055	0,06
Národné prírodné pamiatky – prírodné vodopády	5	0	0	0,00
Spolu MCHÚ - počet	1 110	-	-	-
Spolu MCHÚ – rozloha	119 650 (MCHÚ + OP)	111 105	8 545	2,44

Celkovo sa **na území CHKO** nachádza spolu 247 maloplošných chránených území (MCHÚ) s celkovou výmerou (spolu s ich ochrannými pásmami) 12 471 ha (2,4 % z územia CHKO), **na území NP** to je 212 MCHÚ s celkovou výmerou (spolu s ich OP) 72 396 ha (22,8 % z územia NP), **na území ochranných pásiem NP** to je 68 MCHÚ s celkovou výmerou (spolu s ich OP) 2 488 ha (0,9 % z územia OP NP) a **na území mimo CHKO, NP a OP NP v tzv. voľnej krajine** sa nachádza 583 MCHÚ s celkovou výmerou (spolu s ich OP) 32 295 ha (0,9 % z rozlohy tzv. voľnej krajiny a 27,0 % z celkovej výmery MCHÚ (vrátane ich OP) v SR. Výmera všetkých MCHÚ (vrátane ich OP) tvorí **2,44 %** územia Slovenska.

Prehľad chránených území v Slovenskej republike podľa druhov a stupňov ochrany (stav k 31.12.2013)

Stupeň ochrany*	Kategória**	Výmera (ha)	% z územia SR
1. stupeň	„voľná krajina“	3 761 249	76,70
2. stupeň	CHKO***, OP NP***, CHA, zóny D	759 917	15,50
3. stupeň	NP***, CHA, OP CHA, OP PR, OP NPR, OP PP, OP NPP, zóny C	269 992	5,51
4. stupeň	NPR, PR, NPP, PP, CHA, CHKP, OP NPR, OP PR, OP NPP, OP PP, zóny B	18 833	0,38
5. stupeň	NPR, PR, NPP, PP, zóny A	93 409	1,91
2. – 5. stupeň	osobitne chránené časti prírody klasifikované stupňami ochrany	1 142 151	23,30

* nie sú uvádzané územia, ktoré nemajú stupeň ochrany (CHVÚ a ochranné pásma PP - jaskýň)

** nie sú uvádzané PP „zo zákona“ a OP MCHÚ „zo zákona“

*** výmera mimo MCHÚ

Celková výmera osobitne chránenej prírody v Slovenskej republike klasifikovanej stupňami ochrany (2. až 5. stupeň ochrany, teda mimo chránených vtáčích území a ochranných pásiem jaskýň) je 1 142 151 ha, čo predstavuje 23,30 % z územia Slovenska.

Okrem uvedeného sa na území Slovenskej republiky nachádzajú územia, ktoré nie sú klasifikované stupňami ochrany – 41 vyhlásených chránených vtáčích území s celkovou výmerou 1 282 811 ha a 20 jaskýň (14 NPP a 6 PP) s vyhláseným ochranným pásmom s celkovou výmerou 3 347 ha (veľká časť ich území sa prekrýva s ostatnými chránenými územiami).

Prehľad vývoja stavu právnej ochrany chránených území v roku 2013

Prehľad vyhlásených chránených území v roku 2013						
Č.	Kat.	Názov (kód územia Natura 2000)	Výmera (ha)	Č. vyhlášky, zo dňa	Zriaďovací orgán	Účinnosť od
1.	CHVÚ	Levočské vrchy	45 597,6347	434/2012 Z. z. z 19.12.2012	MŽP SR	1.1.2013

Prehľad aktualizovaných chránených území v roku 2013						
Č.	Kat.	Názov (kód územia Natura 2000)	Výmera (ha)	Č. vyhlášky, zo dňa	Zriaďovací orgán	Účinnosť od
1.	PP	Jaskyňa v Havranej skale (verejnosti voľne prístupná jasky- ňa)	-	2/2012 z 26.11.2012	KÚŽP v Košiciach	1.1.2013
2.	PP	Zelená jaskyňa (verejnosti voľne prístupná jasky- ňa)	-	3/2012 z 26.11.2012	KÚŽP v Košiciach	1.1.2013
3.	PP	Biela jaskyňa (verejnosti voľne prístupná jasky- ňa)	-	3/2012 z 26.11.2012	KÚŽP v Košiciach	1.1.2013
4.	PP	Hatinská jaskyňa (verejnosti voľne prístupná jasky- ňa)	-	3/2012 z 26.11.2012	KÚŽP v Košiciach	1.1.2013
5.	PP	Hutnianska jaskyňa (verejnosti voľne prístupná jasky- ňa)	-	3/2012 z 26.11.2012	KÚŽP v Košiciach	1.1.2013
6.	PP	Peško (verejnosti voľne prístupná jasky- ňa)	-	3/2012 z 26.11.2012	KÚŽP v Košiciach	1.1.2013
7.	CHA	Malachovské skalky	3,5923	1/2013 zo 4.12.2013	OÚ v B. Bystrici	1.1.2014
8.	CHVÚ	Dunajské luhy (SKCHVU007)	16 511,58 (bez zmeny)	466/2013 Z. z. zo 16.12.2013	MŽP SR	1.1.2014

Prehľad zrušených chránených území v roku 2013						
Č.	Kat.	Názov (kód územia Natura 2000)	Výmera (ha)	Č. vyhlášky, zo dňa	Zrušovacia orgán	Účinnosť od
1.	CHA	Parčík pri Avione	0,2107	7/2013 z 18.9.2013	KÚŽP v Bratislave	1.10.2013
2.	PR	Pod Ríglom	14,2296	zákon č. 506/2013 Z. z. z 29.11.2013	NR SR	1.1.2014
3.	PR	Pod Demjatou	2,04	zákon č. 506/2013 Z. z. z 29.11.2013	NR SR	1.1.2014

3. 2. BUDOVANIE SÚSTAVY NATURA 2000

K 1.1.2013 nadobudla účinnosť vyhláška MŽP SR, ktorou sa vyhlasuje chránené vtáčie územie (CHVÚ) Levočské vrchy. Ide o posledné zo 41 CHVÚ zaradených v národnom zozname.

V roku 2013 pokračovalo spracovanie projektov ochrany pre vyhlásenie ÚEV, ktoré sa neprekrývajú s národnou sústavou chránených území:

Spracované boli projekty ochrany pre nasledovné ÚEV: Kamenínske slaniská, Jurský chlm, Klokočovské rašeliniská, Kulháň, Baské, Kňazí stôl, Morské oko, Kamenná, Makovica, Brekovský hradný vrch, Krivoštianka, Pod Bukovou, Jakubovské rybníky, Abrod, Široké, Gajarské alúvium Moravy, Bezodné, Ondriašov potok, Močiarka, Malina, Devínske jazero, Morava, Tri peniažky, Stolica, Homoľa, Muteň, Tisovský kras, Teplické stráne, Bradlo, Levočská dubina, Jereňas, Galmus, Starovodské jedliny, Folkmarská skala, Hnilecké rašeliniská, Žarnovica, Turiec a Blatnický potok, Kamenná Baba, Milič, Stredné Pohornádie, Dunitová skalka, Čergov, Pusté pole, Gánovské slaniská, Spišskoteplické slatiny, Prosečné, Tematínske vrchy, Drienčanský kras, Detvice, Horný háj, Zátoň, Krivé hrabiny, Osminy, Panské lúky, Bagovský vrch, Dunaj, Abov, Eliášovský les, Síky, Martinský les, Ploská hora, Sev. Bodický kanál, Starý vrch, Karáb, Lindava, Sedliská, Mláčky, Plavno, Vinodolský hájik, Cerovina, Ludinský háj, Brezovská stráň, Dvorčiansky les, Čebovská lesostep, Litava, Seleštianska stráň, Kiarovský močiar, Alúvium Ipľa, Mäsiarsky bok, Dedinská hora, Drieňová, Alúvium Rieky, Humenská, Laborec, Kútsky les, Kazarka, Alúvium Muráňa, Torysa.

Celkovo bolo na príslušné OÚ ŽP predložených 95 projektov ochrany so zámerom na ich prerokovanie s vlastníkmi a užívateľmi pozemkov a následné vyhlásenie v zmysle Smernice Rady č. 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín. Ide o územia zaradené v národnom zozname ÚEV. Vyhlásené nebolo žiadne územie.

Organizačné útvary ŠOP SR overovali vo vegetačnej sezóne lokality vhodné na doplnenie do zoznamu ÚEV. Návrhy lokalít z jednotlivých organizačných útvarov boli sústredené na Riadiateľstve ŠOP SR, kde prebehla analýza lokalít podľa požiadaviek Európskej komisie. Európska komisia požaduje doplniť územia pre 21 biotopov a 33 druhov v alpskom i panónskom bioregiónu. Odborný návrh ŠOP SR obsahuje 173 území, ktoré zaberajú 0,83 % výmery Slovenska.

3. 3. OCHRANA A PRAKTICKÁ STAROSTLIVOSŤ O OSOBITNE CHRÁNENÉ ČASTI PRÍRODY A KRAJINY A JASKYNE

V rámci **praktickej starostlivosti o osobitne chránené časti prírody a krajiny ŠOP SR** v roku 2013:

Zabezpečovala ochranu prirodzeného druhového zloženia ekosystémov reguláciou výskytu nepôvodných druhov rastlín a živočíchov:

V CHKO Biele Karpaty bola regulácia nepôvodných druhov rastlín vykonaná v NPP Lánce (*Pteridium aquilinum*), PR Bučkova jama (*Pteridium aquilinum*).

V pôsobnosti RCOP Bratislava boli nepôvodné druhy rastlín likvidované na lokalitách PR Gaje (*Ailanthus altissima*), CHA Hrabiny (*Ailanthus altissima*, *Robinia pseudoacacia*, *Gleditsia triacanthos*), PP Panský diel (*Ailanthus altissima*, *Robinia pseudoacacia*, *Solidago gigantea*), PR Štokeravská vápenka (*Robinia pseudoacacia*), južné svahy Devínskej hradnej skaly (*Ailanthus altissima*, *Robinia pseudoacacia*).

V CHKO Cerová vrchovina regulácia nepôvodných druhov rastlín bola vykonaná v PR Gemerský Jablonec a v k.ú. Petrovce, Jestice (*Asclepias syriaca*).

V CHKO Dunajské luhy bola vykonaná regulácia nepôvodných druhov rastlín na lokalitách PR Žitavský luh (*Acer negundo*, *Echinocystis lobata*), PR Komočín (*Solidago gigantea*), PR Révajovská pustatina (*Ailanthus altissima*), PR Mašan (*Solidago gigantea*, *Calamagrostis epigeios*), PR Chotínske piesky (*Robinia pseudoaccacia*), CHA Príbetský háj (*Ailanthus altissima*, *Robinia pseudoaccacia*), NPR- Parížske močiare (*Robinia pseudoacacia*, *Ailanthus altissima*, *Fallopia japonica*), NPR Čičovské mŕtve raneno (*Solidago gigantea*), PR Marcelovské piesky (*Solidago gigantea*), PR Pohrebište (*Solidago gigantea*), PR Malý ostrov (*Solidago gigantea*), PR Jurský Chlm (*Solidago canadensis*), k. ú. Komárno (*Fallopia japonica*), Strelnica k.ú. Gbelce (*Ailanthus altissima*)

Správa CHKO Kysuce zabezpečila reguláciu výskytu boľševníku (*Heracleum mantegazzianum*) na lokalitách Klokočov - Konečná, Klokočov - Predmieranka, Harvelka - Kliešťovci a zlatobyľ (*Solidago canadensis*) na penovcovom prameniisku pri Starej Bystrici, v NPR Malý Polom v území CHKO, na lokalite SKUEV Chmúra (*Solidago canadensis*, *Stenactis annua*). Mimo území CHKO bola regulácia nepôvodných druhov rastlín vykonaná na lokalitách Jakubovci, k.ú. Zákopčie (*Fallopia japonica*), rieka Kysuca v k.ú. Turzovka, k.ú. Horelica, k.ú. Podvysoká, k.ú. Kysucký Lieskovec (*Heracleum mantegazzianum*), rieka Kysuca v

k.ú. Kys. Lieskovec, Dunajov, Ochodnica (*Amorpha fruticosa*) Zemanovská síhla, Raková (*Solidago canadensis*, *Aster novi-belgii*), Polesie, k.ú. Čierne (*Solidago canadensis*).

V CHKO Latorica sa odstraňoval agát v PR Poniklecová lúčka a v PR Tarbucka.

V NP Malá Fatra to bola realizovaná likvidácia boľševníka (*Heracleum mantegazzianum*) a ambrózie (*Ambrosia artemisiifolia*).

V NAPANT-e sa odstraňovali invázne druhy rastlín v ochrannom pásme NP, lokality medzi Donovalmi a Korytnicou (*Fallopia japonica*, *Heracleum mantegazzianum*).

V PIENAP-e sa realizovala likvidácia invázných druhov rastlín vo vlastnom území NP (*Fallopia japonica*), a v ochrannom pásme NP (*Heracleum mantegazzianum*, *Impatiens glandulifera*), mimo chránených území na lokalitách Mlynčeky (*Heracleum mantegazzianum*) a Kežmarok (*Fallopia japonica*).

V CHKO Poľana sa realizovala likvidácia nepôvodných druhov rastlín na lokalitách Detva, Kostolná, chata (*Heracleum mantegazzianum*), dolina Bystrého potoka (*Fallopia japonica*), Detva–Stavanisko-zastávka (*Fallopia japonica*), Obchoditá (*Fallopia japonica*), PR Jelšovec-ochranné pásmo (*Solidago canadensis*), Snohy pri starej mláčačke (*Fallopia japonica*), v osade Iviny v k.ú. Dúbravy pri potoku Hradná (*Fallopia japonica*), Očová, navážky pri Hučave (*Heracleum mantegazzianum*), Očová –nad družstvom (*Heracleum mantegazzianum*), Bujačie (*Heracleum mantegazzianum*), Očová-nad rybníkom (*Heracleum mantegazzianum*), Zvolenská Slatina, nad mostíkom popod hlavnú cestu (*Heracleum mantegazzianum*), Horná Mičiná- strelnica (*Heracleum mantegazzianum*), Ľubietová nad cestou pri dome č.436 (*Heracleum mantegazzianum*), Zolná –družstvo, pri plote (*Fallopia japonica*), Detva–Stavanisko, potok pri RD, nad Becherovým domom (*Fallopia japonica*), Dúbravy, pri križi (*Fallopia japonica*), Zolná, križovatka (*Fallopia japonica*), Snohy – smetisko (*Fallopia japonica*), Snohy pri dome (*Fallopia japonica*), Očová, pri cintoríne a pri mechanizačnom stredisku PD (*Heracleum mantegazzianum*), v poli (kanál) medzi Očovou a Zvol. Slatinou a medzi PD a cintorínom Očová (*Heracleum mantegazzianum*), Píla Hriňová (*Fallopia japonica*).

V CHKO Ponitrie boli vykonané zásahy na dvoch lokalitách - PR Vozokanský luh (*Fallopia japonica*) a NPR Patianska cerina (*Parthenocissus quinquefolia*).

V NP Slovenský kras sa realizovala likvidácia invázných druhov rastlín na lokalitách PR Kráľova studňa (*Solidago canadensis*), NPR Domické škrapy (*Solidago canadensis*), PR Pod Fabiánkou (*Solidago canadensis*), PP Jovické rašelinisko (*Solidago canadensis*), Drienovská mokraď (*Solidago canadensis*).

V NP Slovenský raj bol likvidovaný pohankovec japonský (*Fallopia japonica*) na lokalitách Lesnica, Košiarny briežok, Hlinisko, SKUEV Dubiny pri Levoči. Zlatobyľ (*Solidago* sp.) bola likvidovaná na lokalitách NPR Sivá Brada, NPR Zejmarská roklna a na lokalite Čingov. Netýkavka žliazkatá (*Impatiens glandulifera*) bola likvidovaná na lokalitách NPR Prielom Hornádu a SKUEV Horný tok Hornádu.

V CHKO Štiavnické vrchy na lokalitách - NPR Sitno (*Lupinus polyphyllus*), Jergištôľňa (*Heracleum mantegazzianum*), Drieňová (*Heracleum mantegazzianum*), Štefultov (*Heracleum mantegazzianum*).

V TANAP-e vo vlastnom území NP (*Fallopia japonica*, *Heracleum mantegazzianum*) a mimo územia NP na lokalitách Palúdzka (*Fallopia japonica*), Liptovská Sielnica (*Heracleum mantegazzianum*), Ondrašová (*Fallopia japonica*), Okoličné (*Fallopia japonica*), Vitálišovce (*Fallopia japonica*), Podbanské (*Fallopia japonica*), Smrečany (*Fallopia japonica*).

V NP Veľká Fatra v k. ú. Vrútky (*Heracleum mantegazzianum*).

V CHKO Vihorlat v NPR Morské oko – OP (*Robinia pseudoacacia*), NPR Jovsianska hrabina (*Stenactis annua*, *Impatiens parviflora*), PR Jedlinka (*Impatiens parviflora*), Sobrance – rómska osada (*Heracleum mantegazzianum*), Poruba pod Vihorlatom (*Fallopia japonica*), Hlivišťa – okraj cesty (*Fallopia japonica*), Lekárovice – brehy rieky Uh (*Heracleum man-*

tegazzianum, *Helianthus tuberosus*, *Impatiens glandulifera*), Beňatina (*Fallopia japonica*), Rem. Hámre – Píla (*Fallopia japonica*).

V CHKO Východné Karpaty vo vlastnom území CHKO (*Lupinus polyphyllus*), ďalej na lokalitách Čertižnianské lúky, PR (OP) (*Solidago canadensis*), NPR Humenský Sokol (*Impatiens parviflora*), k. ú. Hažín nad Cirochou (*Heracleum mantegazzianum*), k. ú. Habura vodný tok Laborec (*Heracleum mantegazzianum*).

Vykonávala praktickú starostlivosť o nelesné biotopy a chránené druhy rastlín

Praktická starostlivosť bola zameraná predovšetkým na nahradenie chýbajúceho tradičného obhospodarovania a spočívala predovšetkým v likvidácii náletových drevín, kosení biomasy s jej odstránením z lokalít. Tieto opatrenia boli vykonané spolu na 89 lokalitách o celkovej výmere 179,34 ha v chránených územiach a na 35 genofondových plochách o celkovej výmere 26,94 ha.

- V rámci S-CHKO Biele Karpaty sa praktická starostlivosť realizovala v 39 územiach na celkovej ploche 58,5 ha a 9 genofondových plochách na ploche 10,1 ha.
- V RCOP Bratislava na 1 lokalite s celkovou výmerou 0,04 ha a 3 genofondových plochách o výmere 0,08 ha.
- V CHKO Cerová vrchovina na 1 lokalite na výmere 0,1 ha.
- V CHKO Dunajské luhy boli opatrenia vykonané na 3 lokalitách o výmere 18,9 ha a 6 genofondových plochách o celkovej výmere 2,35 ha.
- V CHKO Kysuce boli opatrenia vykonané na 3 lokalitách o celkovej výmere 3,4 ha.
- V CHKO Latorica na 1 lokalite na ploche 0,05 ha a 1 genofondovej ploche o výmere 0,5 ha.
- V NP Malá Fatra na 4 lokalitách na ploche 4,1 ha a na 3 genofondových plochách na výmere 2,9 ha sa realizovalo kosenie a vyhrabávanie biomasy.
- V NP Muránska planina boli realizované opatrenia na 1 lokalite o výmere 0,15 ha.
- V CHKO Poľana sa na 8 lokalitách na výmere 2,3 ha realizovalo kosenie a odstraňovanie biomasy a náletových drevín.
- V NP Poloniny boli realizované opatrenia na 5 lokalitách o výmere 11,5 ha.
- V CHKO Ponitrie sa na 9 lokalitách na ploche 18,3 ha a 1 genofondovej ploche o výmere 1 ha realizovalo kosenie, odstraňovanie biomasy a náletových drevín v rámci realizácie náhradných revitalizačných opatrení.
- V NP Slovenský kras sa na 6 lokalitách na ploche 1 ha realizovalo kosenie, odstraňovanie biomasy a odstraňovanie náletov drevín.
- V NP Slovenský raj na 2 lokalitách s výmerou 1,2 ha realizovalo kosenie a redukcia výmladkov drevín.
- V CHKO Strážovské vrchy sa na 2 lokalitách na ploche 2,5 ha a 2 genofondových plochách na výmere 1,2 ha realizovalo kosenie a odstraňovanie biomasy.
- V CHKO Štiavnické vrchy na 11 lokalitách - plocha 29 ha sa realizovalo kosenie, odstraňovanie náletu a odvoz biomasy.
- V TANAPE na 4 lokalitách na ploche 2,3 ha sa realizovalo kosenie a odstraňovanie biomasy a náletových drevín.
- V NP Veľká Fatra sa na 5 lokalitách na ploche 19,4 ha a 7 genofondových plochách o výmere 8,75 ha realizovalo kosenie a odstraňovanie náletových drevín.
- V CHKO Vihorlat na 3 lokalitách na ploche 0,6 ha a 3 genofondových plochách o výmere 0,6 ha odstraňovali dreviny a kosilo sa.
- V CHKO Záhorie boli vykonané regulačné opatrenia na 1 lokalite o výmere 6 ha.

Realizovala praktickú starostlivosť o chránené stromy

Praktická starostlivosť o chránené stromy (ošetrenie CHS a vykonanie opatrení v ochrannom pásme CHS) bola realizovaná na 16 chránených stromoch, z toho ošetrenie bolo vykonané na 12 chránených stromoch (21 jedincov) a pri 4 chránených stromoch boli realizované len opatrenia v ochrannom pásme CHS (kosenie, odstraňovanie náletu a výmladkov, vyhotovenie dreveného oplatenia okolo stromu). Na praktickú starostlivosť boli vynaložené finančné prostriedky v celkovej výške 1555 EUR. Z celkovej sumy sa na praktickú starostlivosť z rozpočtu ŠOP SR použilo 715 EUR, vlastník pozemku prispel sumou 740 EUR a obce (mimo vlastníctva) sumou 100 EUR. Úlohu plnilo 8 organizačných útvarov.

Zabezpečila technické opatrenia na zníženie mortality obojživelníkov na bariérových prvkoch v krajine

- ŠOP SR zabezpečuje na problematických úsekoch komunikácií v čase jarnej migrácie obojživelníkov inštaláciu fóliových zábran a následný prenos obojživelníkov, prevažne žiab cez teleso cesty. Celkovo bolo prenesených 75 549 obojživelníkov a nainštalovaných 26 750 m zábran.
- V CHÚ ako aj vo voľnej krajine sú v rámci aktivít zameraných na praktickú starostlivosť o chránené živočíchy zisťované aj náhodné strety živočíchov s komunikáciami. V roku 2013 boli zaznamenané strety viacerých živočíchov s komunikáciami. Išlo prevažne o druhy: rodu jež (*Erinaceus*)- 38 ks, liška obyčajná 27 ks, vydra riečna 17 ks, bobor vodný 5 ks, kuna skalná 12 ks, zajac poľný 9 ks a medveď hnedý 5 ks.

Zabezpečovala praktickú starostlivosť o chránené živočíchy

V rámci zlepšenia ochrany a pobytových podmienok chránených druhov živočíchov a ich biotopov, udržania priaznivého stavu chránených druhov živočíchov sa opatreniami praktického manažmentu a monitoringu zrealizovalo:

- premiestnenie, údržba a oprava hniezd bocianov bielych (*Ciconia ciconia*) (7 prípadov – inštalácia nových hniezdných podloží, úprava 2 starých, viac ako 30 prekládok hniezd – riešené v spolupráci s energetikmi).
- Počas roku 2013 prebiehalo mapovanie a monitoring hniezd bociana bieleho a bociana čierneho (*Ciconia nigra*) súhrnne na viac ako 20. lokalitách.
- Vykonala sa oprava, výroba a inštalácia nových búdok, polobúdok a hniezdných podloží s cieľom zlepšenia hniezdných a pobytových možností pre vtáky a malé cicavce. Pre sovy v počte 15 kusov (najmä pre druhy - *Strix aluco*, *Strix uralensis*, *Athene noctua*, *Aegolius funereus*), dravce (sokoly a orly) 20 ks. (najmä pre druhy: *Falco tinnunculus*, *Falco vespertinus*, *Falco peregrinus*, *Aquila chrysaetos*, *Aquila pomarina*), spevavce 41 ks (najmä pre druhy: *Delichon urbica*, *Parus major*, *Sitta europaea*, *Ficedula albicollis*, *Sturnus vulgaris*) a pre plcha sivého (*Glis glis*) 8 ks.
- V rámci opatrení na zlepšenie hniezdných podmienok pre krakľovce (Coraciiformes) sa realizovali úpravy hniezdných stien pre včelárika zlatého (*Merops apiaster*) odstránením náletových drevín, údržba stromov na ktorých sú inštalované búdky pre krakľovce, optimalizácia hniezdných podmienok pre dudka chochlatého (*Upupa epops*) a inštalácia hniezdných nôr pre rybárika riečného (*Alcedo atthis*).
- Realizovalo sa mapovanie a monitoring hniezdenia dravcov a sov. Jeho predmetom boli najmä druhy: *Falco peregrinus*, *Aquila pomarina*, *Haliaetus albicollis*, *Aquila chrysaetos*, *Falco vespertinus*, *Falco cherrug*, *Milvus migrans*, *Aquila heliaca*, *Circus pygargus*, *Falco peregrinus*, *Otus scops*, *Athene noctua*, *Aegolius funereus*, *Glaucidium passerinum* a *Strix uralensis*.
- Zabezpečovala sa ochrana vtáctva v období toku a reprodukcie prostredníctvom stráženia tokanísk našich lesných kurovitých vtákov (*Tetrao tetrix*, *Tetrao urogallus*), stráženia a ochra-

- ny hniezd a hniezdnych biotopov (ochranné pásma okolo hniezdiska) pri druhoch: *Haliaeetus albicilla* 4 lok., *Ciconia nigra* 10 lok., *Aquila heliaca* 19 lok., *Aquila chrysaetos* 16 lok., *Aquila pomarina* 9 lok., *Falco peregrinus* 29 lok., *Circus pygargus* 3 lok. a *Bubo bubo* 11 lok.
- Na vybraných lokalitách bol realizovaný manažment biotopov chránených živočíchov, prípadne vytváranie nových biotopov. Zlepšenie existenčných a reprodukčných podmienok bolo takto realizované v okolí vodných plôch pre čajky, bahniaky a zúbkozobce. Vybrané biotopy otvorenej krajiny boli upravované pre potreby motýľov rodu *Maculinea*, sysle pasienkové (*Spermophilus citellus*), chrapkáča poľného (*Crex crex*) a prepelicu poľnú (*Coturnix coturnix*), najmä formou kosby a odstraňovania náletových drevín.
 - Priebežne sa vykonávala kontrola úhynu vtákov pod stĺpmi el. vedenia na kontrolovaných trasách, kde boli zaznamenané kolízie s druhmi: *Bubo bubo*, *Buteo buteo*, *Pica pica*, *Ciconia ciconia*. Pre zlepšenie situácie prebehli na mnohých lokalitách nápravné opatrenia v podobe rokovaní so SSE o vykonaní zásahov na 22 kV vedeniach a inštalácii zábran na stĺpy.
 - Realizovalo sa sledovanie funkčnosti existujúcich rybochodov na vodných tokoch. Na základe praktických skúseností z monitorovaných rybochodov bolo ako funkčných vyhodnotených 13, čiastočne funkčných 2 a nefunkčných 10. V prípade ich nefunkčnosti boli vykonané opatrenia na zlepšenie súčasného stavu formou jednaní so správcami vodných tokov.
 - Na vybraných lokalitách prebehla terénna úprava reprodukčných lokalít oboživeľníkov reguláciou sukcesných procesov (prehĺbením, výrubom náletových drevín, vyčistením) alebo oplotením. Predmetné opatrenia boli vykonané najmä s cieľom zlepšenia reprodukčných podmienok druhov: *Bombina bombina*, *Rana temporaria*, *Triturus montandoni*, *Triturus vulgaris* a *Triturus alpestris*. Pre druh *Triturus alpestris* boli vytvorené tri nové liahniská.
 - Počas roku 2013 prebehlo v TANAPe a NAPANTE sčítanie populácie kamzíkov vrchovských tatranských (*Rupicapra rupicapra tatraica*).
 - V rámci transferov bol realizovaný prenos oboživeľníkov v okolí liahnisk – 120 ex. a sysľov pasienkových (*Spermophilus citellus*) na náhradné lokality – 10 ks.
 - Vykonávané boli tiež opatrenia súvisiace s riešením problematiky výskytu netopierov (najmä druhov *Nyctalus noctula*, *Eptesicus nilssonii*, *Pipistrellus pipistrellus*, *Pipistrellus murinus*, *Myotis myotis*, *Eptesicus serotinus*) a dažďovníkov obyčajných (*Apus apus*), v panelových domoch. Realizoval sa odchyt netopierov, vystaňovanie z panelových budov, zabezpečenie vletových otvorov (inštalácia sieťok a následné uzatvorenie vletových otvorov (zatmenenie) po vyletení netopierov pri zateplovaní, osadenie rúrok/spriechodnenie vetračích/vletových otvorov), inštalácia búdok pre netopiere a dažďovníky, rehabilitácia, poradenstvo. Ako súčasť ochrany a manažmentu populácií netopierov bolo vykonávané odstraňovanie ich exkrementov zo sakrálnych stavieb. Zrealizované bolo aj zimné sčítanie netopierov v jaskyniach.
 - Priebežne bol zaznamenávaný výskyt potenciálne invázných druhov živočíchov. Zistili sa tri nové lokality s prítomnosťou potenciálne invázných druhov rýb a korytnačky písmenkovej ozdobnej (*Trachemys scripta elegans*).

Zabezpečila starostlivosť o hendikepované živočíchy, prevádzku chovných a rehabilitačných staníc – ŠOP SR prevádzkuje 3 rehabilitačné a 13 chovných staníc. V rehabilitačných a chovných staniaciach v kompetencii ŠOP SR bolo v roku 2013 rehabilitovaných spolu 695 jedincov poranených alebo inak hendikepovaných živočíchov, späť do prírody bolo vypustených 385 jedincov. Z celkového uvedeného počtu živočíchov 4 jedince patrili medzi plazy, z ktorých všetky boli po zrehabilitovaní vypustené do voľnej prírody. Celkovo patrilo 620 jedincov k vtákom z toho 334 bolo vypustených do voľnej prírody a 2 jedince umiestnené do ZOO Bojnice. K cicavcom patrilo 71 jedincov z toho 47 bolo vypustených do voľnej prírody a 4 jedince umiestnené do ZOO Bojnice. Zamestnanci ŠOP SR poskytovali aj asistenciu v rámci volaní núdzovej linky 112.

- V roku 2012 sa vykonali tieto **opatrenia na záchranu ohrozených druhov** podľa schválených programov záchrany:

Chránené druhy živočíchov:

- norok európsky (*Mustela lutreola*) - sledovaná prítomnosť potenciálne invázneho druhu norca amerického)

- bobor vodný – v rámci programu záchrany sa vykonávalo sledovanie prítomnosti bobra vodného (*Castor fiber*) na lokalitách výskytu (vizuálne pozorovania jedincov, pobytové znaky), priebežne boli riešené vzniknuté konflikty s majiteľmi a užívateľmi pozemkov a v urgentných prípadoch odstraňované a likvidované bobrie stavby ohrozujúce bezpečnosť (ŠOP SR vydáva odborné stanoviská ako podklady pre rozhodnutie orgánu OP).

- motýľ rodu modráčik (*Maculinea*) – aktivity v rámci PZ boli vykonávané do roku 2012 v rámci ŠF *Maculinea* (Informácie o jednotlivých aktivitách počas realizácie projektu sú na internetovej stránke projektu <http://www.sopsr.sk/motyly/>), v roku 2013 bol realizovaný udržiavací manažment (kosenie) na lokalitách na lokalite Biele vody (NP Muránska planina, *M. rebeli*), v NPR Mičinské travertíny (CHKO Poľana, *M. teleius*) Haligovské skaly (PIE-NAP, *M. rebeli* a *M. arion*), ako aj extenzívne pasenie na lokalite Javorinka (CHKO Poľana, *M. arion*). V územnej pôsobnosti CHKO Poľana boli overené 4 lokality výskytu druhov motýľov rodu *Maculinea* ako aj zistená nová lokalita druhu *M. rebeli*.

Chránené druhy rastlín:

- hlúzovec Loeselov (*Liparis loeselii*) – Na lokalite Grúniky bol vykonaný monitoring populácií.
- popolavec dlholistý moravský (*Tephroseris longifolia* ssp. *moravica*) – Manažmentové opatrenia boli realizované na lokalitách Čavoj, Stráž, Lysá a Omšenie, hrebeň I., II.. Bol realizovaný monitoring populácií na všetkých lokalitách.
- trčľa jednohlúzá (*Herminium monorchis*) – Boli realizované manažmentové opatrenia na lokalitách Belá, Mažgutovci a Fačkov, Šiguty spolu na 1,3 ha plochy a na lokalite Kopanecké lúky na ploche 1 ha.
- pokrut jesenný (*Spiranthes spiralis*) – Na lokalite PR Ostrovné lúčky bola zisťovaná početnosť výskytu po minuloročnom zásahu herbicídmi. Monitoring stavu populácie druhu *Spiranthes spiralis* bol realizovaný na lokalite v k. ú. Kečkovce. Nad rámec PZ bola v CHKO Kysuce zabezpečené pastva, kosenie nedopaskov a odstránenie vykosennej biomasy na znovuobjavenej lokalite v k.ú. Snežnica, na lokalite bol vykonaný monitoring populácie.
- rosička anglická (*Drosera anglica*) – Na lokalitách dolina Hodoň pri horárni, Mošovce - Hlísna studňa, NPR Rakšianske rašelinisko boli realizované manažmentové opatrenia. Na lokalitách PR Hrabinka, Stráne a Uhoľníky bola realizovaná kontrola stavu populácie na lokalite, lokalita bola vykosená a biomasa vyhrabaná.
- plavúneč zaplavovaný (*Lycopodiella inundata*) – Bol realizovaný monitoring populácie na lokalite Klokočovské rašeliniská – Zajacovci. Na lokalitách Klokočovské rašeliniská – Zajacovci, NPR Postávka boli realizované manažmentové opatrenia - kosenie a odstránenie biomasy, odstraňovanie expanzívnych druhov a náletových drevín.

Označovanie chránených území

V rámci úlohy sa v roku 2013 označili niektoré nové chránené územia základným značením a odstránilo sa označenie zrušených chránených území. Pri ostatných územiach sa vykonávala prevažne údržba a obnova poškodeného alebo starého označenia a dopĺňanie existujúceho značenia v obmedzenom rozsahu. Označovanie sa vykonávalo v 230 maloplošných chránených

ných územiach (72 NPR, 92 PR, 5 NPP, 33 PP, 28 CHA), v 10 CHVÚ, 20 ÚEV, robila sa údržba označenia časti hraníc takmer všetkých NP a CHKO a preznačili sa aj 3 ramsarské lokality.

Označovanie chránených stromov sa realizovalo na 85 chránených stromoch a ich skupinách. Opakované označenie tabuľami sa vykonalo v 26 prípadoch, obnova štátneho znaku v 80 prípadoch, inštalovanie stĺpikov v 20, obnova informačnej tabule v 7 prípadoch a v jednom prípade sa vykonala obnova informačného panela. Úlohu plnilo 16 organizačných útvarov.

Zabezpečenie realizácie opatrení v ochranných pásmach chránených území slúžiacich na zabránenie šírenia a premnoženia škodcov z chránených území s piatym stupňom ochrany, v ktorých nebola povolená výnimka na spracovanie náhodnej ťažby (v zmysle §28 ods. 3 zákona 326/2005 Z. z. o lesoch)

ŠOP SR bola v roku 2013 povinná realizovať opatrenia v ochranných pásmach (-ďalej len "OP") chránených území slúžiacich na zabránenie šírenia a premnoženia škodcov z chránených území s piatym stupňom ochrany, v ktorých nebola povolená výnimka na spracovanie náhodnej ťažby v zmysle §28 ods. 3 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch (-ďalej len "opatrenia") v 58 maloplošných chránených území (-ďalej len "MCHÚ"). Organizačné jednotky ŠOP SR (-ďalej len "Správy") v zmysle Spoločného usmernenia MP SR č. 1856/2008-700 a MŽP SR č. 14037/2008-sopk (-ďalej len "Spoločné usmernenie") vypracovali stanoviska k návrhom opatrení a zaslali na Lesnícku ochranársku službu (-ďalej len "LOS") do Banskej Štiavnice.

Riaditeľstvo ŠOP SR a jej Správy pripravili podklady pre verejné obstarávanie (-ďalej len "VO") pre výber dodávateľov na zabezpečenie služieb a tovarov na realizáciu opatrení pre realizačný rok 2013.

Z dôvodu, že VO nebolo v čase nástupu silvotechnických termínov ukončené, monitoring vývoja hmyzích škodcov v OP jednotlivých MCHÚ prostredníctvom feromonových lapačov, v časovom úseku od 20.5.2013 do konca augusta túto činnosť zabezpečovali na 1 051ks feromonových lapačoch v jednotlivých OP 44-roch MCHÚ zamestnanci Správ ŠOP SR. V tom čase sa vykonalo 147 kontrol v priemere 7 kontrol na lapač.

Po ukončení VO a následnom vybratí úspešných uchádzačov na dodanie prác pre zabezpečenie opatrení, od začiatku septembra do konca októbra realizáciu opatrení na územiach zabezpečovali zmluvní dodávatelia (-Lesy SR š.p., ŠL TANAPu, MP Spišská Belá s.r.o., Lesy mesta Kežmarok s.r.o.). Túto činnosť vykonávali každý na území, na ktorom sú buď vlastníci, alebo obhospodarovatelia. Počas realizácie prác sa vykonala asanácia napadnutej drevnej hmoty (-tzv. chrobačiarov) spôsobom ponechania asanovanej hmoty v poraste, alebo priblíženia na odvozné miesto, asanácie aktívnej biomasy, asanácie založených lapákov I. a II. série, biologickej ochrany prostredníctvom entomopatogénnej huby pod názvom BoVeril. Práce sa ukončili vzájomným odovzdaním a prevzatím prác s potvrdením preberacích protokolov.

V zmysle Spoločného usmernenia boli v priebehu mesiaca august pre realizačný rok 2014 pripravované identifikácie území a následne sa spracovali návrhy opatrení. Z návrhov opatrení bol vypracovaný opis prác s kalkuláciou a žiadosť o poskytnutie dotácie z Environmentálneho fondu.

Pre územia, kde v roku 2013 neboli z objektívnych príčin vybraní dodávatelia sa na základe aktuálnych údajov získaných z návrhov opatrení pre realizačný rok 2014 pripravovali podklady pre VO na práce súvisiace so zabezpečením realizácie opatrení. Tak isto sa pripravovali podklady pre VO na zabezpečenie feromonových odparníkov pre potreby monitoringu hmyzích škodcov, ktorý sa bude v roku 2014 realizovať vo všetkých OP MCHÚ, ktorých sa rea-

lizácia opatrení týka. V roku 2013 boli na realizáciu opatrení v OP 44 MCHÚ vynaložené finančné náklady v hodnote **326 720,16.- EUR vrátane 20% DPH.**

Náhrada škôd spôsobených chránenými živočíchmi

V rámci spolupráce s okresnými úradmi, odbormi starostlivosti o životné prostredie pri komisionálnom šetrení škôd spôsobených chránenými živočíchmi (medveď hnedý, vlk dravý, rys ostrovid, bobor vodný, vydra riečna, kormorán veľký, volavka popolavá) v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. sa pracovníci ŠOP SR zúčastňovali na týchto šetreniach. v rámci tejto aktivity ŠOP SR zabezpečovala nasledovné činnosti:

- účasť na komisionálnom šetrení škôd,
- spolupráca so štátnou správou pri šetrení škôd,
- pravidelné dopĺňanie databáz škôd spôsobených chránenými živočíchmi,
- príprava vedenia centrálnej evidencie škôd,
- spolupráca pri príprave usmernení.

V roku 2013 bola ŠOP SR prítomná na šetrení 121 prípadov vzniku škôd spôsobených chránenými živočíchmi. Okrem uvedených činností ŠOP SR posudzovala škody spôsobené hlavne medveďom hnedým, ktoré neboli komisionálne šetrené. tieto škody boli evidované z dôvodu lepšieho posúdenia žiadostí na usmrtenie medveďa hnedého.

Účasť na revíziách chránených území, chránených stromov a kontrolách orgánov štátnej správy ochrany prírody a krajiny

Revízie a kontroly chránených častí prírody

V roku 2013 sa pracovníci ŠOP SR zúčastnili spolu na 82 revíziách chránených území. Z toho 14 revízií bolo zvolaných na krajskej úrovni, 52 revízií na okresnej úrovni, 18 bolo iných revízií resp. kontrol chránených území.

Okrem toho ŠOP SR vykonáva aj vlastné kontroly stavu chránených území a chránených stromov, ktoré spočívajú najmä v kontrole označenia alebo vykonaných manažmentových opatrení. Chránené územia a chránené stromy sa kontrolujú aj popri vykonávaní iných činností, ako sú manažment, označovanie chránených území, monitoring,, po kalamitách, pri porušovaní podmienok ochrany, pri vykonávaní strážnej služby a tiež v súvislosti s územnou a druhovou ochranou.

Chránené stromy:

V roku 2013 sa uskutočnili 3 revízie chránených stromov na úrovni kraja, 18 na úrovni okresu, 8 revízií bolo ostatných a súčasne bolo jednotlivými organizačnými útvarmi ŠOP SR vykonaných 15 iných kontrol súvisiacich s chránenými stromami. Úlohu plnilo 14 organizačných útvarov.

Výkon štátneho dozoru a strážnej služby, vedenie evidencie

a) priebežné kontroly

Kontroly prebiehali na základe harmonogramov, stanovených jednotlivými organizačnými útvarmi. Strážcovia kontrolovali dodržiavanie zákona o ochrane prírody a predpisov a rozhodnutí vydaných na jeho základe, vykonávali strážne služby v chránených územiach, usmerňovali a informovali návštevníkov, ale aj vykonávali monitoring chránených území a chránených druhov (stráženie hniezd, prevoz zranených živočíchov, označovanie chránených území,...). Spolu so SIŽP sa zúčastňovali štátneho dozoru, spolu s KÚŽP (resp. po reorganizácii s OÚ v sídle kraja) koordinovali činnosť stráže prírody, organizovali sa aj spoločné

akcie s políciou, hlavne na kontrolu dodržiavania zákazu vjazdu motorovými vozidlami do chránených území. Podieľali sa aj na environmentálnych akciách a sprievodcovskej činnosti v chránených územiach..

Strážna služba v jaskyniach, ktorú vykonávajú vyškolení členovia Slovenskej speleologickej spoločnosti, nebola v roku 2013 zmluvne zabezpečená z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov; napriek tomu strážcovia poslali 233 hlásení (vylomenie Medvedej jaskyne, Malej stanišovskej jaskyne, nelegálne hnojisko v Ponickom kráse so znečistením Oraveckej vyvieracky, poškodenie uzáverov Diviačej priapsti a Vápennej jaskyne a iné). Seminár speleologickej strážnej služby sa neorganizoval z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov.

b) pokuty a podnety

Zistené porušenia zákona boli riešené viacerými spôsobmi. Bolo uložených spolu 320 blokových pokút v celkovej sume 3 591 eur, najviac za zber plodov v chránených územiach, pohyb mimo značených turistických chodníkov a vjazd áut do chránených území. Podaných bolo spolu 221 podnetov na orgány štátnej správy na riešenie priestupkov resp. na políciu na riešenie trestných činov. Z toho bolo na orgány policajného zboru 61 podaní (hlavne vjazd áut do chránených území), na OÚŽP (resp. OÚ a OÚ v sídle kraja) 65 podaní, na Slovenskú inšpekciu životného prostredia 36 podaní, na obecné úrady 35 podaní, 24 podaní bolo podaných na iné orgány štátnej správy. Menej závažné priestupky alebo pri ich prvom zistení boli riešené aj dohovormi priamo v teréne. Ústnych dohovárání bolo evidovaných vyše 3 200 a najviac sa týkali zberu plodov v chránených územiach, pohybu turistov mimo vyznačených chodníkov v chránených územiach, pohybu cyklistov v chránených územiach mimo vyznačených trás a voľného púšťania psov v chránených územiach. Pripravené bolo usmernenie, týkajúce sa evidencie priestupkov a ukladania blokových pokút.

c) Kordinácia a súčinnosť SP

Koordinácia stráže prírody prebiehala priebežne na základe stretnutí s členmi stráže prírody, vypracovaných harmonogramov strážnych služieb, organizovali sa aj školenia alebo exkurzie s členmi stráže prírody, spoločné kontrolné akcie, členovia SP sa zúčastňovali na monitoringu prírody, označovaní CHÚ, strážení hniezd dravcov a niektorých iných činnostiach. Od členov stráže prírody organizačné útvary ŠOP SR prijímali podnety vo forme hlásení a správ, ktoré sa následne riešili. Na základe požiadaviek OÚ v sídle kraja a v spolupráci s nimi alebo s ASCHÚS sa jednotlivé organizačné útvary ŠOP SR podieľali na príprave a zaškolení kandidátov na nových členov stráže prírody, spolupracovali pri skúškach a vymenúvaní nových členov SP, v rámci možností zabezpečovali výrobu a distribúciu pracovnej výstroje a iné. Pre aktuálnych členov stráže prírody v obvode svojej pôsobnosti organizovali porady a školenia, spolupracovali pri príprave metodických materiálov.

d) terénny zápisník bol v elektronickej podobe upravený na aktuálny rok a zverejnený na intranete ŠOP SR, kde si ho pracovníci mohli voľne stiahnuť a vyplňať v elektronickej podobe alebo po vytlačení.. Terénni pracovníci priebežne vedú terénne zápisníky, kde zaznamenával dôležité zistenia pri výkone svojej činnosti.

e) služobné preukazy a odznaky

Priebežne bola vedená evidencia služobných preukazov a odznakov. Vydaných bolo 49 služobných preukazov a služobných odznakov pre pracovníkov ŠOP SR (noví pracovníci resp. opätovné vydanie z dôvodu straty, odcudzenia alebo zmeny pôsobnosti). Vrátených bolo 22 služobných preukazov a 20 služobných odznakov z dôvodu ukončenia pracovného pomeru resp. ich výmeny

f) preukazy a odznaky SP

Na základe poverenia MŽP SR a požiadaviek KÚŽP (resp. OÚ v sídle kraja) im bolo distribuovaných 56 odznakov a 220 preukazov pre členov stráže prírody. Z dôvodu zmeny legislatívy boli pripravené podklady na výrobu nového tlačiva preukazu člena stráže prírody v roku 2014.

Uzatváranie a oprava uzáverov vchodov do jaskýň, čistenie jaskýň – v roku 2013 sa z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov riešil iba havarijný prípad opravy uzáverov jaskyne Stará Domica, Čertovej diery, Diviačej priepasti, Hrušovskej jaskyne, Vápennej jaskyne a Priepasti medzi Kačkami.

Čistenie a revitalizácia jaskýň a krasových javov – v roku 2013 sa v Demänovskej jaskyni mieru (časť Ružová galéria) začali práce zamerané na odstraňovanie nevhodných zásahov do jaskynného prostredia počas bývalých sprístupňovacích prác z 80. rokov minulého storočia (odstraňovanie násypov na sintrových útvaroch, práce vykonávali zamestnanci ŠOP SR, Správy slovenských jaskýň). Ďalej sa uskutočnilo čistenie dvoch ponorov jaskyne Domica po jarých záplavách (Demikov ponor, ponor pod Čertovou dierou).

3.4. PREVÁDZKA A ROZVOJ SPRÍSTUPNENÝCH JASKÝŇ

Organizácia zabezpečuje prevádzku 12 sprístupnených jaskýň – Belianska jaskyňa, Bystrianska jaskyňa, Demänovská ľadová jaskyňa, Demänovská jaskyňa slobody, Dobšinská ľadová jaskyňa, Domica, Driny, Gombasecká jaskyňa, Harmanecká jaskyňa, Jasovská jaskyňa, Ochtinská aragonitová jaskyňa a Važecká jaskyňa. V roku 2013 si ich prezrelo 484 212 návštevníkov.

Prehľad návštevnosti sprístupnených jaskýň v roku 2013

Jaskyňa	Počet návštevníkov
Belianska jaskyňa	101 957
Bystrianska jaskyňa	17 881
Demänovská jaskyňa slobody	103 078
Demänovská ľadová jaskyňa*	72 029
Dobšinská ľadová jaskyňa*	57 764
Domica	24 384

Driny*	32 687
Gombasecká jaskyňa*	7 116
Harmanecká jaskyňa*	17 135
Jasovská jaskyňa*	14 982
Ochtinská aragonitová jaskyňa*	20 375
Važecká jaskyňa	14 824
Spolu	484 212

(* sezónne otvorené jaskyne)

Zabezpečenie sprievodcovskej činnosti v sprístupnených jaskyniach – zabezpečila sa tlač počítačových a zálohových vstupeniiek, vykonávala sa osobná dozimetria zamestnancov jaskýň s prírodným ionizujúcim žiarením vrátane vyhodnotenia nameraných údajov, priebežne sa zabezpečovali opravy komunikačných a kamerových, ozvučovacích systémov v jaskyniach.

Poskytovanie doplnkových služieb pre návštevníkov sprístupnených jaskýň – zabezpečila sa tlač a dotlač predajných polygrafických materiálov (publikácie, brožúry, pohľadnice, skladačky, pexeso), priebežne sa zabezpečoval tovar na občerstvenie, predaj pamiatkových a iných predmetov pre návštevníkov jaskýň.

Propagácia a prezentácia sprístupnených jaskýň na verejnosti – zabezpečila sa inzercia a reklama sprístupnených jaskýň v časopisoch, cestovných lexikónoch, bulletinoch, turistických sprievodcoch a magazínoch cestovného ruchu, web-stránkach iných subjektov; udržiavali sa informačné tabule a panely pri jaskyniach, informačné tabule a dopravné značenia na komunikáciách pre sprístupnené jaskyne; verejnosť sa informovala o zmene vstupného poriadku a cenníka na rok 2014. Vytvorila sa nová web-stránka sekcie Správy slovenských jaskýň s cieľom skvalitniť komunikáciu so širokou verejnosťou na základe moderných informačných technológií.

Prezentácia sprístupnených jaskýň a svetového prírodného dedičstva na medzinárodných veľtrhoch cestovného ruchu – z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov sa organizácia prezentovala iba na výstavách a veľtrhoch ITF Slovakiatour Bratislava a Holiday World Praha v spolupráci s partnerskými organizáciami.

V zmysle medzirezortnej dohody medzi Ministerstvom životného prostredia SR a Ministerstvom zdravotníctva SR o vykonávaní speleoterapie z roku 1998 a príslušnej Smernice MŽP SR č. 7/1999-4 sa v spolupráci so zdravotníckymi organizáciami vykonávala **speleoterapeutická liečba** v Bystrianskej jaskyni, zdravotné speleoklimatické pobyty v Jasovskej a Belianskej jaskyni.

V dňoch 3. – 4. 12. 2013 (Hotel Smrek, Liptovský Hrádok) sa uskutočnil 17. seminár pre zamestnancov Správy slovenských jaskýň zameraný na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, v podzemí a o ochrane pred požiarimi.

Pred hlavnou turistickou sezónou sa vykonali **prehliadky a čistenie skalných portálov nad jaskyňami a v podzemí** (Demänovská ľadová jaskyňa, Važecká jaskyňa, Harmanecká jaskyňa, Jasovská jaskyňa, Driny, Dmica, Bystrianska jaskyňa, Ochtinská aragonitová jaskyňa) z dôvodu eliminácie rizika vzniku úrazu osôb a škody na majetku organizácie v dôsledku možného padania skalných blokov. Uskutočnili sa aj **bezpečnostné prehliadky sprístupnených**

jaskýň za účasti zástupcov obvodných banských úradov zamerané na bezpečnosť návštevníkov na prehliadkovej trase, elektrických rozvodov v podzemí aj na povrchu, zabezpečenie prvej pomoci pre návštevníkov, kontrolu havarijných plánov jaskýň a iné úlohy týkajúce sa bezpečnej prevádzky jednotlivých jaskýň. Na rekonštrukciu bezpečnostnej bariéry nad Jasovskou jaskyňou bol vypracovaný projekt stavby.

Rekonštrukcia technickej infraštruktúry v rámci starostlivosti o podzemie sprístupnených jaskýň Slovenska – pre projekty „Rekonštrukcia prehliadkovej trasy v Belianskej jaskyni, jaskyni Domica, Ochtinskej aragonitovej jaskyni, Gombaseckej jaskyni, Bystrianskej jaskyni“ a „Rekonštrukcia elektroinštalácie v Belianskej jaskyni“ bola schválená žiadosť o nenávratný finančný príspevok v rámci OP Životné prostredie na MŽP SR. V spolupráci s poradenskou organizáciou pre VO sa pripravili súťažné podklady a boli zaslané na ORIP MŽP SR na kontrolu pred zverejnením verejného obstarávania.

Oprava a údržba technickej infraštruktúry podzemia sprístupnených jaskýň Slovenska – v rámci opravy a údržby sa vykonali práce na odchýlení prehliadkovej trasy vo vstupnej časti Harmaneckej jaskyne (časť Izbica, mimo zóny ohrozenej rútením skalného stropu) podľa projektovej dokumentácie schválenej OBÚ v Banskej Bystrici, v Bystrianskej jaskyni sa zabezpečila oprava dverí, pre jaskyňu Driny bol spracovaný projekt rekonštrukcie prehliadkovej trasy.

Opravy, údržba a revízie elektrických zariadení v sprístupnených jaskyniach – na všetkých sprístupnených jaskyniach a príslušných objektoch sa priebežne vykonávala prevádzková údržba a nevyhnutné opravy porúch elektrických zariadení (rozdávačov, elektrických rozvodov, svietidiel, ovládačov a transformačných staníc) a nákladných lanových dráh. Vykonali sa povinné revízie elektrických a plynových zariadení, ako aj tlakových nádob, a následné odstránenie revíznych závad. Závažné poruchy a nedostatky pri prevádzkovaní elektrických zariadení, lanových dráh a tlakových nádob neboli zaznamenané.

Opravy, údržba a dezinfekcia vodojemov, čerpacích staníc a rozvodov vody v sprístupnených jaskyniach, vrátane ostatných vodárenských zariadení (žumpy, septiky, kanalizácia, čističky odpadových vôd) – v sledovanom období neboli zaznamenané vážnejšie výpadky v zásobovaní pitnou ani úžitkovou vodou. ČOV fungovali v projektovanom režime a výsledky čistenia odpadových vôd boli v súlade s rozhodnutiami OÚ ŽP. Opravy, údržba a dezinfekcia vodojemov, čerpacích staníc a rozvodov vody v sprístupnených jaskyniach sa vykonávali priebežne počas kalendárneho roka resp. podľa potreby. Práce pozostávali z opráv a údržby vrátane dezinfekcie vodárenských zariadení a rozvodov vody. Ďalej zahŕňali servisné práce a udržiavacie práce na čistiarniach odpadových vôd, kanalizáciách, septikoch a žumpách vo vstupných areáloch jaskýň.

Stavebná údržba a oprava objektov a technickej infraštruktúry vstupných areálov sprístupnených jaskýň – jaskyňa Driny: oprava suchých sociálnych zariadení, ekotoalety, nalepenie keramického obkladu v miestnosti pre návštevníkov, náter drevených lavíc a oceľových dvier; Važecká jaskyňa – demontáž a likvidácia pôvodnej čistiarene odpadových vôd, vybudovanie spádovej kanalizačnej šachty a prepojenie odpadu na verejnú kanalizáciu; Demänovská jaskyňa slobody – oprava ozvučovacieho systému; Gombasecká jaskyňa - odstránenie spadnutého prístrešku pre návštevníkov; terénna stanica Stratená – demontáž eternitovej krytiny a statické zabezpečenie objektu; Dobšinská ľadová jaskyňa – oprava požiarneho hydrantu; Demänovská jaskyňa slobody – prepchatie kanalizácie, oprava rolety v bufete; Demänovská ľadová jaskyňa – prepchatie a prepláchnutie kanalizácie, oprava rozvodov kanalizácie; Ochtin-

ská aragonitová jaskyňa – stavebné opravy a údržba objektu; Belianska jaskyňa – oprava dažďovej kanalizácie vrátane záchytnej šachty; administratívna budova ŠOP SR, Správy slovenských jaskýň – oprava zatekania fasády pri vstupe. Ostatné plánované úlohy neboli realizované z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov.

Oprava prístupových ciest a chodníkov k vstupným areálom sprístupnených jaskýň – Demänovská ľadová jaskyňa – výroba a dodanie lavičiek a stolov pre návštevníkov; Harmamecká jaskyňa – oprava a údržba prístupového chodníka, výroba a osadenie drevenej búdky na parkovisko; Belianska jaskyňa – oprava prístupového chodníka (zábradlie a posypový materiál); jaskyňa Driny – oprava kamennej dlažby pred vchodom do jaskyne; Ochtinská aragonitová jaskyňa – oprava príjazdovej komunikácie k vstupnému objektu; Dobšinská ľadová jaskyňa – oprava prístupovej cesty a chodníka vrátane zábradlia, spílenie suchých stromov pri prístupovej ceste z hľadiska bezpečnosti osôb; Belianska jaskyňa – dodanie lavičiek a stolov pre návštevníkov; Bystrianska jaskyňa – opílenie suchých konárov nad prístupovou cestou k jaskyni z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia osôb. Ostatné plánované práce sa nevykonali z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov resp. nedohody v rámci majetkových vzťahov k požadovaným pozemkom.

3. 5. TVORBA KONCEPCIÍ, PROGRAMOV A METODÍK

V rámci plnenia úloh súvisiacich s **Plánom rozvoja vidieka (PRV) na obdobie rokov 2007 – 2013**, prebiehala v roku 2012 spolupráca s MŽP SR a MPaRV SR na administrácii vybraných realizovaných opatrení a podopatrení v rozsahu osi 2 PRV SR 2007 – 2013. Spolupráca zahŕňala predovšetkým aktivity na úpravách podkladových materiálov v záujme Smerom k žiadateľom bola úloha plnená v zmysle usmerňovania pri administrácii podopatrení a v niektorých prípadoch aj v rovine praktickej úpravy podkladov po predchádzajúcom súhlase zo strany MPaRV SR a PPA. Bolo vydaných 20 potvrdení pre žiadateľov – prevažne pre účely v rámci opatrenia „Podpora v územiach európskeho významu na lesnom pozemku“ v 4. a 5. stupni ochrany. V priebehu roku sa konalo 5 stretnutí pracovnej skupiny, na ktorom boli identifikované potreby a ciele pre zmenu, doplnenie a modifikáciu aktuálneho znenia PRV SR pre účely programového obdobia 2014 – 2020, tak aby nedochádzalo k problémom, ktoré boli identifikované počas implementácie programu v súčasnom programovom období 2007 – 2013. Na posledných dvoch stretnutiach – osobitne pre časť týkajúcu sa lesnej pôdy a osobitne pre časť týkajúcu sa poľnohospodárskej pôdy boli odprezentované návrhy zmien PRV SR za rezort MŽP SR. Ďalšie stretnutia prebehnú v priebehu roku 2013 v závislosti na aktivitách pracovných podskupín, zriadených pre jednotlivé časti programu na MPaRV SR. V rámci spolupráce na tvorbe a vypracovaní návrhu PRV SR pre programové obdobie 2014 – 2020 sa v priebehu roku konalo 5 stretnutí pracovnej skupiny (za rezort MŽP SR). Na stretnutiach boli identifikované potreby a ciele pre zmenu, doplnenie a modifikáciu aktuálneho znenia PRV SR pre účely programového obdobia 2014 – 2020, tak aby nedochádzalo k problémom, ktoré boli identifikované počas implementácie programu v súčasnom programovom období 2007 – 2013. Na posledných dvoch stretnutiach – osobitne pre časť týkajúcu sa lesnej pôdy a osobitne pre časť týkajúcu sa poľnohospodárskej pôdy boli odprezentované návrhy zmien PRV SR za rezort MŽP SR. Ďalšie stretnutia prebehnú v priebehu roku 2013 v závislosti na aktivitách pracovných podskupín, zriadených pre jednotlivé časti programu na MPaRV SR.

3. 6. PRÍPRAVA ODBORNÝCH PODKLADOV PRE ORGÁNY ŠTÁTNEJ SPRÁVY

ŠOP SR každoročne vypracúva na základe konkrétnych požiadaviek odborné podklady pre orgány štátnej správy, samosprávy a iné subjekty:

posudzovanie vplyvov na životné prostredie (posudzovanie cezhraničných vplyvov, posudzovanie vplyvov činností a strategických dokumentov, zisťovacie konania k významnosti vplyvov na územia sústavy Natura 2000, vyjadrenia k vplyvom na územia sústavy Natura 2000 (deklarácie)) ako aj vypracovanie rôznych odborných materiálov na objednávku ako napr. hodnotenie významnosti vplyvov na územia sústavy Natura 2000 a dokumentácia pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie.

V roku 2013 vypracovali všetky organizačné útvary spolu 7 359 stanovísk pre konania orgánov štátnej správy (mimo posudzovania vplyvov na životné prostredie). Z toho najviac bolo stanovísk z oblastí stavebnej činnosti (1 629 stanovísk), problematiky drevín (1 582), druhej ochrany živočíchov (852), lesného hospodárstva (481), územnej ochrany (445), poľnohospodárstva (302), pre orgány činné v trestnom konaní (300), anorganickej prírody (281), spracovanie podkladov pre schvaľovanie programov starostlivosti o lesy (LHP, 236), druhej ochrany rastlín (164) a vodného hospodárstva (147). Pri vykonávaní tejto činnosti sa zamestnanci ŠOP SR zúčastnili vyše 2 800 rokovaní alebo terénnych obhliadok.

Čo sa týka subjektov, ktorým boli posielané stanoviská (na základe ich žiadostí), najviac ich bolo pre orgány ochrany prírody (v rámci reorganizácie štátnej správy na KÚŽP, OÚŽP, ObÚŽP, OÚ v sídle kraja, OÚ – spolu 4 038 stanovísk), na obecné úrady (1 285 stanovísk, týkajúcich sa prevažne stavebnej činnosti a problematiky drevín), na Riaditeľstvo ŠOP SR (580 stanovísk z organizačných útvarov ŠOP SR) a na MŽP SR (281 stanovísk prevažne z Riaditeľstva ŠOP SR).

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie

Organizačné útvary ŠOP SR sa vyjadrovali v rámci posudzovania podľa zákona 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie na základe požiadaviek orgánov štátnej správy. Vypracovali spolu 203 stanovísk k zámerom alebo k správam o hodnotení činností a 165 stanovísk k oznámeniam a správam o hodnotení strategických dokumentov (prevažne návrhov územných plánov). V rámci uvedeného sa zúčastňovali aj verejných prerokovaní a konzultácií k navrhovaným dokumentom a činnostiam.

Okrem toho sa vyjadrovali aj k takým činnostiam, ktoré sa podľa uvedeného zákona neposudzovali, ale mohli by mať vplyv na územia sústavy Natura 2000 (§ 28 zákona o ochrane prírody a krajiny). K nim vypracovali spolu 202 stanovísk (vrátane zisťovacieho konania) ako podkladov pre orgány ochrany prírody a krajiny.

Vypracúvanie deklarácií Natura 2000

Na základe žiadostí orgánov štátnej správy, samospráv alebo investorov všetky organizačné útvary ŠOP SR spracovali spolu 473 tzv. deklarácií (vyhlásení orgánu zodpovedného za monitorovanie území NATURA 2000). Vyhlásenia sa týkali projektov, uchádzajúcich sa o podporu z fondov EÚ – z operačných programov životné prostredie, programov cezhraničnej spolupráce, doprava, regionálneho operačného programu príp. aj iných. Okrem toho sa zamestnanci zúčastňovali aj na overovaní situácie v teréne, prezentáciách projektov a prípravy podkladov.

3. 7. MONITORING A INFORMAČNÉ SYSTÉMY

Počas roka bola zabezpečená plynulá a bezproblémová prevádzka systému ISTB. ISTB bol priebežne spravovaný, boli dopĺňané údaje a vykonal sa čiastočný upgrade. Rada ISTB sa priebežne vyjadrovala k jednotlivým požiadavkám.

Údaje na web stránke boli priebežne dopĺňané a aktualizované tak v rámci web prezentácie ŠOP SR ako aj na stránkach jednotlivých správ. Webové služby a elektronická pošta boli zabezpečené v plnom rozsahu, rovnako aj pripojenie organizačných jednotiek do siete ŽPNet.

Priebežne sa zabezpečoval nákup nutných súčiastok na udržanie prevádzky výpočtovej techniky na ŠOP SR, najnutnejší servis a údržba, zálohovanie údajov. Tieto aktivity boli realizované v obmedzenom rozsahu vzhľadom na zákaz nákupu a prípravu centrálného obstarávania výpočtovej techniky. Vykonal sa centrálny nákup update antivírusového softvéru a jeho distribúcia na jednotlivé organizačné jednotky.

Pre zabezpečenie implementácie **smernice INSPIRE** a zákona o NIPI sa zamestnanci ŠOP SR zúčastňovali na rokovaníach a seminároch a spolupracovali so SAŽP. Priebežne boli do informačného systému napĺňané metadáta. Aktuálne GIS vrstvy chránených území v štandardnom formáte boli vždy po aktualizácii odovzdané SAŽP pre publikáciu na Enviroportáli v zmysle smernice.

Bola zabezpečená aktualizácia GIS vrstvy chránených stromov včítanie kompletizácie údajov v atribútovej tabuľke do formátu vyžadovaného smernicou INSPIRE.

V priebehu roka sa vykonávala aktualizácia a tvorba nových GIS vrstiev, vypracovávali sa mapové podklady a GIS analýzy pre orgány štátnej správy, verejnosť a pre interné potreby.

Napĺňanie databázy pre evidenciu významných stromov a na evidenciu praktickej starostlivosti o chránené stromy

Do databázy významných stromov bolo vložených 18 záznamov, do databázy praktickej starostlivosti o chránené stromy 16 záznamov. V rámci úlohy bolo posúdených a registrovaných 95 cudzích alebo vlastných podnetov na významné a chránené stromy. Úlohu plnenia databáz a posudzovania podnetov plnilo 13 organizačných útvarov.

So stavom k 31.12. 2013 bola vykonaná aktualizácia a revízia GIS vrstvy chránených stromov. Úlohu aktualizácie vrstvy zabezpečovali všetky organizačné útvary ŠOP SR.

Príprava a zavedenie monitoringu biotopov a druhov a zlepšenie sprístupňovania informácií verejnosti (projekt v rámci OPŽP)

Začali sa práce na návrhu riešenia a implementácii monitoringu a Komplexného informačného a monitorovacieho systému (KIMS). Vybraných bolo 9300 trvalých monitorovacích lokalít (TML) pre druhy a biotopy európskeho významu. Spracovaných bolo 212 metodík monitoringu. Realizácia monitoringu v teréne prebehla podľa harmonogramu na 28% TML. Zostávajúci podiel je potrebné monitorovať v rokoch 2014 a 2015, t.j. do ukončenia projektu.

V rámci Reportingu pre Európsku komisiu, ŠOP SR koordinovala spracovanie 6 ročnej správy o stave druhov a biotopov v zmysle čl. 17 smernice o biotopoch za roky 2007-2012 a spracovanie správy o stave vtákov v zmysle čl. 12 smernice o vtákoch za roky 2008-2012.

Pre tento účel bola zabezpečená činnosť koordinačnej rady pre monitoring a reporting vtákov v zmysle čl. 12 smernice o vtákoch a technická podpora pre činnosť koordinačnej rady pre monitoring a reporting v zmysle čl. 17 smernice o biotopoch.

Spracovaná a podaná bola aj správa o udelených výnimkách z druhovej ochrany

- v zmysle čl. 9 smernice o vtákoch (za rok 2012)
- v zmysle čl. 16, ods. 2 smernice o biotopoch (za roky 2011-2012)

ŠOP SR zabezpečovala aj účasť a prácu v expertnej skupine Európskej komisie pre reporting v zmysle smernice o biotopoch a vtákoch.

Aktualizácia databázy chránených území (CDDA) pre Európsku environmentálnu agentúru (EEA) bola zabezpečená úspešne, t.j. s pozitívnym hodnotením zo strany EEA.

3. 8. ZVYŠOVANIE ÚROVNE INFORMOVANOSTI A ENVIRONMENTÁLNEHO POVEDOMIA VEREJNOSTI

Formy environmentálnej výchovy v ŠOP SR

1. Environmentálne výučbové programy pre školy – zohľadňujú požiadavky Štátneho vzdelávacieho programu pre MŠ, ZŠ a SŠ a sú zamerané najmä na zmyslové, tvorivé a aktívne poznávanie prírody a problémov životného prostredia s cieľom obohatiť učebné osnovy všetkých typov škôl o témy ochrany prírody a krajiny, spoznávanie chránených území

Slovenska so zameraním na NP a CHKO, zložky životného prostredia, prírodné zdroje, ich využívanie a ochrana, ľudské aktivity, problémy životného prostredia, vzťah človeka k prostrediu a pod.

Aktivity sú vykonávané v interiéri, exteriéri alebo kombinovane.

- environmentálne hry a aktivity,
- regionálne vedomostné súťaže,
- výstavy – z detských prác na tému OP
- besedy z odborníkmi (napr. z MVO – vtáky, vážky, veľké šelmy)
- exkurzie po chránených územiach
- čistenie územia
- dni otvorených dverí
- akcie v rámci významných environmentálnych dní

2. Aktivity pre verejnosť – sú zamerané na spoluprácu s miestnymi komunitami, na informačné kampane v rámci významných environmentálnych dní, exkurzie do chránených území spolu s výkladom o danom území, výstavy, semináre, konferencie, školenia, otváranie turistickej sezóny, spolupráca s inými subjektmi (SZOPK, Stráž prírody, TIK, Polícia SR, MVO...)
3. Orientácia smerom k návštevníkom chránených území - je realizovaná prostredníctvom:
 - Činnosť informačných stredísk ochrany prírody
 - Budovanie a prevádzka náučných chodníkov a náučných lokalít
 - Edično – propagačná činnosť zameraná na propagáciu a starostlivosť o chránené územia, ich ochranu, poznanie a poslanie.

V rámci prezentácie a propagácie činnosti ŠOP SR v roku 2013 sa uskutočnilo:

Činnosť Školy OP vo Varíne

Environmentálna výchova na Správe NP Malá Fatra – Škola ochrany prírody (ŠkOP) je zabezpečovaná 3 pracovníkmi, ktorí koncepčne a metodicky zabezpečujú EV v rámci odboru Správy NP Malá Fatra. Škola ochrany prírody Varín má regionálnu pôsobnosť s hlavným zameraním pre pracovníkov ŠOP SR, školský sektor, návštevníkov CHÚ a ostatných cieľových skupín obyvateľstva žijúceho v územnej pôsobnosti NP Malá Fatra.

V roku 2013 zrealizovala ŠkOP nasledovné aktivity:

- 93 prednášok v rámci mimoškolskej výchovy pre školský sektor / počet žiakov a študentov 3170
- 5 sprievodov do chránených území / 151 účastníkov
- 8 akcií v rámci významných environmentálnych dní / 715 účastníkov (Svetový deň mokradí, Svetový deň vody, Deň Zeme, Deň lesov, Medzinárodný deň biodiverzity, Európsky deň prírodných a národných parkov, Deň karpatských parkov, Deň životného prostredia)
- Výstavy: Klimatická spravodlivosť/ videlo ju 215 návštevníkov
- Akcií pre verejnosť sa zúčastnilo 3112 osôb (informačné kampane v meste Žilina pri príležitosti oslavy národných a karpatských parkov, slávnostné otvorenie zrekonštruo-

vaného NCH Diery, noc netopierov, Deň otvorených dverí v automobilke PSA Peugeot v Trnave a vo Varíne, výstava Jarná krása v zámku Budatín a akcia Človek a príroda v skanzene v Martine)

- ŠkOP pravidelne informuje a prispieva na webovú stránku NP Malej Fatry a do regionálnych médií, kde informuje o svojej činnosti a pripravovaných akciách. V roku 2012 zaslala 14 tlačových správ.
- Spolupracuje so školami, NGO, obcami, vlastníkami územia, poľovnými združeniami, urbariátmi, združeniami cestovného ruchu a ďalšími organizáciami vo svojej územnej pôsobnosti.
- Konzultantská práca v programe Zelená škola
- vypracovaný projekt do Enviroföndu a v spolupráci s NGO Pre les na dobudovanie ekoučebne v záhrade (nepodporený)
- prípravné práce na ďalší ročník medzinárodnej súťažnej prehliadky EKOPLAGÁT ŽILINA
- Spolupráca na vypracovávaní podkladov celoslovenských úloh pre riaditeľstvo a MŽP SR

Všetky organizačné zložky ŠOP SR

Organizačné zložky ŠOP SR zrealizovali v roku 2013 nasledovné aktivity:

- **prednášky pre školský sektor:** 627 / 26 401 žiakov a študentov
- **terénne exkurzie do CHÚ:** 205/ 7 156 návštevníkov
- **Akcie v rámci významných environmentálnych dní:** zúčastnilo sa 15 673 osôb (Svetový deň mokradí, Svetový deň vody, Deň Zeme, Deň lesov, Medzinárodný deň biodiverzity, Európsky deň prírodných a národných parkov, Deň karpatských parkov, Deň životného prostredia, Deň ochrany zvierat, Deň sťahovavého vtáctva, Deň stroinov, Lesnícky deň)
- **Výstavy:** videlo 14 762 návštevníkov: Národné parky Karpát a Európy, Klimatická spravodlivosť, Národný park Veľká Fatra, Aha deti čo to letí, Zo života bocianov, Vlk dravý a jeho potomkovia, Vtáčie záhrady, Rašeliniská Oravy, Krajina, v ktorej žijem, Liečivé druhy rastlín, Územie NATURA v CHKO Ponitrie, Príroda vökol nás, Výstava ovocných drevín.
- **Súťaže:** zúčastnilo sa ich 393 žiakov/ jednotlivé organizačné zložky organizujú rôzne výtvarné, vedomostné, fotosúťaže, najmä pre žiakov ZŠ: Kvíz o TANAPe, Mokrade, Príroda okolo nás, Spoločne chráňme prírodu, Zimné vtáčie záhrady, Poznávanie drevín, Spoznaj a chráň, Hypericum, Ekosúťaž Polomka, Poloniny v 101 otázkach a odpovediach.
- **Akcie pre verejnosť:** zúčastnilo sa ich 13 986 osôb (Dni otvorených dverí na správach, Deň otvorených dverí v automobilke PSA Peugeot Trnava, informačné stánky o chránených územiach pri rôznych príležitostiach a akciách, bio jarmok v Trenčíne, prenos obojživelníkov, muránske hradné dni, dni mesta Brezna, čistenie území, otváranie a zatváranie turistickej sezóny, TOPy, letné tábory, MDD, noci netopierov, pozorovanie vtáctva, filmové festivaly horských filmov, Envirofilm, ŠÍŠKA a pod.
- **Slovenský rekord v ochrane prírody:** zapojilo sa 3 276 žiakov / pri príležitosti Svetového dňa životného prostredia ŠOP SR zrealizovala po prvý krát pokus o slovenský rekord „Najviac mladých milovníkov prírody“ do ktorého sa zapojilo 21 organizačných jednotiek

- **Tlačové správy:** 226 /Všetky organizačné zložky spolupracujú s národnými a regionálnymi médiami, prispievajú prostredníctvom tlačových správ a odborných príspevkov aj do rôznych publikácií
- **Spolupráca:** so školami, múzeami, hraničnými chránenými územiaми, vysokými školami, SAŽP, NGO: Živica, Špirála, SOSNA, O.Z., DSS, centrami voľného času, obcami, úradmi ŽP, vlastníkmi území, združeniami turizmu, znevýhodnenými skupinami obyvateľstva, CR spolupráca na projektoch s inými subjektmi, spolupráca na tvorbe nových náučných prvkov v prírode zriaďované inými subjektmi,
- **Semináre, školenia:** semináre pre učiteľov v regiónoch v rámci Švajčiarskeho projektu k príručke Svet Karpát, porada enviro pracovníkov vo Varíne, semináre a metodické dni pre učiteľov v jednotlivých regiónoch, účasť na seminári k Svetovému dňu vody, účasť na ornitologickej konferencii, účasť na medzinárodnom seminári Ekologický turizmus..
- **Iné:** Praxe študentov z vysokých škôl, absolventské praxe, posudky prác študentom, účasť niektorých zamestnancov v medzinárodnom certifikovanom programe Zelená škola, účasť v komisiách biologických a prírodovedných olympiád na úrovni okresov a krajov, účasť v redakčných radách

Činnosť Informačných stredísk

Prevádzkovaných celkovo 12 objektov poskytujúce informácie pre návštevníkov CHÚ a verejnosť, celková návštevnosť/ 46 117

NP Muránska planina – Polyfunkčné centrum Muráň, prevádzka od 6/2013 do 9/2013, návštevníkov spolu 858,

NP Slovenský raj – IS Podlesok prevádzkované v období jún – september, 3988 návštevníkov,

NP Veľká Fatra / NAPANT , IS Ružomberok a IS pri Správe NP VF, celoročná prevádzka, návštevníkov spolu za rok 2013/ 170 ľudí,

NP Poloniny, IS Nová Sedlica, prevádzka v období apríl až október, 99 návštevníkov,

PIENAP – IS Lesnica, v prevádzke od 5/2013 do 9/2013 celkom návštevníkov cca 7 500,

CHKO Horná Orava – IC Nové ústie nad priehradou –iba vopred plánované akcie - návštevníkov spolu cca 100,

CHKO Štiavnické vrchy – ISOP Sitno v prevádzke v čase od 1.3.2013 – 30.9.2013 cca 18 000 návštevníkov,

CHKO Latorica – IS Čičarovce, v prevádzke od 1.4.2013 – 31.10.2013, 150 návštevníkov,

CHKO Biele Karpaty – RIS NATURA 2000, celý rok, 38 návštevníkov,

CHKO Dunajské luhy - IS pri CHKO DL v Dunajskej Strede, celoročne, 28 návštevníkov,

CHKO Východné Karpaty – IS S CHKO Medzilaborce, prevádzka celoročne, spolu návštevníkov 186,

CHKO Kysuce - 1. Slovensko – české infocentrum Kohútka – v prevádzke celoročne, návštevníkov spolu cca 15 000 – spolupráca.

Údržba NCH a NL

úloha zahŕňa bežnú údržbu existujúcich NCH ŠOP SR vykonávanú vo vlastnej réžii organizácie – zrealizovalo 24 organizačných jednotiek

V rámci projektu INTERREG HUSK/1101/2.2.1/0180 sa začala budovať náučná lokalita jaskyňa Peško v prielome Muráňa (okr. Rimavská Sobota), ukončenie prác sa predpokladá v I. polroku 2014. K výrobe náučných panelov pri Dobšinskej ľadovej jaskyni (jaskynná fauna) a Bystrianskej jaskyni (vznik a vývoj jaskyne) sa zhromaždili podkladové materiály. Realizácia prác, ako aj inovácia panelov náučného chodníka k Belianskej jaskyni sa zahrnuli do projektu Environmentálneho fondu.

Chodníky v prevádzke, opravy a údržba chodníkov:

Z celkového počtu 124 náučných prvkov v jednotlivých CHÚ bola vykonaná údržba na 70 prevádzkovaných NCH a NL, z toho pribudlo v tomto roku 12 nových informačných prvkov (NCH, NL, IB)

NP Veľká Fatra - v prevádzke: *NCH Hrebeňom Veľkej Fatry* – v rekonštrukcii, *NCH K mokradiam Turca*.

PIENAP - *NCH Prielom Dunajca* – v prevádzke, oprava lavičky, značené stĺpy, kosenie, novoziadený IB Správa Pienapu.

NP Slovenský kras – v prevádzke: *NCH Zádielská tiesňava*, prečistenie od náletových drevín, výmena piktogramov, oprava mostíka cez potok, *NCH Domica* – oprava poškodených stojanov a stĺpikov, výmena piktogramov, čistenie chodníka od náletových drevín.

NAPANT – *NCH Donovaly – Šachtička* v prevádzke, obnova náterov 7 drevených pútačov a šindľových striešok, *NCH Trangoška* obnova náteru dreveného pútača, *NCH Demänovská dolina*, v prevádzke celoročne, zrekonštruované tabule.

NP Malá Fatra – v prevádzke *NCH Diery* – kompletná rekonštrukcia, slávnostné otvorenie 1.6.2013.

PIENAP – *NCH Prielom Dunajca* – v prevádzke, oprava lavičky, značenie stĺpa, kosenie.

NP Slovenský raj – v prevádzke: *NCH Prielom Hornádu*, oprava panelov, *NCH Juh*, *NCH Občasný prameň*, *NCH Mokrad'ový*, vykosenie okolo panelov, oprava a nátery panelov, *NCH Sivá brada – Dreveník*, *NL Kopanec*, natretie konštrukcie, *NL Hranovnické plaeso*, *NL Farská skala*, *NL Spišský hrad*, vykosenie pri paneloch, *NL Hodkovce*, vykosenie pri paneloch, *NL Dobšinská ľadová jaskyňa*, *NL Čingov*, *NL Kláštorisko*, *NL Dedinky*, *NL Podlesok*, *NL rokliny v NP 8 lokalít*, *NCH Vernár – Kráľova hoľa*.

NP Muránska planina – v prevádzke: *NCH Muránsky hrad, NCH Hradová, NCH Stožky, NCH Trstie, NCH Zbojníka Surovca, NL Poludnica (Beňová), NL Ladová jama, IB Hrdzavá dolina – základný kameň, IB Zbojská, IB Burda, IB Nižná Klaková, IB Suché doly, IB Trstie, IB Fabova hoľa, IB Piesok – medveď hnedý, Prístrešok Javoriny a prístrešok Trsteník, IB Bacúšska jelšina, IB Bacúch IB Piesok – medveď hnedý, IB Burda – medveď hnedý* –zničený pri požiari, NL Piecky zničený stromom.

NP Poloniny - *NCH Miroslava Poliščuka, NL Dara, Beskydský panteón – Starina, NCH Pod tmavou oblohou - novozriadený*, všetky v prevádzke, prečistenie trasy, úprava okolia, a údržba panelov.

CHKO Dunajské luhy – *NPR ČMR* – v prevádzke, oprava poškodených infopanelov, vykosenie.

RCOP Bratislava – novozriadený *NCH Drop fúzatý*.

CHKO Latorica – *NCH Vtáčim rajom a NCH Beša – Čičarovce* – v prevádzke, natieranie veží, infopanela a prístreška.

CHKO Ponitrie – v prevádzke: *NCH Vtáčnik* –rekonštrukcia panelov 1 a 8, vyčistenie a oprava prístupového chodníka, *NL Kobylince* – vyčistenie a oprava prístupového chodníka, *NCH Zoborské vrchy* – výmena info tabúľ, náter drevených konštrukcií.

CHKO Horná Orava – Poľsko slovenský NCH premeny lesa – novozriadený v prevádzke.

CHKO Štiavnické vrchy - v prevádzke: *NCH Milana Kapustu po žile Terézia*, bežná údržba.

CHKO Biele Karpaty - *NCH Vršatec a NCH Tematínske vrchy* v prevádzke, oprava informačných tabúľ.

CHKO Malé Karpaty – v prevádzke: *NCH Smolenický kras, Brezovské Karpaty- novosprístupnený chodník*.

CHO Vihorlat – *NCH Morské oko – Sninský kameň – Sninské rybníky* – v prevádzke, oprava premostení, prečistenie od biomasy, výmena panela na Sninskom kameni.

CHKO Východné Karpaty – v prevádzke, *NCH Humenský sokol* –odstránenie popadaných stromov z chodníka, presekanie mladiny.

CHKO Cerová vrchovina – *NL Lipovianske pieskovce* v prevádzke.

CHKO Poľana – v prevádzke: *NCH NPR Boky* – úprava chodníka, výmena informačných tabúľ, *NCH CHKO Poľana* – zrekonštruovaný, výmena nových informačných panelov, *NL NPP Vodopád Bystrého potoka*, údržba a výmena drevených schodov, *NL NPR Badínsky prales*, oprava striešok na paneloch a výmena informačných tabúľ.

CHKO Strážovské vrchy – v prevádzke: *NCH Manínska tiesňava*, kosenie.

CHKO Záhorie – v prevádzke *NCH Nivou Moravy*, zrekonštruovaný.

RCOP Prešov – v prevádzke *NCH Dunitová skalka*, doplnenie poškodenie samolepiek.

3. 9. EDIČNÁ ČINNOSŤ

Časopis Aragonit – zostavilo a vydalo sa číslo 18/1, zostavila sa podstatná časť čísla 18/2. Časopis Slovenský kras – zabezpečilo sa vydanie čísiel 50/2 a 51/1, zostavilo sa číslo 51/2 (časopis sa vydáva v spolupráci so Slovenským múzeom ochrany prírody a jaskyniarstva).

Publikácie o jaskyniach Demänovskej doliny (ramsarská lokalita) a jaskynnej biote (súčasť schválených projektov ŠF EÚ) – dokončili sa rukopisy, zabezpečilo sa verejné obstarávanie (podklad pre verejné obstarávanie sa musel prepracovávať kvôli zmenám zákona, publikácie sa vydajú v I. štvrtroku 2014.

Publikácia o jaskynnom systéme Domica-Baradla (v spolupráci so Správou NP Aggtelek (súčasť schváleného projektu INTERREG HUSK/1101/2.2.1/0180 – na základe rokovania s maďarským partnerom sa vypracovala sa osnova publikácie, spracovali sa texty jednotlivých kapitol, publikácia vyjde v roku 2014.

Časopis CHÚS v roku 2013 nevyšiel.

V dňoch 8.-9.11.2013 sa konala konferencia Výskum a ochrana cicavcov

3. 10. SPOLUPRÁCA S DOMÁCIIMI INŠTITÚCIAMI A ORGANIZÁCIAMI

Aj v roku 2013 pokračovala spolupráca ŠOP SR s vedeckými ústavmi, vysokými školami a mimovládnyimi organizáciami, napr. pri mapovaní európsky významných druhov a biotopov, pri príprave a realizácii projektov zameraných na OP, pri edičnej a publikačnej činnosti. Spolupráca sa uskutočňovala vo forme nasledovných aktivít:

- vzájomné členstvo v poradných orgánoch, pracovných tímoch a pod.,
- realizácia spoločných výskumných úloh,
- súčinnosť pri monitorovaní stavu CHÚ
- účasť pracovníkov ŠOP SR na odbornej príprave poslucháčov VŠ,
- spolupráca s mimovládnyimi organizáciami pri zabezpečovaní starostlivosti o významné genofondové lokality a pri realizácii manažmentových opatrení (SOSNA, SOS/BirdLife Slovensko, RPS, DAPHNE, Klub slovenských turistov, Klub priateľov PIENAP-u, Slovenská speleologická spoločnosť apod.).

3. 11. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Pri plnení úloh vyplývajúcich z **Dohovoru o ochrane európskych voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť** (Bern, 1979) boli spracované podklady pre MŽP SR do 2-ročnej národnej správy k implementácii Európskej stratégie pre invázne nepôvodné druhy za obdobie rokov 2011–2012 o opatreniach prijatých na elimináciu invázných nepôvodných druhov a do správy o stave ochrany vybraných druhov bezstavovcov za obdobie 2008-2012. Vyhodnotené bolo plnenie odporúčania 154/2011 o Európskom kóde pre domáce zvieratá a invázne druhy a spracované boli pripomienky k návrhu Európskej charty o zbere húb a biodiverzite a k návrhu kódexu o rekreačnom rybolove a invázných nepôvodných druhoch. Vyplnený bol dotazník týkajúci sa vyhodnotenia plnenia odporúčania 101/2004 o minimalizácii nepriaznivých vplyvov elektrických vedení a vyplnená bola tabuľka týkajúca sa plnenia odporúčania 149/2010 o eradikácii potápnice bielolícej v západnej palearktiskej oblasti. Spracované bolo vyjadrenie k dotazníku k plneniu odporúčania č. 155(2011) o ilegálnom usmrcovaní, odchYTE a obchode s voľne žijúcimi druhmi vtákov. RNDr. E. Gojdičová (RCOP Prešov) bola nominovaná ako členka na zasadnutie expertnej skupiny pre invázne nepôvodné druhy pri Bernskom dohovore a zúčastnila sa zasadnutia (18.-23.6.2013, Alghero, Sardínia, Taliansko).

Realizácia opatrení vyplývajúcich z udelenia **Európskeho diplomu pre NPR Dobročský prales a NP Poloniny**:

NP Poloniny: Vypracované bolo stanovisko k hodnotiacej správe z misie experta Rady Európy (október 2012) v NP Poloniny a bolo zaslané na MŽP SR. Spracované boli podklady pre štátneho tajomníka MŽP SR a pripravený bol návrh pilotného projektu a jeho logickej matrice, určeného na identifikáciu priorít na vyriešenie problémov vyplývajúcich z neplnenia podmienok a odporúčaní rezolúcie. Zabezpečená bola účasť na medzirezortnom pracovnom rokovaní k Európskemu diplomu na MŽP SR (10.6.2013) a na zasadnutí Spoločného manažmentového výboru (27.9.2013 v Banskej Bystrici), pripravené boli podklady do prezentácie a ďalšie materiály a stanoviská pre MŽP SR v rámci organizovania medzirezortných rokovaní.

NPR Dobročský prales: S-CHKO Poľana pripravila a realizovala oslavy 100. výročia NPR Badínsky prales a NPR Dobročský prales (stretnutia so zástupcami Lesov SR š.p., pripomenutie pri príležitosti Lesníckych dní, Dňa zeme, akcie Naj horár, spracované boli tlačové správy, brožúra, banery), pri slávnostnom podujatí 3.10.2013 bol odhalený informačný panel a model torza „Veľkej jedle“, zúčastnilo sa 76 hostí.

V rámci **Dohovoru o biologickej diverzite (CBD)** bol v roku 2013 pripomienkovaný materiál v rámci IPK – informácia na rokovanie vlády o priebehu a výsledkoch COP11 CBD. Boli spracované podklady a návrhy k Aktualizovanej národnej stratégii ochrany biodiverzity do roku 2020 pre MŽP SR. Pripomienkované boli materiály podľa požiadaviek EEA. Nominovaní boli experti ŠOP SR do pracovných skupín dohovoru a následne prebiehala komunikácia so Sekretariátom CBD, poskytovanie informácií a pod. Bola zabezpečená spolupráca na príprave metodiky na oceňovanie ekosystémových služieb v chránených územiach SR. Zamestnanec RCOP Prešov sa zúčastnil na regionálnom workshope krajín južnej a východnej Európy k budovaniu kapacít pri riešení problematiky invázných druhov a na dosiahnutie biodiverziténeho cieľa 9 z Aichi (7.–13.12.2013, Sarajevo, Bosna a Hercegovina). Realizovaný bol monitoring migračných koridorov veľkých cicavcov z pohľadu dopravnej záťaže. Organizačné útvary ŠOP SR organizovali podujatia v rámci Medzinárodného dňa biologickej diverzity (napr. Poltárska vetvička dňa 31.5.2013 v Poltári (CHKO C. vrchovina); prednášky a exkurzie v Oravskej Polhore, Slanej vode (CHKO H. Orava), prezentačná informačná kampaň na Hlinkovom námestí v Žiline s účasťou 400 ľudí dňa 24. mája (NP M. Fatra)).

Plnenie úloh vyplývajúcich z **Dohovoru o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov** (Bonn, 1979) v roku 2013:

Bolo vypracované stanovisko k návrhu Strategického plánu pre sťahovavé druhy na r. 2015-2023 pre Sekretariát dohovoru. Dr. Peter Puchala (S-NP Malé Karpaty) pracuje ako člen Vedeckej rady Dohovoru v rámci pracovných skupín, kde sa podieľa na pripomienkovaní dokumentov. Aktualizované boli kontaktné osoby Bonnského dohovoru pre MŽP SR a sekretariát dohovoru. Organizačné útvary ŠOP SR zabezpečovali monitoring druhov v migračnom období, ako aj propagáciu Svetového dňa sťahovavého vtáctva (napr. RCOP Prešov – Informačný deň pre MŠ Sabinovská; S-CHKO Malá Fatra – v spolupráci s BROZ informácie o hniezdení dážďovníkov).

Plnenie úloh vyplývajúcich z **Memoranda o porozumení pri ochrane stredoeurópskej populácie dropa fúzatého**:

Pripravená bola národná správa za 4-ročné obdobie a zabezpečená bola príprava a účasť na 3. stretnutí signatárov Memoranda (8.-12.4.2013, Szarvas, Maďarsko). V spolupráci so SOS/BirdLife Slovensko bol dopracovaný program starostlivosti o CHVÚ Lehnice. Realizovaná bola spolupráca s AGRIPENT spol. s r.o. pri zabezpečení manažmentových opatrení, pripravené boli zmluvy na prenájom manažmentovej techniky a na manažment CHVÚ Lehnice a CHVÚ Sysľovské polia. Realizované bolo synchronizované a cezhranične koordinované sčítanie dropov a monitoring, evidencia v databázach. Užívateľom pôdy boli poskytované informácie o manažmente biotopov, ekológii a ochrane dropa. Zamestnanci sa zapájali do expertných skupín, spracovania usmernení a metodických materiálov.

Pri plnení úloh vyplývajúcich z Memoranda o porozumení pri ochrane migrujúcich dravých vtákov v Afrike a Eurázii sa uskutočnila komunikácia so sekretariátom memoranda, práca v pracovnej skupine pre sokola rároha, spracované boli podklady a pripomienkované materiály k plánu starostlivosti o sokola rároha, zúčastnili sme sa pracovných rokovaní.

Dohoda o ochrane africko-euroázijských druhov sťahovavého vodného vtáctva AEWA):

Väčšina organizačných útvarov sa zapojila do zimného sčítania vodného vtáctva a monitoringu (S-CHKO Cerová vrchovina – Šimonovce – sútok so Slanou; S-CHKO Dunajské luhy - rieka Nitra, štrkovisko Tona – Šurany, štrkovisko Komjatice, odkalisko Amerika – Trnovec nad Váhom, PR Žitavský luh; S-CHKO Horná Orava – celkom 73 úsekov; S-CHKO Kysuce – 8 lokalít; S-NP Malá Fatra – 10 úsekov, monitoring na 10 úsekoch; S-CHKO Malé Karpaty – 3 lokality; S-NP Muránska planina - Rieka Muráň - 6 úsekov; S-CHKO Poľana - Hron-Budča, Hron-Zvolen; monitoring na VN Môťová, príp. Hron v okolí Zvolena; S-CHKO Poniemie – povodie Handlovky, Prievidza – Koš, rieka Hron (2); S-CHKO Štiavnické vrchy – 13 úsekov; S-CHKO Záhorie – zimné sčítanie - rieka Morava; S-NP Muránska planina – 6 úsekov; S-NAPANT - Hron – Brezno – Hálny, od Heľpy po Pohorelskú Mašu, Váh - Liptovský Hrádok – PVE Čierny Váh, Revúca - Ružomberok – Liptovská Osada, Hron BB – prameň; S-PIENAP – Poprad, Dunajec, potoky Jordanec a Rieka; sledovanie výskytu kormorána veľkého na riekach Dunajec, Poprad a rybníkoch a VN Žakovce, Kežmarok, Vengliská, Plavečské štrkoviská, Orlovský rybník, Andrejovský rybník; S-NP Slovenský kras – Slaná (2), hniezdne sčítanie Hrhovské rybníky, CHA Perínske rybníky; monitoring - CHA Perínske rybníky; S-TANAP - Váh, Smrečianka, Teplianka, Kvačianka, VN Liptovská Mara, Lúčky – sútok s riekou Váh; monitoring - VN Liptovská Mara, Bešeňová, Batizovské štrkoviská; S-NP Veľká Fatra - Blatnický a Gaderský potok, Ľubochňianka, Beliansky, Necpalský potok, Žarnovica, Váh, Kantorský potok, Podhradský potok). Viaceré organizačné útvary realizovali aj hniezdne sčítanie vodného vtáctva (napr. S-CHKO Dunajské luhy - odkalisko Amerika-

Trnovec nad Váhom, PR Žitavský luh, poľné depresie Bánov, poľné depresie N. Zámky, poľná depresia Šurany, poľné depresie Hul-Úľany, poľné depresie Horný Jatov), monitoring nocoviska kormorána a hniezdnej populácie orliaka morského, realizované bolo skúmanie škôd na poľnohospodárskych kultúrach zimujúcimi husami a monitoring zimujúcich husí (S-CHKO Záhorie).

Zistené boli prípady ohrozenia vodného vtáctva (napr. S-CHKO Dunajské luhy - Šurany – poľná depresia, vyschnutie lokality v VI.2013, zánik hniezdnej populácie *Recurvirostra avo-setta*, *Vanellus vanellus*; vyschnutie poľných depresií N. Zámky, čiastočne zánik hniezdných populácií *R. avo-setta*, *H. himantopus*; S-CHKO Záhorie – nález zastreleného orliaka morského v apríli 2013 a zistené vyrušovanie hniezdiaceho orliaka morského; S-NP Malá Fatra - Váh – Nezbudská Lúčka - plánovaná výstavba derivačnej MVE; S-TANAP - Ochranné siete klieťkového chovu rýb na VN Liptovská Mara – uviaznutie vtákov v sieťach).

Zamestnanci správ spolupracovali na krúžkovaní vtákov (napr. mláďat orliakov morských v CHKO Dunajské luhy; mláďat bociana bieleho v okr. N. Zámky).

Správy NP a CHKO spolupracovali so SRZ Rada Žilina ohľadom lovu a riešenia problematiky kormorána, viedli evidenciu o love kormorána a zabezpečovali monitoring kormoránov na viacerých tokoch a nádržiach na Slovensku.

V rámci realizácie **Dohody o ochrane európskych populácií netopierov (EUROBATS)** sa v roku 2013 vykonalo nasledovné:

Spracované boli doplnky k správe za SR pre zasadnutie Poradného výboru EUROBATS; Pri-pomienkovaný bol návrh Akčného plánu pre druhy netopierov v prílohách smernice o biotopoch a bola zabezpečená účasť na workshope k vypracovaniu Akčného plánu (18.-19.11.2013, Brusel, Belgicko). Pripravené boli podklady k prehodnoteniu zoznamu medzinárodne významných podzemných priestorov pre netopiere.

Organizačné útvary ŠOP SR zabezpečovali monitoring zimných úkrytov netopierov (S-CHKO Kysuce – kontroly zimných úkrytov – Kašov, Viničky; S-CHKO Poľana - banské diela v okolí Ľubietovej a v okolí Banskej Štiavnice, Harmanecká jaskyňa); S-CHKO Štiavnické vrchy – 7 lokalít; S-CHKO Vihorlat - Barlahov, Čeremošna; S-CHKO Východné Karpaty - Brekovská jaskyňa a Veľká Artajama; S-NP Malá Fatra - Stratenská priepasť, Kľačianska jaskyňa 1, 2, Kľačiansky tunel, Jaskyňa Ľudmila; S-NP Muránska planina – kontrola zimných úkrytov - Tunel Dielik, Jaskyne: Havrania, Oči, Ľadová jama, Čertová j., Martincová j., Brestová j., Weseleniho j., Dr. Haninca, Bobačka 1, 2, Husleho; S-NAPANT – Horná Lehota – Jaskyňa zimného slnka, Jaskyňa Sama Chalúpku; Dolná Lehota – štôľňa Mistrík; Jasenie – Hrebeňová jaskyňa, Jaskyňa Ľubkovo, Dúrna skala 1, 2; Valaská – Jaskyňa v kameňolome, štôľne Horné Lazy 1, 2; Bystrá – Bystrianska jaskyňa; S-PIENAP - jaskyňa Aksamitka v spolupráci so SSJ; S-NP Poloniny – VN Starina; S-NP Slovenský kras - monitoring 48 podzemných priestorov: Jasovská planina 13, Zádielska planina 7, Horný vrch 12, Dolný vrch 1, Silická planina 7, Plešivská planina 8; kontroly letných úkrytov - Drienovská jaskyňa; S-NP Slovenský raj - Medvedia jaskyňa, Psie diery, Jaskyňa kvapkajúcej vody).

Zabezpečená bola aj kontrola letných úkrytov (napr. Turzovka; kontrola významných letných kolónií netopiera veľkého (*Myotis myotis*) v kostoloch v Očovej a Detve v spolupráci so SON, KP Červený kláštor; Hranovnica (kostol), Spišské Bystré (kostol), panelové domy (Sp. Nová Ves, Levoča, Krompachy, Gelnica, Prakovce; Kostol Behynce, Kostol Ratková, Kostol Gemerské Teplice, Štôľňa Nandraž; 11 kostolov v pôsobnosti S-NP Veľká Fatra; S-CHKO Strážovské vrchy – kontroly 3 letných úkrytov v rámci čistenia povál kostolov);

Pracoviská ŠOP SR riešili tiež problematiku netopierov v budovách, obhliadky budov pred zatepľovaním, rokovania s orgánmi OP a pod. (napr. S-CHKO Horná Orava - zachovanie populácie netopiera veľkého (*Myotis myotis*) v priestoroch budovy ZUŠ P.M. Bohúňa v Dolnom Kubíne; S-CHKO Biele Karpaty – odstraňovanie trusu z veže kostola v Hornej

Súči; S-CHKO Poľana - riešenie problematiky netopierov v panelových domoch a iných budovách, RCOP Prešov v spolupráci so Spoločnosťou na ochranu netopierov (SON) v panelových domoch v mestách Prešov, Lipany, Sabinov a Svidník; S-NP Veľká Fatra - odchyt netopierov, uzatvorenie vletových otvorov a pod. v mestách Turany, Ružomberok, Martin); S-NP Muránska planina spolupracovala so SON na projekte „Zabezpečenie ochrany populácií netopierov v banských dielach Revúckej vrchoviny“.

Eko-výchovné akcie o ochrane netopierov sa uskutočnili na viacerých pracoviskách (napr. S-CHKO Poľana; S-CHKO Vihorlat - 5.9.-2.10.2013 - koordinácia priebehu výstavy k netopierom v spolupráci s Východoslovenským múzeom v Košiciach a Vihorlatským múzeom v Humennom; príprava sprievodných aktivít k výstave, komunikácia so školami, informovanie verejnosti prostredníctvom krátkych príspevkov a na web stránke www.humencanonline.sk, zabezpečenie informačných a propagačných materiálov od SON; 2.10.2013 - Noc s netopiermi vo Vihorlatskom múzeu v Humennom s hosťami Dr. Fulínom a Dr. Dankom pre verejnosť, beseda spojená s odchytom netopierov (73 účastníkov); 20.11.2013 - Netopiere v našom okolí – prezentácia, film – Netopiere v tme a beseda na sporej škole internátnej v Humennom (50 žiakov spolu); S-NP Malá Fatra - 13.9.2013 - akcia pre verejnosť „Noc s netopiermi“ v spolupráci so SON, Krajské kultúrne stredisko Žilina, Krajská Hvezdáreň, realizovaná pri hvezdári na Malom diele Žilina; PIENAP - II. ročník podujatia NOC NETOPIEROV v spolupráci so SON; RCOP Prešov Realizácia akcie „Noc netopierov“ v Prešove v spolupráci so SON, 20.9.2013). Objednané boli plagáty k Medzinárodnej noci netopierov na sekretariáte EUROBATS a boli distribuované na pracoviská.

V rámci plnenia úloh vyplývajúcich z **Dohovoru o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín – CITES** a z nariadenia Komisie ES č. 865/2006 bolo zabezpečené nasledovné:

- Stanoviská k dovozu a vývozu CITES exemplárov (čl. 4 ods. 1a), 2a), čl. 5 ods. 2a a 4 nariadenia Rady (ES) č. 338/97): Vedecký orgán SR vypracoval 44 stanovísk
- Stanoviská k účelu vydávania potvrdení (čl. 8 ods. 3 e), f), g) nariadenia Rady (ES) č. 338/97, čl. 59 ods. 3 nariadenia Komisie (ES) č. 865/2006): Vedecký orgán SR vydal 6 stanovísk
- Posudzovanie pôvodu „C“ podľa čl. 54 nariadenia Komisie (ES) č. 865/2006 (čl. 8 ods. 3 d) nariadenia Rady (ES) č. 338/97, čl. 59 ods. 2 nariadenia Komisie (ES) č. 338/97: Vedecký orgán SR vydal podľa čl. 54 nariadenia Komisie (ES) č. 865/2006 125 stanovísk
- Určovanie spoločenskej hodnoty podľa zákona § 27 zákona č. 15/2005 Z.z.: Vedecký orgán SR vydal podľa § 27 zákona č. 15/2005 Z. z. 5 stanovísk
- Odborná pomoc pri uplatňovaní zákona č. 15/2005 Z.z. a nariadení a identifikácia exemplárov CITES (§ 21 ods. 2 c) zákona č. 15/2005 Z.z.): a) v súčinnosti s colným úradom – 13; b) v súčinnosti s OÚŽP – 2; c) v súčinnosti s MZP – 1. Vedecký orgán SR teda realizoval celkovo 16 výjazdov do terénu, cca 8 konzultácií prostredníctvom elektronickej pošty
- Napĺňanie databázy CITES (§ 21 ods. 2i) zákona č. 15/2005 Z.z.): z dôvodu nedostatočne zasielanej evidencie z OÚŽP ako aj ďalších dôvodov, nebola databáza systematicky napĺňaná. Vedecký orgán SR prideliť držiteľom v zmysle § 65 písm. k, bod 17) a 18) zákona č. 543/2002 Z. z. 22 evidenčných čísiel
- Medzinárodná spolupráca: Vedecký orgán SR sa zúčastnil a) 3 zasadnutí SRG (63., 64., 65.), b) 2 x zasadnutie WPIEI v Bruseli (Pracovná skupina Rady Európy pre medzinárodné otázky v ochrane životného prostredia) – príprava spoločných pozícií EÚ k návrhom pred CoP 16, c) CoP16 03.-15.03.2013, Bangkok. Vedecký orgán SR sa zúčastnil spoločného stretnutia odborníkov pre invázne druhy z členských krajín EÚ a členov SRG

k možnosti rozšírenia zoznamu druhov, ktorých dovoz je do EÚ zakázaný (05.02.2013, Brusel).

- Iné (listy držiteľom, ktorí si požiadali o pridelenie evidenčného čísla v zmysle zákona č. 15/2005 Z.z. (77), stanoviská k inému nezameniteľnému označeniu v zmysle § 13 ods. 5 zákona č. 15/2005 Z.z (7), odstúpenie žiadostí (7), vybavenie žiadostí o informácie, a pod.): Vedecký orgán CITES vybavil spolu 109 žiadostí
- organizácia školenia pre orgány štátnej správy podľa zákona č. 15/2005: Vedecký orgán SR sa zúčastnil 1 školenia pre colné úrady (16.04.2013)

RCOP Prešov - Účasť jedného pracovníka na spoločnom pracovnom stretnutí odborníkov pre invázne druhy z členských štátov EÚ a odborníkov EK z vedeckej poradnej skupiny CITES a prerokovanie možnosti rozšírenia zoznamu druhov, ktorých dovoz do EÚ je zakázaný v zmysle Nariadenia Rady č. 338/97.

V rámci plnenia úloh vyplývajúcich z **Dohovoru o mokradiach majúcich medzinárodný význam predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva** (Ramsar, Irán, 1971) boli pripravené materiály, tlačová správa a podujatia k Svetovému dňu mokradí, Svetovému dňu vody. S rakúskymi partnermi bola zabezpečená spolupráca na príprave brožúry o cezhraničnej ramsarskej lokalite v povodí Moravy.

Trilaterálna ramsarská platforma: pripravené boli podklady a zabezpečená účasť na zasadnutí (24.-25.4.2013, Marchegg, Rakúsko); predbežne bol prerokovaný návrh Rakúska na preformovanie Trilaterálnej ramsarskej platformy na Trilaterálnu ramsarskú komisiu a návrh deklarácie s predpokladanými zmenami. V roku 2013 bol ukončený projekt RAMSAR SKAT v rámci ktorého bol vyhodnotený stav 12 biotopov a 76 druhov najmä uverejnených v prílohách Smernice Rady 92/43/EHS. Pokračovalo sa v mapovaní výskytu živočíšnych druhov, mapovaní lesných biotopov a prebiehal monitoring stavu travinných biotopov v RL Niva rieky Morava. Spoločná Trilaterálna stratégia pre ramsarské územie (vypracované v rámci projektu Ramsar SK AT) bola spracovaná na pripomienkovanie. Zúčastnili sme sa bilaterálnej výmeny skúseností z predchádzajúcich projektov pre plánovanie budúcich akcií v povodí dolnej Moravy (9.10.2013). Spolupracovali sme na príprave spoločných cezhraničných projektov v rámci slovensko – rakúskej spolupráce v plánovacom období 2014 – 2020, pokračovaní projektov RAMSAR SKAT a MoRe.

Riešená bola problematika Oravsko-Nowotargských rašelinísk s poľskými partnermi. V spolupráci so SOS/BirdLife Slovensko bol riešený manažment Vtáčieho ostrova v RL Mokrade Oravskej kotliny. S-PIENAP zabezpečovala odstraňovanie náletových drevín na mokradi nad obcou Reľov (Spišská Magura). S-CHKO Štiavnické vrchy realizovala faunistický prieskum 2 potokov v CHKO.

S-NP Malá Fatra spolupracovala na projekte MVO Aqua vita v rámci programu švajčiarsko-slovenskej spolupráce Zlepšenie ochrany vybraných mokradí severného Slovenska na základe fauny vážok. Realizovala eko-výchovný program „Voda a Mokrade“ pre 1. a 2. stupeň ZŠ (9x 400 žiakov).

Karpatská iniciatíva pre mokrade CWI: Vypracovaná a zaslaná na Sekretariát Ramsarského dohovoru bola správa za rok 2012, plán práce na rok 2013 a dotazník o plnení smerníc pre regionálne iniciatívy. Realizovaná bola komunikácia so sekretariátom, členmi Rady CWI a partnermi. Pripravené a realizované boli podujatia - Integrovaný manažment mokradí v karpatských chránených územiach počas 2. konferencie CNPA (Tatranská Javorina, 24.4.2013); školenie Svet karpatských a dunajských mokradí pre účastníkov z karpatských krajín v spolupráci s DAPHNE (23.-24.5.2013, Bratislava);

Zástupca ŠOP SR sa zúčastnil 5. Európskej konferencie o revitalizáciách riek (11.-13.9.2013) a konferencie Řiční krajina 2013 (11.-12.10.2013, Olomouc, ČR), kde sa prerokovala aj spo-

lupráca s Koalíciou pre rieky. Prebehli rokovania s ukrajinskými expertmi o možných spoločných projektoch a boli poskytnuté podporné stanoviská.

V roku 2013 sa plnili tieto úlohy vyplývajúce z **Dohovoru o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva**:

Bola zabezpečená účasť na pracovnom stretnutí ohľadne prípravy nominačného projektu Doliny mezozoika Západných Karpát na MŽP SR 15.1.2013. Spracované boli informácie pre koordináciu úloh v oblasti ochrany lokalít SD pre MŽP SR. Spracované boli podklady pre článok o lokalitách SD do časopisu UNESCO. Spracované a zaslané boli pripomienky na MŽP SR k návrhu uznesenia vlády Slovenskej republiky k materiálu Návrh účasti delegácie SR na 37. zasadnutí Generálnej konferencie UNESCO v Paríži 5.-20.11.2013.

Ohľadom lokality SD Karpatské bukové pralesy a staré bukové lesy Nemecka sa uskutočnilo bilaterálne SK-UA stretnutie k príprave hodnotiacej správy za lokalitu (S-NP Poloniny, Stakčín, 6.-8.2.2013) a ohľadne periodického hodnotenia lokality SD KBPaSBLN (16.-18.4.2013, Rachov, Ukrajina). Zorganizované bolo pracovné stretnutie s VLM SR, š. p., zamerané na prediskutovanie problémov s vymedzením hraníc lokality SD KBPaSBLN (R-ŠOP SR, B. Bystrica, 26.2.2013) a ďalšie pracovné stretnutia (VLM Kamenica, vymedzenie hraníc jadrovej a nárazníkovej zóny pralesa Vihorlat na území VO Valaškovce (4.12.2013, Pliešovce), jednanie s LOZ Sobrance, OÚŽP Prešov; LPM Ulič – 16.10.2013, N. Sedlica); interné pracovné stretnutie zamerané na vyplnenie dotazníka periodického hodnotenia lokality (R-ŠOP SR, B. Bystrica, 14.-15.3.2013). Vyplňovaný bol hodnotiaci dotazník. Zabezpečená bola účasť na pracovnom stretnutí ohľadne riešenia problémov s vymedzením hraníc lokality SD KBPaSBLN zvolaného MŽP SR dňa 13.5.2013; na medzirezortnom stretnutí k zabezpečeniu mapovania pralesov na Úrade vlády (22.5.2013); na medzirezortnom pracovnom rokovaní na MŽP SR (10.6.2013). Nominovaní boli zástupcovia ŠOP SR do spoločného riadiaceho výboru pre SD KBPaSBLN a návrhy na zaradenie zainteresovaných subjektov medzi členov riadiaceho výboru a zúčastnili sa na 2 zasadnutiach Spoločného riadiaceho výboru slovenskej časti lokality KBPaSBLN (27.9.2013 v B. Bystrici, 19.12.2013 v Stakčíne). S-NP Poloniny zabezpečovala monitoring jadrovej zóny SPD; Spracované a zaslané boli podklady a informácie na MŽP SR k príprave 3 nových PSoL na území lokality SD v NP Poloniny. Zabezpečená bola účasť na konferencii pri príležitosti 40. výročia založenia Karpatskej biosférickej rezervácie, na workshope venovanom plánovanému rozširovaniu lokality KBPaSBLN a na rokovaní spoločného SK-DE-UA manažmentového výboru (16.-22.9.2013, Rachov, Ukrajina). Spracované boli podklady na prípravu súťažných podmienok na vydanie 2 mincí k téme Karpatské bukové pralesy.

Zástupca S-CHKO Štiavnické vrchy sa zúčastnil na pracovnom rokovaní týkajúcom sa riešenia problémov lokality UNESCO – historické mesto Banská Štiavnica a technické pamiatky v jeho okolí (21.5.2013, B. Štiavnica); zaslané boli informácie na MŽP SR o plnení úlohy v rámci ochrany lokality SD Banská Štiavnica, ktorá sa nachádza v územnej pôsobnosti S-CHKO Štiavnické vrchy. S-NP Veľká Fatra sa zúčastňovala na rokovaní týkajúcich sa PRLA Vlkoš, hlavne údržbe jeho okolia (kosenie, výrub drevín).

Za slovenskú stranu bol spracovaný materiál pre prípravu periodického hodnotenia o lokalite Jaskyne Slovenského a Aggteleckého krasu pre UNESCO a materiál "Retrospective statement of outstanding universal value of caves of Aggtelek Karst and Slovak Karst". Zúčastnili sme sa na pracovnom stretnutí s maďarskými partnermi ohľadne vyplňania dotazníka periodického hodnotenia za lokalitu Jaskyne Slovenského a Aggteleckého krasu (15.11.2013, Jós-vafő, NP Aggtelek); S-NP Slovenský kras spolupracovala so SSJ pri spracovaní podkladov a prezentácii jaskýň.

ŠOP SR spolupracovala na návrhu loga združenia Slovenské dedičstvo UNESCO, hlasovala za víťazné logo a pripomienkovala grafický návrh webovej stránky združenia.

V rámci plnenia úloh vyplývajúcich z **Karpatského dohovoru** sa v roku 2013 zabezpečila účasť na činnosti Pracovnej skupiny Karpatského dohovoru pre adaptáciu na klimatickú zmenu a na workshope k projektu CARPATHCC, zabezpečila prípravu a účasť na zasadnutí Pracovnej skupiny pre biodiverzitu (6.-7.3.2013, Viedeň) a pripomienkovanie materiálov. Zástupca ŠOP SR sa zúčastnil na podujatí k 10. výročiu Karpatského dohovoru (22.5.2013, Viedeň, Rakúsko). Konzultované a podpísané bolo Memorandum o spolupráci pri založení Karpatského integrovaného informačného systému o biodiverzite. Konzultovaná bola Stratégia trvalo udržateľného turizmu v rámci Protokolu o trvalo udržateľnom cestovnom ruchu. Pripravené boli informácie pre vedenie MŽP SR a príslušné odbory MŽP SR, zabezpečené konzultácie, pripomienkované boli viaceré materiály.

Karpatská sústava chránených území CNPA: Zabezpečená bola aktualizácia kontaktov členov CNPA, konzultácie s dočasným sekretariátom Karpatského dohovoru a OZ Pronatur ku koordinačnej podpornej jednotke CNPA. Spolupracovali sme s WWF DCP na príprave metodických materiálov pre správy chránených území a s ALPARC pri príprave spoločných projektov. Zúčastnili sme sa na zasadnutí Riadiaceho výboru CNPA (7.-8.3.2013, Viedeň).

ŠOP SR v spolupráci s organizáciami z Rumunska a dočasným sekretariátom dohovoru zorganizovala 2. konferenciu Karpatskej sústavy chránených území (23.-26.4.2013, Tatranská Javorina), zabezpečila prezentácie, postery; spracovanie tlačovej správy, článku do Enviro-magazínu.

Pracoviská ŠOP SR sa podieľali na príprave a realizácii kampane Deň karpatských parkov (besedy, prednášky, exkurzie, infostánky, ekohry, tvorivé dielne a i.).

V rámci programu UNESCO **Človek a biosféra (MaB)** sa vykonalo nasledovné:

Na podnet Slovenského výboru MAB boli spracované podklady na udelenie ceny Michela Batisse za r. 2013 za manažment biosférickej rezervácie (V. Fabriciusová, S-CHKO Poľana) a na návrh predsedu SV MAB spracované námety na rokovanie s ministrom ŽP k problematike BR, následne dňa 24.1.2013 sa zástupca S-CHKO Poľana zúčastnil rokovania so štátnym tajomníkom MŽP p. Ilavským k návrhu zefektívnenia postavenia BR na Slovensku. Zúčastnili sme sa na pracovnom stretnutí ohľadne BR na Slovensku na MŽP SR dňa 16.5.2013. Zástupcovia jednotlivých organizačných útvarov sa zúčastnili na jarnom zasadnutí SV MaB pri príležitosti 20. výročia jeho ustanovenia v Smoleniciach (12.3.2013); zástupkyňa S-CHKO Poľana odprezentovala príspevok Inovatívny prístup v manažovaní BR Poľana. Zorganizované bolo pracovné stretnutie týkajúce sa biosférických rezervácií na Slovensku dňa 11.6.2013 na riaditeľstve ŠOP SR v B. Bystrici. Zástupkyňa BR Poľana v zmysle záverov stretnutia spracovala podklad k štruktúre Akčného plánu pre BR. Správy BR zorganizovali Deň otvorených dverí. V rámci MBR Východné Karpaty boli kontaktovaní cezhraniční partneri k príprave podkladov a máp pre periodické hodnotenie MBR Východné Karpaty a vypracované bolo periodické hodnotenie. Pri príležitosti Európskeho dňa parkov sa v BR Slovenský kras uskutočnilo vyhodnotenie fotografickej súťaže mladých pod názvom Slovenský kras – Človek a biosféra (23.5.2013), v rámci Medzinárodného environmentálneho dňa prebehla akcia „Čistota okolia Ösztönhegyi – Papverem“ na Silickej planine v spolupráci s Mikroregiónom Domic (26.4.2013).

Bolo spracované stanovisko ŠOP SR k návrhu prof. Tereka zaradiť CHKO Latorica do celosvetovej siete BR a bolo zaslané SV MaB. Bola vypracovaná vízia riadenia BR na Slovensku a návrh Akčného plánu (AP) pre BR (BR Poľana, Slovenský kras, Východné Karpaty a Tatry). Zaslané boli informácie k pripomienkam UNESCO k periodickému hodnoteniu BR Poľana a BR Slovenský kras za roky 2000-2010 SV MaB. Správa CHKO Poľana prijala množstvo opatrení na zlepšenie plnenia základných funkcií BR Poľana, ktoré vyplývajú zo Sevillskej stratégie. Na jesennom zasadnutí SV MaB boli prezentované výsledky práce

v jednotlivých BR za rok 2013, informácia o vypracovaní vízie BR a návrhov AP pre BR, prebehla diskusia k aktuálnym problémom a stanovisku ŠOP SR k zaradeniu CHKO Latorica do celosvetovej siete BR (28.11.2004, Bratislava). S-TANAP sa zúčastnila na pracovných stretnutiach so zástupcami TPN v novembri - decembri 2013 v Zakopanom (TANAP) za účelom prípravy spoločnej správy periodického hodnotenie cezhraničnej BR Tatry. Podpísaná bola Dohoda o správe fungovania MBR V. Karpaty a Koordinačnej rady MBR V. Karpaty (NP Poloniny).

V rámci **spolupráce s medzinárodnými organizáciami ochrany prírody a krajiny** sa v roku 2013 realizovalo:

IUCN – zabezpečená bola komunikácia so Skupinou špecialistov na vydrú SSC; zorganizovaný bol seminár o kategorizácii chránených území s expertmi z IUCN WCPA; bola zabezpečená účasť na konferencii IUCN „Invázne druhy, urbánna dimenzia – posilnenie miestnych aktivít v urbánných územiach Európy“ (5.9.2013, Gland, Švajčiarsko); experti ŠOP SR boli prizvaní do Svetovej komisie pre chránené územia WCPA.

EUROPARC Federation – zabezpečená bola komunikácia so sekretariátom, aktualizácia informácií o ŠOP SR; organizované boli podujatia v rámci Európskeho dňa parkov, napr. IX. ročník prírodovednej súťaže „Za krásami slovenského krasu“ (S-NP Slovenský kras), prezentačná informačná kampaň na Hlinkovom námestí v Žiline s účasťou 400 ľudí dňa 24. mája (S-NP Malá Fatra); spracovaná bola tlačová správa a plagátik, ako aj vyhodnotenia podujatí; priebežne sa realizujú činnosti pri implementácii Európskej charty pre udržateľný turizmus v chránených územiach – aktívna účasť na stretnutiach Mikroregiónu Muránska planina – Čierny Hron, spolupráca v rámci rozvoja cestovného ruchu s miestnymi subjektmi a i. (NP Muránska planina).

Wetlands International – zabezpečená bola komunikácia s WI a s MŽP SR pri plnení úloh národného delegáta, spracované bolo hlásenie k úlohe pre MŽP SR, delegát sa zapojil do elektronickej konferencie členov Asociácie WI (13.12.2013).

WWF – zabezpečená bola spolupráca na projektoch (BioREGIO), konzultácie k možným ďalším projektom; S-CHKO Záhorie spolupracovala na projektoch RAMSAR SKAT, AKK Centrepe Add – on.

ICPDR – S-CHKO Záhorie spolupracovala na projektoch DANUBEPARKS; prebehli konzultácie k ďalšej spolupráci.

European Green Belt Initiative – konzultácie k podpísaniu Deklarácie European Green Belt; zabezpečená bola spolupráca na príprave projektov, preklad materiálov zaslaných sekretariátom iniciatívy z anglického do slovenského jazyka – preklad textu letáku Green Belt; zabezpečená bola účasť na 7. Pan-európskej konferencii v Berlíne (16.5.2013); S-CHKO Záhorie spolupracovala pri príprave propagačného materiálu – pripravovaný film.

ISCA – SSJ sa aktívne zapája do činnosti ISCA prostredníctvom členstva v správnej rade organizácie, zabezpečená bola účasť na aktivitách UIS a FSE.

UIS a FSE – Aktívne zapájanie sa do činnosti ISCA prostredníctvom členstva v správnej rade organizácie, účasť na aktivitách UIS (zástupca SSJ vykonáva funkciu tajomníka Komisie pre pseudokras) a FSE. Prezentácia činnosti ŠOP SR, Správy slovenských jaskýň na 16. medzinárodnom speleologickom kongrese (Brno, Česká republika), prezentovali sa dva referáty (publikované v kongresovom zborníku), uskutočnila a zabezpečila sa odborná pokongresová exkurzia účastníkov 16. medzinárodného speleologického kongresu (UIS) na Slovensku.

V rámci **bilaterálnej spolupráce s organizáciami ochrany prírody a krajiny v susedných a ostatných krajinách** sa v roku 2013 zrealizovalo:

Česká republika: Spolupráca s AOPK ČR prostredníctvom viacerých akcií - konzultácie k problematike geocachingu; príslušné správy CHKO a NP sa podieľali na realizácii úloh

vykonávacieho protokolu; S-CHKO Biele Karpaty - tradičná cezhraničná spolupráca (redakčná rada časopisu Biele/Bílé Karpaty; spoločný cezhraničný projekt LIFE+ „Motýle ČR/SK“ a i.; S-CHKO Kysuce – účasť na odbornom seminári k 40. výročiu založenia CHKO Beskydy „Zachováme pestrosť Beskyd?“ 27.3.2013 vo Frýdku -Místku, priebežná spolupráca s CHKO Beskydy v Rožnově pod Radhoštěm; spolupráca s CHKO Beskydy pri zimnom sčítaní veľkých šeliem – Javorníky; Slovensko-české infocentrum Kohútka; S-NP Slovenský raj - spolupráca s Českým zväzom ochrancov prírody - výmena skúseností, účasť na projektoch. Spolupráca s Koalíciou pre rieky. V dňoch 9.-10.4.2013 sa zástupcovia SSJ aktívne zúčastnili na odbornom seminári k 100. výročiu objavenia Zbrašovských aragonitových jeskyní (ČR). Na seminári odzneli dva referáty, ktorých spoluautormi boli dvaja pracovníci SSJ (publikované v Acta speleologica 4/2013). Na podujatí bola oficiálne podpísaná Dohoda o spolupráci medzi ŠOP SR a Správou jeskyní Českej republiky; na pozvanie riaditeľa Správy jeskyní ČR sa v dňoch 11.-14.10.2013 zástupcovia SSJ zúčastnili odborného seminára a sprievodných podujatí k 150. výročiu objavenia Chýnovskej jaskyne. V dňoch 3.-4.7.2013 sa uskutočnilo pracovné stretnutie so zástupkyňou MŽP ČR k problematike implementácie medzinárodných dohovorov.

Maďarsko: S-CHKO Cerová vrchovina - spolupráca s NP Bükk (BNP), vypracovanie vyhodnotenia Vykonávacieho protokolu za rok 2012, vypracovanie návrhu Vykonávacieho protokolu na rok 2013, podpísanie vykonávacích protokolov na rok 2013 (24.4.2013), realizácia úloh vykonávacieho protokolu: prebehla environmentálna súťaž Spoločne chráňme prírodu – 7.6.2013, exkurzia – 12.6.2013, výskum *Ablepharus kitaibelii*, výmena informácií, spoločný výskum s BNPI *Lanius minor* v CHVÚ Cerová vrchovina – Porimavie, spolupráca v rámci cezhraničného projektu HUSK – Tarna; S-CHKO Dunajské Luhy – prejednanie vykonávacích protokolov a realizácia aktivít s NP Duna-Ipolyi, Fertő– Hanság, poskytovanie informácií týkajúcich sa ochrany prírody; vypracované boli návrhy vykonávacích protokolov na rok 2014 s NP Duna-Ipoly a NP Fertő–Hanság; S-NP Slovenský kras – príprava vykonávacieho protokolu s Aggteleckým NP; spolupráca pri realizácii projektu Interreg SK HU - Prieskum vodných biotopov a vôd povodia Slanej z hľadiska ochrany prírody, spoločné stretnutia v rámci projektu. Zabezpečené boli výmenné pobyty s NP Bükk

Ukrajina: S-NP Poloniny – spolupráca s Užanským NPP, vypracovanie vyhodnotenia Vykonávacieho protokolu za rok 2013, vypracovanie návrhu a realizácia Vykonávacieho protokolu k dohode o spolupráci medzi UNPP a ŠOP SR na rok 2013, podpísanie vykonávacích protokolov na rok 2013 (29.1.2013), realizácia Vykonávacieho protokolu k dohode o spolupráci medzi UNPP a ŠOP SR na rok 2013 v nasledovných okruhoch: výmena periodických a neperiodických publikácií (4 publikácie a 1 periodické vydanie novín Východné Karpaty pre NP Poloniny), spoločný výskum, monitoring a starostlivosť o druhy a biotopy, zabezpečenie účasti 2 zástupcov UNPP na seminári k problematike zubra v MBR Východné Karpaty, zabezpečenie spoločných plánov, stratégií a zosúladenie dokumentácie, príprava a realizácia spoločných projektov zameraných na ochranu prírody v rámci štrukturálnych fondov EÚ a ďalších finančných mechanizmov - konzultácia prípravy projektu v rámci nórskeho finančného mechanizmu; R-ŠOP: príprava a zaslanie pozývacích listov pre pracovníkov UNPP podieľajúcich sa na realizácii úloh vykonávacieho protokolu; Karpatská BR (Ukrajina) – spolupráca na projektoch (BioREGIO).

Poľsko: S-NP Poloniny - Zabezpečenie realizácie projektu: „MBR Východné Karpaty – naše spoločné dedičstvo“ v spolupráci s Bieszczadskim PN v rámci programu SK-PL 2007-2013; Zabezpečenie realizácie projektu: „Stopami karpatských zubrov“ v spolupráci s Bieszczadskou nadáciou (Poľsko) v rámci programu SK-PL 2007-2013; Príprava projektu: „MBR Východné Karpaty – lepšie poznať a účinnejšie chrániť“ v spolupráci s BPN v rámci programu SK-PL 2007-2013; S-PIENAP - v rámci spolupráce so susedným cezhraničným parkom PPN prebiehal spoločný monitoring hniezdenia dravcov, sčítanie vodného vtáctva na

hraničnej rieke, spolupráca na inventarizácii jasoňa červenoookého, výmena informácií o druhoch vyskytujúcich sa na územiach NP; spoločné služby s poľskou strážou PPN, účasť na Rade parku PPN, spoločné XXIII. stretnutie pracovníkov PIENAP-PPN, spoluorganizovanie IX. Vedeckej konferencie v Pieninách; spoločné zasadnutie Rady PPN a konzultačného zboru PIENAP-u, spoločný environmentálny projekt: Dunajec – spoločná rieka, spoločná vec, spoločné mapovanie nižších rastlín v k.ú. na vybraných biotopoch v k.ú. Osturňa. Účasť na Škole krasu v Smoleni – Pilica v rámci spolupráce so ZPKWM, ZPKWS a CHKO Moravský Kras, spolupráca s RDOS v Starom Saczi pri monitoringu druhu *Primula farinosa*. S-CHKO Východné Karpaty – spolupráca so Zespólom Karpackich Parków Krajobrazowych, realizácia úloh z aktuálneho vykonávacieho protokolu - inštalácia výstavy ZPKP v Dukle v IS Východné Karpaty; 22.1.- 1.9.2013 - Výstava fotografií od Zespólu Karpackich Parków Krajobrazowych – fauna, flóra a krajina Jasliškeho parku krajobrazového; 4.9.2013 – pracovné stretnutie s pracovníkmi Zespólu v Dukle zamerané na výmenu skúseností v oblasti zabezpečovania envirovýchovy; 29.10.2013 - pracovné stretnutie s pracovníkmi Zespólu Karpackich Parków Krajobrazowych w Dukle – návšteva Náučného chodníka s poľskými kolegami, návšteva múzea Lemkovskej kultury v Zydranowej; S-CHKO Horná Orava - mapovanie veľkých šeliem v spolupráci s Babiogorskym parkom narodowym v marci 2013; Spolupráca s Riaditeľstvom Babiogórskiego Parku Narodowego pri realizácii 2 cezhraničných projektov („Prírodnými zákutiami Oravy“ - vedúci partner S-CHKO Horná Orava, „Babiogórskie lasy bogactwem przyrodniczym pogranicza Polski i Słowacji“ - vedúci partner D-BgPN), spolupráca na cezhraničnom sčítaní zimujúceho vodného vtáctva v povodí rieky Oravy.

Rakúsko: spolupráca s NP Gesäuse pri monitoringu a mapovaní orla skalného.

Srbsko: rokovanie s delegáciou z Inštitútu ochrany prírody a príprava návrhu dohody o spolupráci medzi ŠOP SR a IOP.

V rámci plnenia úloh Komisie pre cezhraničnú spoluprácu na úseku ochrany prírody - ČR, Poľsko, Maďarsko, Ukrajina – sa v roku 2013 uskutočnilo:

Poľsko: R-ŠOP vypracovalo podklady na bilaterálne rokovanie ministrov životného prostredia (Poprad, 27.3.2013); Riešenie problematiky ohrozovania chránených území a druhov (plánovaná výstavba Veterného parku Lipnica Wielka, odvodňovanie rašelinísk v Jablonke pri k. ú. Hladovka (CHKO H. Orava)).

Maďarsko: Pripravené boli podklady pre MŽP SR pre 14. zasadnutie Zmiešanej slovensko-maďarskej komisie pre otázky ochrany životného prostredia a ochrany prírody a zabezpečená bola účasť na zasadnutí (16.10.2013, MŽP SR, Bratislava).

3.12. PROJEKTOVÁ ČINNOSŤ

Projekty LIFE+ PRÍRODA

V roku 2013 ŠOP SR realizovala 4 projekty LIFE+ Príroda, v ktorých má postavenie pridružených príjemcov.

Integrovaná ochrana vzácnych druhov motýľov v nelesných biotopoch v Českej republike a na Slovensku, projekt realizovaný v spolupráci s AOPK ČR, ZO ČSOP Bílé Karpaty, ZO ČSOP Jaderníčka a BROZ.

Cieľ projektu: zastaviť stratu biodiverzity a posilniť sieť chránených území NATURA 2000 aktívnou ochranou nelesných biotopov, druhov európskeho a národného významu prostredníctvom vhodného manažmentu a obnovu ich priaznivého stavu.

V rámci projektu boli

- zrealizované rekognoskácie všetkých projektových území za účelom identifikácie rozsahu a lokalizácie manažmentových opatrení v súčinnosti s vlastníkmi a užívateľmi dotknutých pozemkov a sumarizácia dostupných dát pre spracovanie jednotlivých kapitol programov starostlivosti o 3 ÚEV a pre plán manažmentových opatrení pre 11 projektových území, monitoring cieľových druhov, biotopov a živných rastlín, vyhodnotenie monitoringu,
- rozpracované PS o 3 ÚEV (SKUEV0369 Pavúkov jarok, SKUEV0379 Kobela, SKUEV 0103 Čachtické Karpaty), PZ o *Colias myrmidone*, návrh plánu manažmentových opatrení pre 11 ÚEV, podklady pre verejné obstarávanie na dodanie tovarov, služieb a prác (manažmentové opatrenia, manažmentová technika)
- spracované podklady k čiastkovým finančným a technickým správam a k informačným panelom o projekte
- zabezpečená účasť na zasadnutiach riadiaceho výboru vo Veselí nad Moravou (5.2., 16.9.2013) a na stretnutí so zástupcom externého monitorovacieho tímu (máj 2013).

Obnova endemických panónskych biotopov slanísk a pieskov na južnom Slovensku, projekt realizovaný v spolupráci s Daphne – Inštitútom aplikovanej ekológie a BROZ.

Cieľ projektu: prispieť k ochrane prioritných panónskych halofytných a psamofytných biotopov.

V rámci projektu boli:

- zabezpečené pracovné stretnutia s užívateľmi pozemkov (10.10., 6.12.2013) k návrhu rozšíreného SKUEV 0067 Čenkov, s dotknutými subjektami za účelom prezentácie projektu a plánov na obnovu a manažment (kosba, pastva, likvidácia invázných druhov), so zástupcom externého monitorovacieho tímu (29.-30.5.2013), projektového tímu (Bratislava 30.7.2013, Dunajská Streda 9.9.2013),
- zrealizované terénne obhliadky (15) na 7 projektových lokalitách za účelom overenia stavu jarných záplav, vyhotovenia fotodokumentácie, zameranie zaplavených plôch GPS, ako aj za účelom plánovania a prípravy obnovných aktivít v jednotlivých lokalitách, manažmentové opatrenia - kosenie invázných druhov rastlín, odstraňovanie výmladkov invázných rastlín, redukcia náletových drevín, likvidácia skládok odpadu (SKUEV0100 Chotínske piesky, SKUEV0065 Marcelovské piesky, SKUEV0098 Nesvadské piesky, SKUEV0076 Bokrošské slanisko, SKUEV0078 Mostové, SKUEV0017 Pri Orechovom rade), monitoring invázných druhov v SKUEV0067 Čenkov, kontrola úspešnosti manažmentových zásahov na projektových lokalitách, bodovo zmapované plodiace jedince *Ailanthus altissima* v SKUEV0067 Čenkov, vyhodnotenie mapovanie biotopov,
- spracované požiadavky ochrany prírody ako podklad pre Správu o doterajšom hospodárení a určení zásad na vyhotovenie programu starostlivosti o lesy pre SKUEV 0067 Čenkov a plochy s výskytom prioritných biotopov európskeho významu 6260* Panónske travinobylinné porasty na pieskoch, 6120* Suchomilné travinobylinné porasty na vápničitých pieskoch a 91N0* Panónske topoľové lesy s borievkou na území Čenkovského lesa a SKUEV 0098 Nesvadské piesky – PR Líščie diery (zaslané vyhotovovateľovi LHP, február 2013), návrh modelov a zásad hospodárenia pre SKUEV 0067 Čenkov na r. 2014-2023, návrh rozšíreného SKUEV 0067 Čenkov, podklady k Progress Report,
- rozpracované PS o 15 projektových lokalít (ÚEV).

Ochrana a obnova území NATURA 2000 v cezhraničnom regióne Bratislavy projekt realizovaný v spolupráci s Daphne – Inštitútom aplikovanej ekológie a BROZ.

Cieľ projektu: vybudovať funkčnú sústavu území NATURA 2000 v okolí Bratislavy a zabezpečiť priaznivý stav biotopov v 17 projektových územiach.

V rámci projektu bola zabezpečená:

- účasť na koordinačných poradách s Krajským riaditeľstvom PZ Bratislava zameraných na spoluprácu pri kontrole dodržiavania právnych predpisov v SKUEV0064 Bratislavské luhy, SKUEV0269 Ostrovné lúčky a SKUEV 0295 Biskupické luhy (11. 4. 2013), s Okresným riaditeľstvom PZ Bratislava V. spojená s terénnou pochôdzkou za účelom spolupráce pri kontrole dodržiavania právnych predpisov v SKUEV0064 Bratislavské luhy a SKUEV0269 Ostrovné lúčky (25. 4. 2013), na pracovnom stretnutí projektového tímu (Bratislava, 7.5.2013, 22.10.2013), na Riadiacom výbore (7.6.2013), pracovnom stretnutí s monitorom (13-14.6.2013),
- terénna obhliadka v SKUEV 0295 Biskupické luhy so zástupcami Obvodného úradu PZ Bratislava – Podunajské Biskupice zameraná na výskyt negatívnych javov v chránenom území (25.11.2013), na zisťovanie rozsahu vykradnutia chránených druhov rastlín v SKUEV 0280 Devínska Kobyla (30.4.2013, 1.5.2013, 3.5.2013),
- strážna služba v projektových lokalitách (kontrola značenia hraníc CHÚ a oprava poškodeného značenia, odstraňovanie nelegálnych ohnísk, kempovacích miest, táborísk, odpadkov, regulácia a usmerňovanie návštevníkov, kontrola nelegálneho vstupu motorových vozidiel do CHÚ, lesných porastov pred a po ťažbe, nelegálnych výrubov),
- monitoring hydrológie v NPR Abrod a povodia Porca,
- mapovanie lesných biotopov v SKUEV0269 Ostrovné lúčky, výskytu druhov a biotopov v SKUEV 0313 Devínske jazero a SKUEV0168 Horný les,
- kontrola lesných porastov za účelom identifikácie výskytu invázných drevín v SKUEV 0090 Dunajské luhy,

V rámci projektu boli rozpracované:

- jednotlivé časti PS o 4 ÚEV (SKUEV0168 Horný les, SKUEV0313 Devínske jazero, SKUEV0269 Ostrovné lúčky SKUEV0280 Devínska Kobyla),

V rámci projektu boli vypracované:

- podklady k Progress Report pre EK a návrh zóny voľného pohybu v PR Slovanský ostrov (SKUEV0064 Bratislavské luhy) - zameranie zóny, vytvorenie informačnej mapy s vyznačením zóny voľného pohybu pre návštevníkov.

Ochrana sokola červenonohého v Karpatskej kotline, projekt realizovaný v spolupráci NP Bükk, NP Körös-Maros, Prírodovedecké múzeum, Pély-Tiszaáaj Agrát Zrt, Ochrana dravcov na Slovensku.

Cieľ projektu: zabrániť vyhynutiu kriticky ohrozeného druhu - sokola červenonohého (*Falco vespertinus*) na území Slovenska prostredníctvom zlepšenia hniezdnych a potravných možností.

V rámci projektu bolo zrealizované

- mapovanie historických hniezdisk v CHVÚ Dolné Považie a CHVÚ Ostrovné lúky,
- mapovanie krajinných štruktúr v historických lokalitách výskytu sokola červenonohého v CHVÚ Dolné Považie a CHVÚ Ostrovné lúky,
- mapovanie výskytu dospelých jedincov sokola červenonohého v CHVÚ Dolné Považie a CHVÚ Ostrovné lúky,

- pracovné stretnutia s poľnohospodármi a poľovníkmi hospodáriacimi v CHVÚ Dolné Považie a CHVÚ Ostrovné lúky (20.9., 12.12.2013), projektového tímu v B. Bystrici (25.9.2013).

V rámci ukončených projektov LIFE III boli zrealizované postprojektové aktivity:

Ochrana diverzity biotopov v NP Slovenský raj

- zabezpečený manažment na lokalitách nelesných biotopov obnovených v rámci projektu na pozemkoch, ktoré sú obhospodarované s podporou dotácii z PRV, resp. formou kompenzačných opatrení (lokalita Betlanovská dolina)

Obnova mokradí na Záhorskej nížine

- spracované podklady pre audit EK, audit uskutočnený v dňoch 4-8.2.2013, spracované a zaslané pripomienky k zisteniam auditorov (19.2. a 12.6.2013)

Ochrana dropa fúzatého (*Otis tarda*) na Slovensku

- spracované podklady pre audit EK, audit uskutočnený v dňoch 4-8.2.2013, spracované a zaslané pripomienky k zisteniam auditorov (19.2. a 12.6.2013)

Ochrana CHVU Senné a Medzibodrožie na Slovensku

- zabezpečená prevádzka stavidiel v CHVÚ Senianske rybníky
- spracované podklady k finálnemu vyúčtovaniu partnerov

Obnova a manažment biotopov pieskových dún vo Vojenskom výcvikovom priestore Záhorie

- spracované podklady k finálnemu vyúčtovaniu partnerov

Nórsky finančný mechanizmus a finančný mechanizmus EHP

V rámci ukončeného projektu **Ochrana diverzity vodných vtákov a ich biotopov na Východoslovenskej nížine** boli zabezpečené nasledovné postprojektové aktivity:

- zabezpečená prevádzka stavidiel v projektovom území,
- spracované vyhodnotenie plnenia indikátorov projektu (zaslané na Úrad vlády 27.5.2013),
- spracovaný ponukový list výchovno-vzdelávacích podujatí pre školy v okolí projektového územia,
- zrealizované výchovno-vzdelávacie podujatia pre školy v rámci projektového územia (prednášky, exkurzie po NCH Beša-Čičarovce),
- kontrola, údržba návštevnickej infraštruktúry.

Projekty Programu Cezhraničnej spolupráce Maďarská republika – Slovenská republika 2007 – 2013 - v roku 2013 pokračovala implementácia 7:

Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenského úseku Dunaja

Kód projektu: HUSK/1101/2.2.1/0133

Cieľ: zviditeľnenie území v správe RCOP Bratislava prostredníctvom geocachingu, zverejnením virtuálnych náučných panelov na internete sopsr.sk a prípravou publikácie k týmto chrá-

neným územiam. Ďalším cieľom sú inventarizačné prieskumy vybraných maloplošných chránených území – prírodných rezervácií (PR), národných prírodných rezervácií (NPR), prírodných pamiatok (PP) a 2 území NATURA 2000.

V rámci realizácie projektu sa uskutočnili terénne mapovania rastlinných a živočíšnych druhov na projektových lokalitách Lohótsky močiar, Apálsky ostrov, Búčske slanisko, Biskupické luhy, Panský diel, Kopáč, Martinský les, Bratislavské luhy, Slovanský ostrov, Devínska lesostep. Údaje sa následne spracovali a naplnili do databáz. Uskutočnené bolo niekoľko projektových stretnutí, začalo sa pracovať na webovej stránke projektu, ktorej súčasťou budú aj virtuálne panely v rámci geocachingu.

Biotický výskum predstavujúci základ správy prihraničných pahorkatín z hľadiska ochrany prírody

Kód projektu: HUSK/1101/2.2.1/0156

Cieľ: Cieľom projektu je dlhodobé zachovanie hodnotného prírodného stavu pahorkatín na slovensko-maďarských hraniciach, na úpätí pohorí Bükk a Mátra (v Maďarsku: pahorkatina Heves-Borsodi, resp. na Slovensku Cerová vrchovina a Bodvianska pahorkatina). Projekt je zameraný na prieskum suchozemských a vodných živých spoločenstiev. V rámci toho je komplexným cieľom aj zachovanie a rozvoj spolupráce medzi partnermi.

V rámci administratívnej realizácie projektu sa uskutočnili pracovné stretnutia a stretnutia v teréne s maďarskými partnermi. Dohodla sa metodika výskumu. Ďalej sa pokračovalo v mapovaní xerothermných biotopov (v lokalitách Veľké Klčovisko, Gemerské Dechtáre, Chrámec, Jesenské, Tachty, Večelkov, Hubovo, Neporadza) a sysľa pasienkového.

Prieskum vodných biotopov a vôd povodia Slanej z hľadiska ochrany prírody

Kód projektu: HUSK/1101/2.2.1/0063

Cieľ: Dlhodobé zachovanie prírodných hodnôt povrchových vôd a mokrých biotopov nachádzajúcich sa v povodí Slanej na Slovensku i v Maďarsku, vytvorenie monitorovacej siete na Slanej a jej prítokoch a súvisiacich vodných biotopoch, návrhy opatrení.

V rámci koordinačných stretnutí sa uskutočnili stretnutia s maďarskými partnermi, kde boli dohodnuté podmienky výskumu. Uskutočnil sa výskum rýb, vydry riečnej a bobra európskeho, vtáctva, obojživelníkov, ďalej mapovanie invázných druhov rastlín a živočíchov.

Prieskum Hornádu a jeho prítokov z hľadiska ochrany prírody

Kód projektu: HUSK/1101/2.2.1/0004

Cieľ: Globálnym cieľom projektu je dlhodobé zachovanie prírodných hodnôt vôd a mokradí povodia Hornádu na Slovensku a v Maďarsku. Druhým komplexným cieľom projektu je prehlbenie spolupráce medzi dvoma Národnými parkami. Tieto ciele sa majú zabezpečiť účelovým prieskumom ekologického stavu Hornádu, prieskumom antropogénnych účinkov na Hornád, predloženie návrhov na ich zlepšenie.

V rámci projektu prebiehalo obstarávanie externého manažmentu v spolupráci s partnermi projektu.

Vytvorenie komplexného systému pre informovanie návštevníkov o ochrane prírody v prihraničnej oblasti

Kód projektu: HUSK/1101/2.2.1/0344

Cieľ: Cieľom projektu je rozvoj infraštruktúry, najmä na území pri slovensko-maďarských hraniciach. Vytvorenie populárno-náučného balíka publikácií súvisiacich s demonštračnými miestami a tunajšími aktivitami ochrany prírody, vytvorenie on-line informačného systému.

V rámci realizácie projektu sa začalo s úpravami lokality jaskyne Peško v prielome Muráňa (okr. Rožňava). Prípravné práce začali aj v priepasti Malá Žomboj.

Správa jaskýň svetového dedičstva v Aggteleckom a Slovenskom krase

Kód projektu: HUSK/1101/2.2.1/0180

Cieľ: Skúmanie hydrogeologických vzťahov, slúžiacich na spoločnú správu jaskýň; skúmanie morfológie a živých tvorov, prieskum znečistení s pôvodom na povrchu a ich prevencia, odovzdanie doteraz získaných výsledkov individuálneho a vedeckého výskumu medzi partneri, resp. ich spoločné využitie pre stanovenie opatrení. Výsledky umožnia lepšie spoznať jaskynné systémy, ktoré sú súčasťou svetového dedičstva, a tým aj ich udržateľnosť a správu.

Zabezpečili sa prípravné práce potrebné na realizáciu stopovacích skúšok vo vodozbernej oblasti jaskýň Milada a Vass Imre (cezhraničné podzemné krasové vody). V jaskyniach Domica a Milada na Slovensku a jaskyniach Baradla a Vass Imre v Maďarsku sa vykonalo podrobné mapovanie mikrohabitatov jaskynnej fauny (v spolupráci s Prírodovedeckou fakultou UPJŠ v Košiciach). Na podrobný biospeleologický výskum sa umiestnili zemné pasce vrátane extrakcie návnad. V rámci prípravy publikácie o jaskynnóm systéme Domica-Baradla (v spolupráci so Správou NP Aggtelek) sa spracovala osnova a následne aj texty jednotlivých kapitol, publikácia vyjde v roku 2014. V rámci prípravy publikácie sa musel vykonať doplnujúci geomorfologický výskum ponorovej zóny Brezovsko-kečovského podzemného systému, ako aj jaskyne Baradla (v kontexte celého jaskynného systému).

Ochrana biodiverzity spásaním stádom huculov a tradičným spôsobom hospodárenia

Kód projektu: HUSK/1101/2.2.1/0065

Cieľ: Zvýšiť úroveň hospodárskej a sociálnej integrácie v cezhraničnej oblasti. Celkovým cieľom je spoločná starostlivosť o prírodné prostredie pomocou chovu huculov, prínos k udržaniu plemena koňa Hucul v jeho pôvodnom štandarde.

V rámci realizácie projektu došlo k monitorovaniu lokalít v Národnom parku Muránska planina, na ktorých sa má uskutočniť spásanie huculmi. Priebežne sa konali pracovné stretnutia partnerov. V období od januára 2013 do decembra 2013 bol zrealizovaný odber vzoriek pôdy a fytomasy na analýzy. Súčasťou projektu je aj metodická príručka na usmernenie farmárov pri manažmente lúk s využitím plemena Hucul.

Projekt v rámci Poľsko – Slovenskej spolupráce

Prírodnými zákutiami Oravy – PL-SK/ZA/IPP/III/083(Kód: 24371, PLSK Zákutia Oravy) – realizácia projektu, ktorý bol schválený v priebehu roka.

Projekt bol schválený v roku 2013 a začal sa realizovať, realizovaná výstavba náučného chodníka Premeny lesa, vydané informačné materiály: skladačka k náučnej trase, náučná brožúra Premeny lesa, interaktívny zošit pre žiakov Sudičkine novinky z lesa, realizácia 28 exkurzií na náučnom chodníku Premeny lesa. Prebehla tlač učebných materiálov pre žiakov a pedagógov nie je les ako les, začala príprava web stránky projektu.

Projekt BioREGIO Carpathians

Na základe vypracovaných a schválených metodík sa pod koordináciou ŠOP SR vypracovali národné červené zoznamy rastlín, vybraných druhov živočíchov a lesných biotopov v karpatských krajinách a zoznam inváznych nepôvodných druhov Karpát. Dáta sú zapísané v online

databáze vytvorenej pre účely tohto projektu, ktorá bude ku koncu projektu prepojená s databázou Carpathian Integrated Biodiversity Information System (CIBIS), sústreďujúcej dáta na karpatskej úrovni. Na základe vytvorených národných zoznamov prebiehala v roku 2013 aj práca na tvorbe karpatských zoznamov, ktoré majú byť konečným výstupom projektu. Navrhnutá a schválená bola aj metodika tvorby červeného zoznamu nelesných biotopov a začala sa naplňať databáza národných červených zoznamov nelesných biotopov. V rámci projektu sa pracuje aj na úlohách ekologickej konektivity v krajine a vypracovaní modelu ekologických koridorov v Karpatoch. Súčasťou ďalšieho pracovného balíka je vypracovanie opatrení spoločného integrovaného manažmentu mokradí, veľkých šeliem a lesov, ako aj správy o príležitostiach regionálneho rozvoja v Karpatoch. Na vypracovanie týchto štúdií sa v štyroch karpatských krajinách konali stretnutia zainteresovaných subjektov. Podporili sa aj aktivity správ NP a CHKO ku Dňu karpatských parkov. V rámci pilotného územia Poiplie sa aktualizoval informačný formulár o Ramsarskej lokalite Poiplie, uskutočnil sa manažment v lokalite PR Ryžovisko a pracuje sa na vytvorení spoločného manažmentového plánu pre cezhraničnú lokalitu Poiplie na slovenskej a maďarskej strane.

Švajčiarsky finančný mechanizmus

Projekt „Rozvoj ochrany prírody a chránených území v slovenských Karpatoch“ č. 1551/2011

- v Banskej Bystrici sa konal úvodný seminár ku rekatégorizácii chránených území podľa metodiky IUCN a Seminár k Červenému zoznamu“, ktorého sa zúčastnili experti na lesné a nelesné biotopy, rastlinné a živočíšne druhy z Karpatských krajín .
- Pokračovali práce na úlohe „Určenie spoločenskej hodnoty ohrozených karpatských biotopov Slovenska
- Bolo realizovaných niekoľko seminárov a stretnutí ohľadom potreby zonácie a definície ekonomického potenciálu chránených území
- Vzdelávací program o ochrane Karpát (Svet Karpát) bol zakúpený a distribuovaný 20 organizačným útvarom ŠOP SR, 186 školám, MŽP SR, 1 múzeu
- Zorganizovaných 16 školení o vzdelávacom programe Svet Karpát
- Prenosné výstavy o chránených územiach (NPR Dobročský prales, NPR Vihorlat, NP Poloniny) zhotovené a dodané v slovenskom a anglickom jazyku
- Prenosné výstavy o medzinárodných iniciatívach (Ramsarský dohovor, Karpatský dohovor, CWI) zhotovené a dodané v slovenskom a anglickom jazyku
- Informačné strediská v Banskej Bystrici a vo Zvolene vybavené výpočtovou technikou a čiastočne vybavené nábytkom, kancelárskym vybavením, čiernou a bielou technikou a v IS v Banskej Bystrici nainštalované zariadenie na úpravu pitnej vody, výstavné exponáty
- Štátna ochrana prírody SR v spolupráci s Lesmi SR, š.p. dňa 3.10.2013 pri príležitosti 100. Výročia začiatku ochrany národných prírodných rezervácií Badínsky prales a Dobročský prales zorganizovala stretnutie, na ktorom bola slávnostne odovzdaná socha znázorňujúca torzo Dobročskej jedle v Lesníckom skanzene v Čiernom Balogu.
- Pripravovali sa podklady na vybudovanie náučného chodníka v Národnej prírodnej rezervácii Parížske močiare.
- V Národnom parku Poloniny prebehlo 27.03.2013 trasovanie napojenia náučného chodníka Uličské Krivé – Rožok s napojením na obec Ulič.
- Plány obnovy a návrh monitoringu pre 40 degradovaných lokalít dodané

- Manažmentové opatrenia zamestnancami ŠOP SR boli vykonávané počas celého reportovacieho obdobia
- Vzhľadom na potreby monitoringu lokalít boli zakúpené multimetre a dodatočné náradia a prístroje na monitoring podzemných vôd
- 21.5.2013 sa konalo v priestoroch TANAPu v Tatranskej Štrbe školenie k použitiu technického vybavenia pre monitoring podzemných vôd
- 6.6.2013 sa v Liptovskej Teplej konalo školenie zamerané na monitoring podzemných vôd, ktorého sa za ŠOP SR zúčastnil Ing. Mário Humenný z TANAPu. Na školení mu boli odovzdané aj 3 ks multimetrov
- Boli vypracované zoznamy jednotiek priestorového lesa, na ktorých bude prebiehať mapovanie lesných biotopov v CHKO Poľana a identifikácia prírodných lesov v Karpatských bukových pralesoch. Boli vypracované podklady (zoznamy katastrálnych území) pre mapovanie nelesných biotopov v CHKO
- Pokračovali práce na realizácii pilotného manažmentu v nárazníkovej zóne NPR Zadná Poľana
- NLC víťaz VO pripravil metodiku na mapovanie prírodných lesov v Karpatských bukových pralesoch, ktorú dňa 10.12.2012 odovzdal ŠOP SR, následne príprava špecifikácie pre VO Mapovanie lesných biotopov
- V modelovom území CHKO Poľana, NP Poloniny a CHKO Vihorlat prebehla súťaž projektových nápadov na realizovanie životaschopných aktivít. Bol realizovaný výber víťazných nápadov.
- Pokračovali práce na príprave plánu trvalo udržateľného rozvoja v území v oboch modelových územiach.
- V 2.polovici reportovacieho obdobia prebiehala realizácia životaschopných aktivít. Bola ukončená prvá etapa
- Bol realizovaný 1.priebežný audit projektu
- Zorganizovanie pracovného stretnutia ŠOP SR a ÚV SR k implementácii projektu, ktoré sa konalo 29.05.2013 na ŠOP SR v Banskej Bystrici
- Zorganizovanie II. Zasadnutia Riadiaceho výboru projektu, ktoré sa konalo dňa 06.06.2013 na ŠOP SR

Projekty v rámci OPŽP

Realizácia schváleného programu záchrany Zlepšenie stavu ochrany druhov tetrov hlucháň a tetrov hoľniak

Prebiehal celoročný monitoring výskytu druhov tetrov hlucháň a tetrov hoľniak v rámci projektových lokalít. Bolo čiastočne zabezpečené terénne vybavenie pre interných zamestnancov a boli obstarané služby ohľadom analýz zozbieraných vzoriek DNA.

Realizácia programu záchrany druhu zubor hrivnatý

Projekt sa priebežne realizuje, zamestnanci ŠOP SR vykonávajú celoročný monitoring výskytu druhu, boli vybudované krmelce pre zimné dokrmovanie a zabezpečený nákup sena a jadrového krmiva, realizované v spolupráci s Lesmi SR, OZ Topoľčianky revitalizácia CHA Topoľčianska zubria zvernica, zabezpečený nákup niektorého technického vybavenia a vykonané verejné obstarávania pre aktivity, ktoré budú realizované v ďalšom období. Prebieha kontrola oplotenosti cintorínov a spolupráca s Talianskymi partnermi.

Spracovanie podkladov pre zabezpečenie priaznivého stavu výberových druhov vtákov a ich biotopov v CHVÚ – 1. etapa

Priebežne bola vykonávaná kontrola údajov z mapovania a krúžkovania za 3 hniezdne obdobia (t.j. 3 roky). Projekt bolo nutné predĺžiť z dôvodu meškania spracovania údajov z mapovania, ktoré je zapríčinené technickými problémami v dôsledku ťažkostí vo obstaraní potrebného technického vybavenia. Bola pripravená brožúra „ Metodika systematického dlhodobého monitoringu výberových druhov vtákov v Chránených vtáčích územiach. Začalo sa so spracovaním filmu o vtáčích druhoch.

Príprava a zavedenie monitoringu biotopov a druhov a zlepšenie sprístupňovania informácií verejnosti

Interná časť projektu bola realizovaná v zmysle harmonogramu monitoringu pre vybrané druhy rastlín, živočíchov a biotopov. Výkon prebiehal podľa schválených metodík monitoringu. Zoológovia a botanici ŠOP SR absolvovali školenia k výkonu monitoringu za účelom zvýšenia kvalifikácie, zjednotenia postupov a odovzdania si skúseností z doposiaľ vykonaného monitoringu.

Externá časť sa realizuje najmä v zmysle zmluvy o dielo č. 114/2012 medzi ŠOP SR a konzorciom Lomtec, Lynx, Daphne a YMS.

V zmysle harmonogramu zmluvy boli absolvované nasledovné jej fázy, v rámci ktorých bolo spracovaných 31 dokumentov k IT riadeniu projektu, 17 správ o stave jednotlivých etáp projektu, a 6 správ o celkovom stave projektu:

- Analýza a návrh riešení monitoringu (výber a zakreslenie TML, spracovanie 212 metodík monitoringu)
- Realizácia monitoringu v teréne pre biotopy a druhy
- Analýzu a návrh riešenia KIMS- Analytický dokument KIMS
- Analýzu a návrh riešenia KIMS- Návrh systému KIMS
- Správu podľa čl. 17 smernice o biotopoch (reporting)
- Vývoj KIMS – implementácia riešenia
- Vývoj KIMS – dodávka softvérovej infraštruktúry
- Vývoj KIMS – dodávka výpočtovej techniky

Za účelom spracovania návrhu informačného systému KIMS, koordinácie výkonu monitoringu, prác na metodikách, zakreslení TML atď. sa uskutočnilo 67 pracovných stretnutí s dodávateľom. Zároveň sa konali tri zasadnutia Riadiaceho výboru projektu a v piatich prípadoch Riadiaci výbor rozhodoval dištančným hlasovaním.

Výskum a monitoring veľkých šeliem a mačky divej na Slovensku

V rámci projektu sú realizované nasledovné aktivity:

- Vypracovanie komplexnej štúdie o etológii medvedej populácii na Slovensku
- Vypracovanie komplexnej štúdie odhadu početnosti populácie medveďa hnedého neinvazívnou metódou rozboru DNA zo vzoriek trusu
- Vypracovanie štúdie komplexného zisťovania stavu populácie veľkých šeliem a mačky divej na Slovensku pomocou podporných foriem monitoringu
- Vypracovanie komplexnej štúdie škôd spôsobených veľkými šelmami a možnosti ich eliminácie
- Spracovanie databázy pre vypracovanie informačného systému IS
- Založenie a aktualizácia web stránky

Monitoring a manažment kormorána veľkého

Projekt sa priebežne realizuje, zamestnanci ŠOP SR vykonávajú celoročný monitoring výskytu druhu na Slovensku a sledovanie jeho vplyvu, riešeniu vzniknutých konfliktov. Pripravujú sa podklady na vyhlásenie VO na služby, analýzy a výskum a techniku.

Zlepšenie informovanosti a environmentálneho povedomia verejnosti o územiach NATURA 2000 v CHKO Horná Orava

V roku 2013 bolo ukončené verejné obstarávanie na dodanie funkčného vybavenia NCH Oravice a NCH Slaná voda-Babia hora (vstupné brány, rozhľadne, altánky, lavičky, mostíky, úschovňa náradia, schránky na návštevné knihy, stojany na odkladanie bicyklov, tabule).

V Informačnom zariadení Slaná voda boli zrealizované stavebné úpravy a stredisko bolo zariadené novým nábytkom.

Boli vypracované a zrecenzované texty a spracovaná fotodokumentácia do informačných materiálov (sprievodcovia a knižné publikácie) o NCH Oravice a NCH Slaná voda - Babia hora.

Propagácia CHÚ a druhov NATURA 2000

V roku 2013 prebiehala príprava textových častí a dopĺňanie fotodokumentácie na vydanie propagačno – informačných materiálov o jednotlivých veľkopločných územiach NP a CHKO, boli pripravené podklady pre vydanie sprievodcov o 22 náučných chodníkoch po chránených územiach. Prebiehali prípravy a realizácia verejného obstarávania na natočenie krátkych filmov o druhoch európskeho významu.

Zabezpečenie starostlivosti o mokrade Slovenska, zvyšovanie environmentálneho povedomia o mokradiach a budovanie kapacít

V rámci aktivity mapovania mokradových biotopov prebiehalo spracovanie výsledkov a GIS vrstiev s polygónmi, kompletizácia údajov v centrálnej databáze mokradí a spracovanie interaktívnej mapy mokradí na webovej stránke ŠOP ; S-CHKO Štiavnické vrchy – prebiehalo spracovanie a oponentúra PS o RL Poiplie; S-NP Veľká Fatra – prebiehalo spracovanie a oponentúra PS o CHA Ivančinské močiare, CHA Jazernické jazierko, CHA Žarnovica, NPR Turiec. Vypracované programy starostlivosti boli predložené na schválenie príslušným úradom životného prostredia.

Pokračovali odborné konzultácie súvisiace s dokončovaním filmu o medzinárodne významných ramsarských lokalitách (vrátane spracovania grafického návrhu obalu k filmu) a bol odovzdaný film Mokrade na DVD. Prebiehalo spracovanie a odborné konzultácie pri príprave Metodiky spriechodňovania bariér na tokoch, bolo zahájené grafické spracovanie pre tlač. Pokračovala príprava textových a grafických podkladov pre propagačné a informačné materiály o mokradiach.

Posilnenie infraštruktúry v Národnom parku Veľká Fatra pre zabezpečenie záväzkov súvisiacich s NATURA 2000

Projekt bol úspešne ukončený v septembri 2013, ako posledná bola uskutočnená dodávka hardvéru a softvéru. Zrekonštruovaná a vybavená administratívna budova Správy NP Veľká Fatra slúži svojmu účelu.

Posilnenie infraštruktúry v Chránenej krajinskej oblasti Ponitrie pre zabezpečenie záväzkov súvisiacich s NATURA 2000

Aktivity prebiehajú v súlade s upraveným časovým harmonogramom, z dôvodu meškania VO (zariadenie budovy a technické vybavenie) bol projekt predĺžený až do konca roku 2014.

Rekonštrukcia budovy bola úspešne ukončená, zároveň boli vydané informačné a propagačné materiály o CHKO Ponitrie.

Zlepšenie infraštruktúry Národného parku Slovenský raj vybavením interiéru a rekonštrukciou prevádzkového objektu

V prvom polroku 2013 prebehla kolaudácia stavebného objektu garáže, stavba bola odovzdaná do užívania. Termín ukončenia projektu 31.10. 2013 bol príslušnou procedúrou predĺžený do 30.4.2014. Prebehlo verejné obstarávanie na vybavenie interiéru, bol vybraný a zazmluvnený dodávateľ interiérového vybavenia.

Posilnenie infraštruktúry v Pieninskom národnom parku pre zabezpečenie záväzkov súvisiacich s NATURA 2000

Zrealizované obstaranie a dodanie tovaru (HW, SW a interiérové vybavenie), obstaraná a uskutočnené realizácia expozície Infocentra. V decembri 2013 sa uskutočnil seminár k ukončeniu projektu ŠF PIENAP. Projekt bol úspešne ukončený 12/2013.

Vypracovanie programov starostlivosti o vybrané chránené územia zahrnuté v sústave NATURA 2000 - projekt v rámci OP ŽP (ŠF 131 PS, kód: 22280)

Realizácia projektu bola z dôvodu neskoršieho nástupu manažéra projektu posunutá. Uskutočnená bola analýza podkladov pre mapovanie biotopov, výskytu chránených druhov a ohrozených druhov rastlín a živočíchov a invázných druhov rastlín. Boli zrealizované VO na nákup nafukovacích člnov a batériových agregátov. Terénny výskum sa z dôvodu nedostatku času vo vegetačnom období a neskorého kontrahovania externých expertov, ktorí boli kapacitne vyťažení nerealizoval v plnom rozsahu vo všetkých územiach. Hlavná realizácia je plánovaná vo vegetačnom období v roku 2014.

Vypracovanie pilotného programu starostlivosti o NP Veľká Fatra, NP Muránska planina a CHKO Cerová vrchovina v súlade s prehodnocovaním chránených území - projekt v rámci OP ŽP (Pilotné PS, kód: 22270)

Reálny začiatok realizácie projektu sa z dôvodu neskoršieho obsadenia pozície projektového manažéra posunul o niekoľko mesiacov. Na Správach NP Veľká Fatra, NP Muránska planina a CHKO Cerová vrchovina boli prijatí noví zamestnanci (regionálny koordinátori a koordinátori vyhotovenia programu starostlivosti). V decembri bola podaná žiadosť o zmenu projektu, týkajúcu sa presunu finančných prostriedkov určených pre zamestnancov mimopracovného pomeru na mapovanie biotopov a druhov do expertných činností z technicko-organizačných dôvodov. Hlavná realizácia projektu bude prebiehať v roku 2014.

Realizácia programu záchrany o PR Močiar a spracovanie programov starostlivosti o vybrané chránené územia v územnej pôsobnosti NP Malá Fatra - projekt v rámci OP ŽP (ŠF PZ Močiar, kód: 22230)

Začala realizácia programu záchrany o PR Močiar a spracovanie programov starostlivosti o vybrané chránené územia v územnej pôsobnosti NP Malá Fatra. Boli vykonané analýzy súčasného stavu na základe existujúcich podkladov (dokumenty, databázy, literárne údaje), Začalo sa s terénnymi prácami so zapojením zamestnancov mimo pracovného pomeru. Boli zriadené trvalé monitorovacie plochy na sledovanie vplyvu vykonaných opatrení na jednotlivé biotopy. Aktualizácia príslušných rezervačných kníh čiastkovými správami z výskumov.

Vypracovanie programov starostlivosti o vybraté CHVÚ a monitoring výberových druhov vtákov na Slovensku – 2. Etapa - projekt v rámci OP ŽP (ŠF Vtáky 2, kód: 22229)

Na začiatku realizácie projektu bol zostavený projektový tím - regionálni koordinátori. Boli vypracované podklady pre obstaranie externého dodávateľa na vypracovanie programov starostlivosti, nákup ornitologických pomôcok, ornitologických krúžkov. Prebiehal výber externistov pre mapovanie vtáctva a krúžkovanie na CES stacionároch.

Budovanie integrovaného informačného systému environmentálneho monitoringu jaskýň, 2. etapa – úloha sa rieši v rámci schváleného projektu z OPŽP Monitoring a manažment vybraných jaskýň, príprava a inštalácia hydrologického a klimatického monitorovacieho systému v Jasovskej jaskyni, Ochtinskej aragonitovej jaskyni, jaskyni Domica (rozšírenie systému), Demänovskej jaskyni slobody, Demänovskej ľadovej jaskyni a v neprístupných jaskyniach (Pustá jaskyňa, Brestovská jaskyňa, Drienovská jaskyňa, jaskyňa Milada). V rámci prác sa vykonali úpravy centrálnej databázy a uskutočnili sa príslušné školenia.

Speleoklimatické merania a rozbory ovzdušia v sprístupnených jaskyniach v zmysle bezpečnostného predpisu pre jaskyne SBÚ 3000/1975, sledovanie osobnej dozimetrie u zamestnancov jaskýň (v spolupráci so Slovenskou zdravotníckou univerzitou v Bratislave) – vo všetkých sprístupnených jaskyniach sa vykonali detailné merania a rozbory ovzdušia pred začiatkom hlavnej turistickej sezóny, pre zamestnancov 10 sprístupnených jaskýň sa zabezpečili osobné a pozadové dozimetre, v žiadnom prípade nedošlo k prekročeniu stanovených osobných dávok z expozície radónu a jeho dcérskych produktov.

Monitorovanie výskytu netopierov – v roku 2013 sa realizoval pravidelný zimný monitoring netopierov v jaskyniach Belianskych Tatier (Belianska jaskyňa, Alabastrová jaskyňa, Ľadová pivnica), Volovských vrchov (Šarkania diera, Chyža), Pienin (Aksamitka) a Demänovskej doliny Nízkych Tatier (Demänovská ľadová jaskyňa, Suchá jaskyňa, Pustá jaskyňa, Beníková, Barania, Okno). Sledovala sa druhová skladba, priestorová distribúcia a početnosť netopierov. Vizualne sa kontroloval aj zdravotný stav netopierov v súvislosti s výskytom závažného infekčného ochorenia, tzv. syndrómu bieleho nosa. Výsledky z monitorovania netopierov v Pieninách sa prezentovali na medzinárodnej vedeckej konferencii „NATURA 2000 – skúsenosti z Pienin“, ktorá sa konala v Spišskej Starej Vsi a poľskom meste Krościenko nad Dunajcem v novembri 2013. Na monitorovanie netopierov vo vybraných jaskyniach v rámci projektov ŠF EÚ "Vypracovanie programov starostlivosti o vybrané jaskyne" a "Realizácia programov záchrany a starostlivosti o vybrané jaskyne" sa po schválení projektov v auguste 2013 pripravili podkladové materiály na verejné obstarávanie.

Centrálna evidencia jaskýň na Slovensku – priebežne sa doplňovala a aktualizovala databáza programu Speleo_K a GPS lokalizácia vchodov do jaskýň (úloha sa rieši v spolupráci so Slovenským múzeom ochrany prírody a jaskyniarstva a Slovenskou speleologickou spoločnosťou). Priebežne sa skenujú a vektorizujú mapové podklady jaskýň.

4. ROZPOČET A NÁKLADY ORGANIZÁCIE

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky (ďalej len „ŠOP SR“) je príspevková organizácia s celoslovenskou pôsobnosťou, ktorá zabezpečuje najmä odbornú činnosť na úseku ochrany prírody a krajiny, vrátane správy slovenských jaskýň a na úseku ochrany druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi. Jej zriaďovateľom je Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Nad rámec svojej hlavnej činnosti vykonáva podnikateľskú činnosť za predpokladu, že v oblasti hlavnej činnosti plní úlohy určené zriaďovateľom a náklady na podnikateľskú činnosť sú pokryté výnosmi z nej. Hospodári s rozpočtovými prostriedkami (z rozpočtu ministerstva) a s prostriedkami získanými najmä z činnosti vykonávanej na úseku prevádzky sprístupnených jaskýň. Svoju hlavnú činnosť zameranú na plnenie úloh v zmysle čl. 3 štatútu financuje z pridelenej dotácie zo štátneho rozpočtu, z vlastných zdrojov a iných zdrojov (finančné zdroje z ES, Envirofond a pod.). Vlastné zdroje tvoria hlavne finančné prostriedky získané predovšetkým z poplatkov za vstupy do sprístupnených jaskýň a prostriedky získané v rámci podnikateľskej činnosti.

Rozpočet a jeho úpravy

ŠOP SR mala podľa kontraktu uzavretého s Ministerstvom životného prostredia SR na rok 2013 v záväznom rozpise ukazovateľov schváleného rozpočtu z kapitoly MŽP SR rozpísané finančné prostriedky v celkovej výške 3 444 959 EUR v nasledujúcej štruktúre:

v EUR

Program	Trieda	Kód zdroja	Bežné výdavky - plánované (600)	Kapitálové výdavky (700)	Bežné výdavky – úprava (600)	Výdavky spolu
0750501	0540	111	3 444 959	0	1 318 113	4 763 072

Suma vyššie uvedených finančných prostriedkov nepostačovala na financovanie výdavkov súvisiacich s plnením úloh naplánovaných v rámci kontraktu. Z toho dôvodu zriaďovateľ v priebehu roka navýšil objem záväzných ukazovateľov. Celkový príspevok zriaďovateľa v roku 2013 predstavoval sumu 4 763 072 EUR.

Druhý významný zdroj financovania výdavkov ŠOP SR predstavujú vlastné príjmy – zdroj 45. Ich najvýznamnejšiu položku tvoria nedaňové príjmy. Prehľad nedaňových príjmov ŠOP SR podľa jednotlivých položiek rozpočtovej klasifikácie zobrazuje nasledujúca tabuľka:

v EUR

položka	Názov položky	suma
212 003	Príjmy z prenajatých budov, priestorov, objektov	15 014
222 003	Príjmy za porušenie ostatných predpisov	3 468
223 001	Príjmy za predaj výrobkov, tovarov a služieb	2 788 394
223 004	Príjmy za prebytočný hnutel'ný majetok	710
291 004	Príjmy od fyzických osôb	488
292 006	Príjmy z náhrad z poisťného plnenia	76 561
292 017	Príjmy z vratiek	214 974
292 027	Iné	5 973
	Nedaňové príjmy spolu	3 173 132
312 002	Transfery zo štátneho fondu (Envirofond)	310 384
	Granty a transfery	310 384

Celkový prehľad príjmov a výdavkov ŠOP SR v roku 2013 podľa zdroja financovania uvádza v nasledujúcej tabuľke:

1. Príjmy

Zdroj	Položka	Názov	Skutočnosť k 31.12.2013
111	312	Zo štátneho rozpočtu	4 763 072
111		Rozpočtové prostriedky kapitoly	4 763 072
11N1	200	Švajčiarsky finančný mechanizmus	16
	300		150 844
11N2	200	Švajčiarsky finančný mechanizmus – spolufin.	3
	300		26 620
11S1	300	Európsky fond regionál. rozvoja (prostriedky EU)	3 800 850
11S2	300	Európsky fond regionál. rozvoja (spolufin. zo ŠR)	601 789
35	300	Iné zdroje zo zahraničia – prostr. z rozpočtu ES	110 129
45	212	Z prenajatých budov, priestorov, objektov	15 014
45	222	Za porušenie ostatných predpisov	3 468
45	223	Za predaj výrobkov, tovarov a služieb	2 788 394
45	223	Za prebytočný hnutelný majetok	710
45	231	Príjem z predaja kapitálových aktív	67 550
45	291	Príjmy od fyzických osôb	488
45	292	Z náhrad z poistného plnenia	76 561
45	292	Vratky	214 974
45	292	Iné	5 973
45	312	Zo štátneho fondu	310 384
45		Vlastné zdroje	3 483 516
71	223	Za predaj výrobkov, tovarov a služieb	7 013
71		Iné zdroje	7 013
72		Vybrané mimorozpočtové prostriedky	83 211
		S P O L U	13 027 062

2. Výdavky

Zdroj	Položka	Názov	Skutočnosť k 31.12.2013
111	611	Tarifný plat, osobný plat, zákl. plat, funkčný	2 607 261
	612	Príplatky	596 596
	613	Náhrada za pracovnú, služobnú pohotovosť	3 206
	614	Odmeny	24 264
	610	Mzdy, platy, služob príjmy a ost. osob. vyrovnania	3 231 327
	621	Poistné do Všeobecnej zdravot. poisťovne	237 444
	623	Poistné do ostatných zdravot. poisťovní	83 317
	625	Poistné do Sociálnej poisťovne	716 994
	627	Poistné do DDP	32 519
	620	Poistné a prís. zamestnáv.do poisťovní	1 070 274
	630	Tovary a služby	453 069
	642	Bežné transfery jednotl. a nezisk. práv. os.	8 402
	600	Bežné výdavky	4 763 072
111		Rozpočtové prostriedky kapitoly	4 763 072
45	611	Tarifný plat, osobný plat, zákl. plat, funkčný	109 111
	612	Príplatky	77 274
	613	Náhrada za pracovnú pohotovosť	341
	614	Odmeny	74 022
	610	Mzdy, platy, služobné príjmy a ostat.os.	260 748
	620	Poistné a príspevok zamestn.do poisť.	176 642

	631	Cestovné náhrady	54 240
	632	Energia, voda a komunikácie	310 440
	633	Materiál	166 277
	634	Dopravné	191 806
	635	Rutinná a štandardná údržba	145 711
	636	Nájomné za prenájom	26 616
	637	Služby	1 343 521
	630	Tovary a služby	2 238 611
	642	Bežné transfery jednotlivcom, neziskovým	4 597
	649	Bežné transfery medzinárodným organizáciám	44 855
	640	Bežné transfery	49 452
	600	Bežné výdavky	2 725 452
	711	Nákup pozemkov a nehmotných aktív	68 398
	713	Nákup strojov, prístrojov, zariadení, techn.	26 027
	716	Prípravná a projektová dokumentácia	548
	717	Realizácia stavieb a ich techn. zhodnotenia	140 441
	718	Rekonštrukcie a modernizácie strojov a zariadení	1 908
	700	Kapitálové výdavky	237 322
45		Vlastné zdroje	2 962 775
11N1	620	Poistné a príspevok zamestnávateľa do poisťovní	2 358
	630	Tovary a služby	132 539
	600	Bežné výdavky	134 897
	700	Kapitálové výdavky	27 223
11N1		Švajčiarsky finančný mechanizmus	162 120
11N2	620	Poistné a príspevok zamestnávateľa do poisťovní	416
	630	Tovary a služby	23 389
	600	Bežné výdavky	23 805
	700	Kapitálové výdavky	4 804
11N2		Švajčiarsky finančný mechanizmus – spolufin.	28 609
11S1	610	Mzdy, platy, služob príjmy a ost. osob. vyrovnania	204 149
	620	Poistné a príspevok zamestn.do poisť.	103 992
	630	Tovary a služby	2 826 800
	600	Bežné výdavky	3 134 942
	711	Nákup pozemkov a nehmotných aktív	131 682
	713	Nákup strojov, prístrojov, zariadení	296 830
	717	Realizácia stavieb a ich techn. zhodnotenia	178 789
	700	Kapitálové výdavky	607 301
11S1		Európsky fond region. rozvoja (prostr. EU)	3 742 243
11S2	610	Mzdy, platy, služob príjmy a ost. osob. vyrovnania	36 026
	620	Poistné a príspevok zamestn.do poisť.	18 352
	630	Tovary a služby	498 847
	600	Bežné výdavky	553 225
	711	Nákup pozemkov a nehmotných aktív	23 238
	713	Nákup strojov, prístrojov, zariadení	52 382
	717	Realizácia stavieb a ich techn. zhodnotenia	31 551
	700	Kapitálové výdavky	107 171
11S2		Európsky fond reg. rozvoja (spolufin. zo ŠR)	660 396
14	630	Bežné výdavky	464
35	610	Mzdy, platy, služobné príjmy a ostat. osobné vyrovnania	42 695
	620	Poistné a príspevok zamestnávateľa do poisťovní	15 044
	630	Tovary a služby	29 297
	600	Bežné výdavky	87 036
	700	Kapitálové výdavky	3 360

35		Iné zdroje zo zahraničia	90 396
38	610	Mzdy, platy, služobné príjmy a ostat. osobné vyrovnania	47 265
	620	Poistné a príspevok zamestnávateľa do poisťovní	22 910
	630	Tovary a služby	31 832
	640	Bežné transfery	41 641
	600	Bežné výdavky	143 648
38		LIFE – fin. zdroje zo zahraničia	143 648
71	630	Tovary a služby	7 013
71		Iné zdroje	7 013
72	610	Mzdy, platy, služobné príjmy a ostat. osobné vyrovnania	2 903
	620	Poistné a príspevok zamestnávateľa do poisťovní	5 396
	630	Tovary a služby	25 766
72		Ostatné nerozpočítané príjmy	34 065
		Spolu (HČ)	12 594 801
45	630	Bežné výdavky na tovary a služby (PČ)	191 285
		S P O L U	12 786 086

Celkové príjmy ŠOP SR od 1.1.2013 do 31.12.2013 predstavujú sumu 13 027 062 EUR. Transfer z rozpočtu MŽP SR (zdroj 111) v objeme 4 763 072 EUR sa podieľal na celkových príjmoch 36,5 %.

V rámci zdroja 11N – Švajčiarsky finančný mechanizmus získala ŠOP SR v hodnotenom období finančné prostriedky v objeme 177 482 EUR.

Z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (11S1) sme čerpali 3 800 850 EUR (prostriedky EÚ) a 601 789 EUR (spolufinancovanie zo ŠR – 11S2). Finančné prostriedky boli použité na aktivity súvisiace s projektami:

- ŠF Vtáky – 92 087 EUR
- ŠF Propagácia – 8 900 EUR
- ŠF Maculinea – 5 735 EUR
- ŠF Mokrade – 54 910 EUR
- ŠF Lesné kury – 22 663 EUR
- ŠF Zubor – 77 393 EUR
- ŠF Chodníky Horná Orava – 59 060 EUR
- ŠF Monitoring – 3 194 692 EUR
- ŠF Veľké šelmy – 210 855 EUR
- ŠF Kormorán – 147 067 EUR
- ŠF Slovenský raj – 58 100 EUR
- ŠF Pienap – 185 056 EUR
- ŠF Ponitrie – 46 500 EUR
- ŠF Slovenský raj – interier – 17 410 EUR
- dofinancovanie projektov realizovaných SSJ – 62 545 EUR

Finančné prostriedky získané v rámci realizácie projektov LIFE boli v roku 2013 prefinancované v objeme 143 648 EUR (zdroj 38). Týkali sa realizácie postprojektových aktivít ukončených projektov a Nórskeho projektu SK 0121 (CHKO LA) – 42 364 EUR, na projekt LIFE Motýle bolo vyčerpaných 64 262 EUR, projekt LIFE Slaniská – 19 495 EUR, LIFE NATURA BA – 17 527 EUR.

Na realizáciu projektu „Rozvoj ochrany prírody a chránených území v slovenských Karpatoch“ v rámci Švajčiarskeho finančného mechanizmu v súlade s časovým harmonogramom projektu bolo v roku 2013 prefinancovaných 190 729 EUR (zdroj 11N1 a 11N2).

Z iných nerozpočtovaných zdrojov bolo k 31.12.2013 prefinancovaných 90 396 EUR (zdroj 35) a 41 078 EUR (zdroj 71 a 72). Finančné prostriedky boli použité na plnenie úloh vyplývajúcich z Dohovoru o mokradiach a plnením úloh Karpatskej iniciatívy pre mokrade – 11 580 EUR, projekt BIOREGIO – 17 424 EUR, projekty v rámci rakúsko-slovenskej spolupráce: „Základy pre tvorbu Alpsko-Karpatského územia“ – 7 202 EUR, „Realizácia opatrení pozdĺž Alpsko-karpatského koridoru a implementácia v regióne Centrope“ – 3 650 EUR, „Cezhraničná spolupráca v manažmente chránenej ramsarskej oblasti v nivách riek Morava a Dyje“ – 24 811 EUR. Financovanie aktivít v rámci koordinácie cezhraničných činností ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenského úseku Dunaja – 6 188 EUR. Financovanie projektu „Biotický výskum predstavujúci základ správy prihraničných pahorkatín z hľadiska ochrany prírody“ – 5 264 EUR, „Prieskum vodných biotopov a vôd povodia Slanej z hľadiska ochrany prírody“ – 8 227 EUR.

V súvislosti s plnením úloh nad rámec PHÚ, napr. činnosti v Riadiacom výbore Blokového grantu pre MVO Programu švajčiarsko-slovenskej spolupráce, posudzovanie projektov, účasť na rokovaníach a pripomienkovanie podkladov v rámci programu „Prispôsobenie sa zmenám klímy – prevencia povodní a sucha Nórskeho fin. mechanizmu, účasť na projekte „Plány budovania kapacít pre efektívny manažment CHÚ vo východnej Európe“ ... boli z iných zdrojov prefinancované prostriedky v celkovej sume 47 128 EUR.

Výsledky hospodárenia ŠOP SR z hľadiska nákladov a výnosov

Výnosy – popis a výška významných položiek /v tis. EUR/

Druh výnosov	Názov (číslo účtu)	Suma v tis. EUR
Tržby za vlastné výkony a tovar	Tržby z predaja služieb (602)	2 469
	Tržby za tovar (604)	228
	Tržby z predaja DNH a DHM (641)	69
Ostatné výnosy	Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti (64)	166
Zúčtovanie rezerv	Zúčtovanie ostatných rezerv (65)	210
Finančné výnosy	Výnosy z precenenia – kurzové zisky (66)	1
	Výnosy z bežných transferov ŠR (681)	4 763
	Výnosy z kapitálových transferov ŠR (682)	285
	Výnosy z bežných transferov od subjektov VS	310
	Výnosy z bežných transferov EU (685)	3 980
	Výnosy z kapitálových transferov EU (686)	699
	Výnosy z bežných transferov od ostat. subjektov	119
S P O L U		13 229

Náklady – popis a výška významných položiek /v tis. EUR/

Druh nákladov	Názov (číslo účtu)	Suma v tis. EUR
	Spotreba materiálu (501)	450
	Spotreba energie (502)	365
	Predaný tovar (504)	117
	Opravy a udržiavanie (511)	242
	Cestovné (512)	84
	Náklady na reprezentáciu (513)	1
	Ostatné služby (518)	4 104
	Mzdové náklady (521)	4 048
	Sociálne poistenie (524)	1 442
	Sociálne náklady (527)	290
	Ostatné sociálne náklady (528)	0
	Daň z motorových vozidiel (531)	2

	Daň z nehnuteľností (532)	25
	Ostatné dane a poplatky (538)	31
	Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť (54)	172
	Rezervy a opravné položky (553)	220
	Odpisy DHM a DNH (551)	1 174
	Ostatné finančné náklady (56)	73
	Náklady na ostatné transfery (58)	0
S P O L U		12 840

Analýza hospodárskeho výsledku ŠOP SR

ŠOP SR dosiahla v roku 2013 celkové výnosy 13 229 tis. EUR, náklady predstavovali sumu 12 840 tis. EUR. Hospodársky výsledok organizácie po zdanení predstavuje zisk 356 tis. EUR.

Zhodnotenie výsledkov kontrol:

Interné kontroly

	Kontrolovaný subjekt	Predmet kontroly	Dátum kontroly	Výsledok kontroly
1.	Bystrianska jaskyňa	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	12.6.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 1/2013 – bez nedostatkov
2.	Važecká jaskyňa	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	13.6.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 2/2013 – bez nedostatkov
3.	Jaskyňa Driny	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	18.6.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 3/2013 – bez nedostatkov
4.	Belianska jaskyňa	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	19.6.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 4/2013 – bez nedostatkov
5.	Ochtinská aragonitová jaskyňa	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	25.6.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 5/2013 – bez nedostatkov
6.	Jaskyňa Domica	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	26.6.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 6/2013 – bez nedostatkov
7.	Gombasecká jaskyňa	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	26.6.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 7/2013 – bez nedostatkov

8.	Jasovská jaskyňa	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	17.7.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 8/2013 – bez nedostatkov
9.	Demänovská jaskyňa Sloboďy	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	22.7.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 9/2013 – bez nedostatkov
10.	Dobšinská ľadová jaskyňa	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	25.7.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 10/2013 – bez nedostatkov
11.	Demänovská ľadová jaskyňa	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	8.8.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 11/2013 – bez nedostatkov
12.	Harmanecká jaskyňa	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	14.8.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 12/2013 – bez nedostatkov
13.	Pokladňa SSJ	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	15.8.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 13/2013 – bez nedostatkov
14.	Ochtinská aragonitová jaskyňa	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	19.9.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 14/2013 – bez nedostatkov
15.	Jasovská jaskyňa	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	24.9.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 15/2013 – bez nedostatkov

16.	Demänovská ľadová jaskyňa	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	25.9.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 16/2013 – bez nedostatkov
17.	Dobšinská ľadová jaskyňa	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	26.9.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 17/2013 – bez nedostatkov
18.	Bystrianska jaskyňa	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	27.9.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 18/2013 – bez nedostatkov
19.	Jaskyňa Domica	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	11.10.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 19/2013 – bez nedostatkov
20.	Gombasecká jaskyňa	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	8.10.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 20/2013 – bez nedostatkov
21.	Važecká jaskyňa	Dodržiavanie zák .č. 289/2008 Z.z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice, kontrola tržieb za vstupné a obchodný tovar, námatková kontrola stavu zásob obchodného tovaru, kontrola zmenárenskej činnosti a zmenárenskej pokladnice. Kontrola finančnej hotovosti v pokladni SSJ.	9.10.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 21/2013 – bez nedostatkov
22.	Správa NP Veľká Fatra	Kontrola pokladničných dokladov a cestovných príkazov z hľadiska dodržiavania ustanovení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov, kontrola vedenia dochádzky a dodržiavania fondu pracovného času.	23.04.2013 – 24.05.2013	Protokol o výsledku kontroly č. 1/2013
23.	Správa CHKO Horná Orava	Kontrola pokladničných dokladov a cestovných príkazov z hľadiska dodržiavania ustanovení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov, kontrola vedenia dochádzky a dodržiavania fondu pracovného času.	24.04.2013 – 24.05.2013	Protokol o výsledku kontroly č. 2/2013

24.	RCOP Prešov	Kontrola pokladničných dokladov a cestovných príkazov z hľadiska dodržiavania ustanovení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov, kontrola vedenia dochádzky a dodržiavania fondu pracovného času.	04.06.2013 – 24.07.2013	Protokol o výsledku kontroly č. 3/2013
25.	Správa CHKO Východné Karpaty	Kontrola pokladničných dokladov a cestovných príkazov z hľadiska dodržiavania ustanovení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov, kontrola vedenia dochádzky a dodržiavania fondu pracovného času.	04.06.2013 – 24.07.2013	Protokol o výsledku kontroly č. 4/2013
26.	Správa NP Poloniny	Kontrola pokladničných dokladov a cestovných príkazov z hľadiska dodržiavania ustanovení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov, kontrola vedenia dochádzky a dodržiavania fondu pracovného času.	05.06.2013 – 24.07.2013	Protokol o výsledku kontroly č. 5/2013
27.	Správa CHKO Biele Karpaty	Kontrola pokladničných dokladov a cestovných príkazov z hľadiska dodržiavania ustanovení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov, kontrola vedenia dochádzky a dodržiavania fondu pracovného času.	10.09.2013 – 17.10.2013	Protokol o výsledku kontroly č. 6/2013
28.	Správa CHKO Strážovské vrchy	Kontrola pokladničných dokladov a cestovných príkazov z hľadiska dodržiavania ustanovení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov, kontrola vedenia dochádzky a dodržiavania fondu pracovného času.	10.09.2013 – 25.10.2013	Protokol o výsledku kontroly č. 7/2013
29.	Jaskyňa Driny	Kontrola dodržiavania príslušných ustanovení zákona NR SR č. 289/2008 Z. z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice a o zmene a doplnení zákona SNR č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov, ako aj vnútroorganizačných predpisov týkajúcich sa evidencie tržieb a obchodného tovaru.	12.09.2013	Záznam o výsledku kontroly č. 8/2013 – bez nedostatkov

Externé kontroly

	Názov externého orgánu vykonávajúceho kontrolu	Predmet kontroly	Dátum kontroly	Výsledok kontroly
1.	Okresné riaditeľstvo HaZZ, Rožňava	Následná protipožiarna kontrola na splnenie opatrení uložených pri komplexnej protipožiarnej kontrole (jaskyne rožňavského okresu)	9.4.2013	Zápisnica z kontroly zo dňa 9.4.2013
2.	Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Rožňava	Výkon štátneho dozoru (Ochtinská aragonitová jaskyňa)	29.5.2013	Zápisnica z výkonu štátneho dozoru dňa 29.5.2013
3.	Okresné riaditeľstvo HaZZ, Liptovský Mikuláš	Komplexná protipožiarna kontrola podľa zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov (Demänovské jaskyne, Važecká jaskyňa, budova SSJ L. Mikuláš)	25.10.2013	Zápisnica z protipožiarnej kontroly dňa 25.10.2013

5. PERSONÁLNE OTÁZKY

Štátna ochrana prírody SR v roku 2013 sa na úseku personálnej práce a odmeňovania zamestnancov riadila ustanoveniami zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme, zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v znení novelizácie.

Dodržiavala systemizáciu pracovných miest stanovenú v organizačnom poriadku ŠOP SR.

Priemerný evidenčný počet zamestnancov vo fyzických osobách za rok 2013: 465,8.

Evidenčný počet zamestnancov vo fyzických osobách k 31.12.2013: 461.

Počet zamestnancov ŠOP SR výrazne narastá v prevádzkach jaskýň počas sezóny (sezónni zamestnanci) – ročný priemer 20 zamestnancov.

Limity počtu zamestnancov stanovené MŽP SR: 25.01.2013 – 490, 01.04.2013 – 486, 01.05.2013 – 478, 01.08.2013 – 490.

Z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov na mzdy a odvody sa uplatňovali úsporné opatrenia, ktoré spočívali aj v tom, že pracovné miesta uvoľnené ukončením pracovného pomeru, odchodom na materskú dovolenku, rodičovskú dovolenku alebo dlhodobou práceneschopnosťou sa obsadzovali len po určitej dobe, alebo sa vôbec neobsadzovali, čím sa ale zvyšovalo pracovné zaťaženie stálych zamestnancov bez finančného ohodnotenia.

Stav k 31. 12. 2013:

Počet zamestnancov ŠOP SR

Celkom	Počet žien	Počet mužov
461	188	273

Počet zamestnancov v organizačných útvaroch

Riaditeľstvo ŠOP	SSJ	RCOP	Správy NP	Správy CHKO
78	82	34	149	118

Vzdelanostná štruktúra

VŠ vzdelanie tretieho stupňa	VŠ vzdelanie druhého stupňa	VŠ vzdelanie prvého stupňa	Vyššie odborné vzdelanie	Úplné stredné vzdelanie	Stredné vzdelanie	Základné vzdelanie
32	279	10	0	131	7	2

Foto: D. Baláž

6. CIELE A PREHĽAD ICH PLNENIA

Organizácia smerom **k zriaďovateľovi** zabezpečuje najmä tieto ťažiskové činnosti:

- a) spracovanie koncepčných a legislatívnych podkladov,
- b) zabezpečovanie celoplošnej ochrany osobitne chránených častí prírody a krajiny,
- c) plnenie medzinárodných záväzkov na úseku ochrany prírody najmä v oblasti budovania sústavy Natura 2000,
- d) environmentálnu výchovu.

Výsledky činnosti dosiahli očakávanú úroveň. Jej rozsah je adekvátny počtu pracovníkov, ako aj finančným prostriedkom, ktoré sú limitované. Značný posun sa dosiahol smerom k medzinárodnej spolupráci, kde si ochrana prírody na Slovensku postupne získava primerané ohodnotenie, a to najmä zviditeľňovaním sa v zapájaní sa do medzinárodných projektov a aktivít a implementáciou medzinárodných dohovorov do svojej činnosti.

Smerom k miestnej štátnej správe **zabezpečuje najmä** spracovanie odborných podkladov pre výkon štátnej správy ochrany prírody a krajiny na miestnej úrovni

Výsledky tejto činnosti sú v rámci jednotlivých organizačných útvarov na rôznej úrovni, aj keď globálne sú hodnotené štátnou správou ako dostačujúce. Rezervy sú v rozdielnej kvalitatívnej úrovni spracovania odborných stanovísk pre výkon štátnej správy.

7. HODNOTENIE A ANALÝZA VÝVOJA ORGANIZÁCIE V DANOM ROKU

V roku 2012 organizácia vykonávala v plnom rozsahu činnosti určené štatútom. Vo väčšine prípadov ide o kontinuálne úlohy alebo úlohy permanentné.

Úlohy schváleného **plánu hlavných úloh** boli splnené a v rámci aktuálnosti doplnené o nové aktivity.

Medzi prioritné úlohy organizácie v roku 2012 patrili aktivity vo vzťahu k prehodnoteniu národnej sústavy chránených území na vedeckých základoch, tak aby chránené územia predstavovali reprezentatívnu vzorku ochrany biotopov a druhov. Významným nástrojom zosúladenia ochrany biotopov a biotopov druhov vo vzťahu k iným aktivitám v územiach je zonácia chránených území. ŠOP SR sa podieľala aj na príprave návrhu nového zákona o ochrane prírody a krajiny. Tieto úlohy kládli vysoké nároky na organizáciu práce a súčinnosť všetkých zložiek organizácie.

8. HLAVNÉ SKUPINY UŽÍVATEĽOV VÝSTUPOV ORGANIZÁCIE

Hlavné skupiny užívateľov:

- miestna a ústredná štátna správa ochrany prírody a krajiny (MŽP SR, KÚŽP, ObÚŽP), a všeobecná štátna správa,
- mestské a miestne samosprávy,
- odborná a laická verejnosť.

ŠOP SR pri zabezpečovaní jednotlivých činností spolupracuje:

- a) s miestnou samosprávou,
- b) s vlastníkmi, správcami a užívateľmi pozemkov,
- c) s organizáciami v pôsobnosti ministerstva,
- d) s vedeckými inštitúciami a univerzitami,
- e) s ostatnými organizáciami, ktorých činnosť sa dotýka ochrany prírody a krajiny,
- f) s partnerskými organizáciami v zahraničí a sekretariátmi príslušných medzinárodných dohôd,
- g) s mimovládnyimi organizáciami zameranými na ochranu prírody a krajiny.

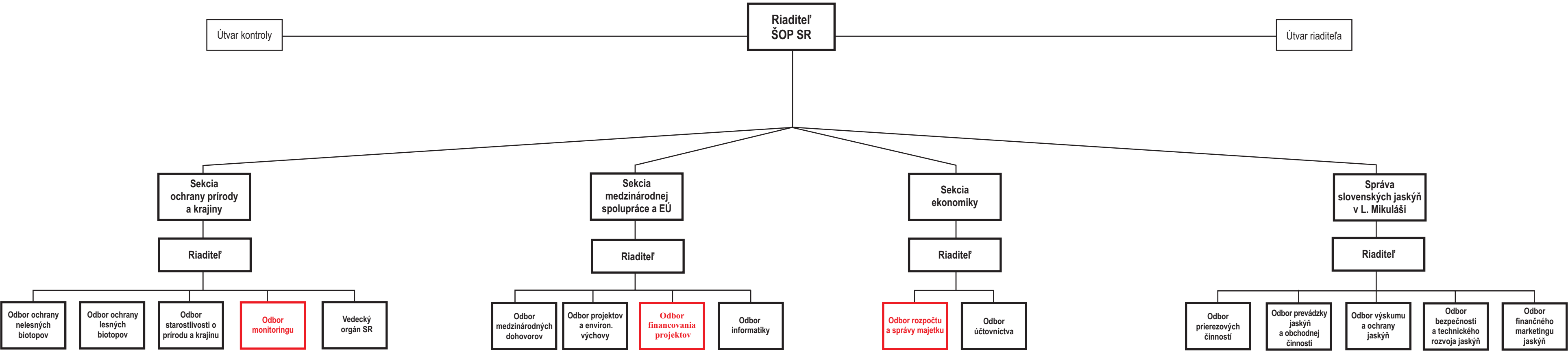
Prílohy:

Č. 1. Organizačná schéma ŠOP SR

Č. 2. Adresár ŠOP SR

Č. 3. Vyhodnotenie plánu hlavných úloh ŠOP SR za rok 2013

Organizačná schéma Riaditeľstva ŠOP SR

Adresár pracovísk ŠOP SR

ŠOP SR Banská Bystrica

☒ Tajovského 28/B, P.O.Box 5, 974 01 Banská Bystrica, ☎ 048-472 20 26, 📠 048-472 20 36

Správa slovenských jaskýň

☒ Hodžova 11, 031 01 Liptovský Mikuláš, ☎ 044-553 64 11, 📠 044-553 63 11

Regionálna správa ochrany prírody a krajiny Bratislava

Pôsobnosť: územie okresov Bratislava I., Bratislava II., Bratislava III., Bratislava IV., Bratislava V., mimo CHKO Malé Karpaty

☒ Mlynská dolina 1, 811 04 Bratislava 1, ☎ 02-593 75 347, 📠 02 5937 53 81

Regionálna správa ochrany prírody a krajiny Prešov

Pôsobnosť: územie okresov Bardejov, Košice I, Košice II, Košice III, Košice IV, Prešov, Sabinov, Stropkov, Svidník a Vranov nad Topľou, v okrese Košice-okolie katastre obcí Bačkovík, Belža, Beniakovce, Bidovce, Blažice, Bočiar, Bohdanovce, Boljarov, Budimír, Bunetice, Čakanovce, Čaňa, Čízatice, Družstevná pri Hornáde, Ďurdošík, Ďurkov, Geča, Gyňov, Haniska, Herľany, Hrašovník, Chrastrné, Kalša, Kecerovce, Kecerovský Lipovec, Kechnec, Kokšov-Bakša, Košická Belá, Košická Polianka, Košické Oľšany, Košický Klečenov, Kráľovce, Kysak, Malá Lodina, Milhošť, Mudrovce, Nižná Hutka, Nižná Kamenica, Nižná Myšľa, Nižný Čaj, Nová Podhora, Nový Salaš, Obišovce, Oľšovany, Opátka, Opiná, Ploské, Rákoš, Rankovce, Rozhanovce, Ruskov, Sady nad Torysou, Seňa, Skároš, Slančík, Slanec, Slanská Huta, Slanské Nové Mesto, Sokol, Sokofany, Svinica, Trebejov, Trst'any, Trstené pri Hornáde, Vajkovce, Valaliky, Veľká Lodina, Vtáčkovce, Vyšná Hutka, Vyšná Kamenica, Vyšná Myšľa, Vyšný Čaj, Vyšný Klátov a Žďaňa

☒ Hlavná ul. 93, 080 01 Prešov, ☎ 051-77 32 713, 📠 051-77 24 179

Správa Tatranského národného parku

Pôsobnosť: územie NP, jeho ochranné pásmo, územie okresov Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš, Poprad, Ružomberok, Tvrdošín

Výmera NP: 74 111 ha (OP 36 574 ha)

☒ P.O.Box 21, 059 41 Tatranská Štrba 75, ☎ 052-448 42 17, 📠 052-446 42 17

☒ Pracovisko Lipt. Mikuláš: Hodžova 11, 031 01 Liptovský Mikuláš, ☎/📠 044-551 41 25

Správa národného parku Nízke Tatry

Pôsobnosť: územie NP, jeho ochranné pásmo

Výmera NP: 72 842 ha (OP 110 162 ha)

☒ Lazovná 10, 974 01 Banská Bystrica, ☎ 048-41 30 888-9, 📠 048-41 30 820

☒ Pracovisko Brezno: Nám. M. R. Štefánika 20/15, 977 01 Brezno, ☎ 048-611 31 43

☒ Pracovisko Lipt. Hrádok: ul. SNP č. 311, 033 01 Lipt. Hrádok, ☎ 044-522 28 75, 📠 044-522 10 82

☒ Pracovisko Ružomberok: ul. A. Bernoláka 38, 034 01 Ružomberok, ☎ 0903 298 173

Správa národného parku Malá Fatra

Pôsobnosť: územie NP, jeho ochranné pásmo, územie okresu Žilina

Výmera NP: 22 630 ha (OP 23 262 ha)

☒ Hrnčiariska ul. 197, 013 03 Varín, ☎ 041-507 14 16, 📠 041-569 21 01

Správa národného parku Veľká Fatra

Pôsobnosť: územie NP, územie okresov Martin, Turčianske Teplice

Výmera NP: 40 371 ha, (OP 26 133 ha)

☒ P.O.Hviezdoslava 38, 036 01 Martin, ☎ 043-428 45 03, 📠 043-428 45 89

☒ Pracovisko Ružomberok: ul. A. Bernoláka 38, 034 01 Ružomberok ☎ +421 903 298 205

Správa národného parku Slovenský raj

Pôsobnosť: územie NP, jeho ochranné pásmo, územie okresov Levoča, Spišská Nová Ves

Výmera NP: 19 763 ha (OP 13 011 ha)

☒ Štefánikovo námestie č.9, 052 01 Spišská N. Ves, ☎ 053-442 20 10, 📠 053-442 20 26

Správa národného parku Slovenský kras

Pôsobnosť: územie NP, územie okresov Gelnica, Rožňava, v okrese Košice-okolie katastre obcí Baška, Bukovec, Buzica, Cestice, Ččejevce, Debraď, Drienovec, Dvorníky-Včeláre, Hačava, Háj, Hodkovce, Hosťovce, Hýľov, Chorváty, Janík, Jasov, Komárovce, Malá Ida, Medzev, Mokrance, Moldava nad Bodvou, Nižný Lánec,

Nováčany, Paňovce, Peder, Perín-Chym, Poproč, Rešica, Rudník, Šemša, Štós, Turňa nad Bodvou, Turnianska
Nová Ves, Veľká Ida, Vyšný Medzev, Zádiel, Zlatá Idka, Žarnov
Výmera NP: 34 611 ha (OP 11 742 ha)
☒ Biely kaštieľ č. 188, 049 51 Brzotín, 📞 058-732 68 15, 📠 058-734 67 69

Správa národného parku Muránska planina

Pôsobnosť: územie NP, jeho ochranné pásmo, územie okresu Revúca, kataster obce Telgárt v okrese Brezno
Výmera NP: 20 318 ha (OP 21 698 ha)
☒ ul. Janka Kráľa 12, 050 01 Revúca, 📞 058-442 20 61, 📠 058-488 17 90

Správa Pieninského národného parku

Pôsobnosť: územie NP, jeho ochranné pásmo, územie okresov Kežmarok, Stará Ľubovňa
Výmera NP: 3 750 ha (OP 22 444 ha)
☒ SNP 57, 061 01 Spišská Stará Ves, 📞 052-418 10 71, -2, -3, 📠 052-482 23 95

Správa národného parku Poloniny

Pôsobnosť: územie NP, jeho ochranné pásmo, územie okresu Snina
Výmera NP: 29 805 ha (OP 10 973 ha)
☒ Ul. Mieru č. 193, 067 61 Stakčín, 📞 057-768 56 15

Správa chránenej krajinej oblasti Záhorie

Pôsobnosť: územie CHKO, územie okresov Malacky, Myjava, Senica, Skalica
Výmera CHKO: 27 522 ha
☒ Vajanského ul. 17, 901 01 Malacky, 📞 034 -772 27 35

Správa chránenej krajinej oblasti Malé Karpaty

Pôsobnosť: územie CHKO, územie okresov Hlohovec, Pezinok, Piešťany, Trnava
Výmera CHKO: 65 504 ha
☒ Štúrova 115, 900 01 Modra, 📞 033-640 05 49, 📠 033-647 40 02

Správa chránenej krajinej oblasti Dunajské luhy

Pôsobnosť: územie CHKO, územie okresov Dunajská Streda, Galanta, Komárno, Nové Zámky, Senec, Šaľa
Výmera CHKO: 12 284 ha
☒ Korzo Bélu Bartóka 789/3, 929 01 Dunajská Streda, 📞 031-551 62 29
☒ Pracovisko Komárno: K. Thalyho č. 15, 945 01 Komárno, 📞 035-770 18 61

Správa chránenej krajinej oblasti Biele Karpaty

Pôsobnosť: územie CHKO, územie okresov Nové Mesto nad Váhom, Trenčín
Výmera CHKO: 43 519 ha
☒ Trenčianska ul. 31, 914 41 Nemšová, 📞 032-659 83 87

Správa chránenej krajinej oblasti Kysuce

Pôsobnosť: územie CHKO, územie okresov Čadca, Kysucké Nové Mesto
Výmera CHKO: 65 462 ha
☒ U Tomali č. 1511, 022 01 Čadca, 📞 041-433 56 06, 📠 041-433 56 08

Správa chránenej krajinej oblasti Strážovské vrchy

Pôsobnosť: územie CHKO, územie okresov Bytča, Ilava, Považská Bystrica, Púchov
Výmera CHKO: 30 979 ha
☒ Orlové 189, 017 01 Považská Bystrica, 📞 042-432 28 02,

Správa chránenej krajinej oblasti Ponitrie

Pôsobnosť: územie CHKO, územie okresov Bánovce nad Bebravou, Levice, Nitra, Partizánske, Prievidza, Topoľčany, Zlaté
Moravce
Výmera CHKO: 37 665 ha
☒ Samova ul. 3, 949 01 Nitra, 📞 037-651 54 20, 📠 037-651 52 09
☒ Pracovisko Prievidza: Dlhá ul. 3, 971 01 Prievidza, 📞 046-542 50 94, 📠 046-542 50 93

Správa chránenej krajinej oblasti Štiavnické vrchy

Pôsobnosť: územie CHKO, územie okresov Krupina, Veľký Krtíš, Žarnovica, Žiar nad Hronom
Výmera CHKO: 77 630 ha
☒ Radničné námestie 18, 969 01 Banská Štiavnica, 📞 045-691 19 31, 📠 045-691 19 35

Správa chránenej krajinej oblasti Horná Orava

Pôsobnosť: územie CHKO, územie okresu Námestovo
Výmera CHKO: 70 333 ha

☒ Horná Orava, Bernolákova ul. 408, 029 01 Námestovo, 📞 043-55 22 466

Správa chránenej krajinej oblasti Poľana

Pôsobnosť: územie CHKO, územie okresov Banská Bystrica, Brezno mimo katastra obce Telgárt, Detva, Zvolen
Výmera CHKO: 20 079 ha

☒ ul. J. M. Hurbana 20, 960 01 Zvolen, 📞 045-533 48 34, 📠 045-533 36 57

Správa chránenej krajinej oblasti Cerová vrchovina

Pôsobnosť: územie CHKO, územie okresov Lučenec, Poltár, Rimavská Sobota
Výmera CHKO: 16 280 ha

☒ Železničná ul. 31, 979 01 Rimavská Sobota, 📞 047-563 49 48

Správa chránenej krajinej oblasti Východné Karpaty

Pôsobnosť: územie CHKO, územie okresov Humenné, Medzilaborce
Výmera CHKO: 26 833 ha

☒ Duchnovičová 535, 068 01 Medzilaborce, 📞 057-748 02 91 - 93

Správa chránenej krajinej oblasti Vihorlat

Pôsobnosť: územie CHKO, územie okresu Sobrance
Výmera CHKO: 17 485 ha

☒ ul. Fraňa Kráľa 1, 071 01 Michalovce, 📞 056-688 25 41, 056-688 25 43, 📠 056-688 25 42

Správa chránenej krajinej oblasti Latorica

Pôsobnosť: územie CHKO, územie okresov Michalovce, Trebišov
Výmera CHKO: 15 620 ha

☒ Ul. J. Záborského 1760/1, 075 01 Trebišov, 📞 056-668 30 00, 📠 056-668 30 01